Dzisiaj 14 stron

Wydanie wieczorne

Cena 20 groszy

KURJER POZNAŃSKI

wychodzi dwa razy dziennie

w wydaniu porannem i wydaniu wieczornem, — w niedziele i święta tylko wydanie poranne, — natomiast w dni poświąteczne tylko wydanie wieczorne

Odpowiedzialni kierownicy działów: kultury i sztuki w z. Tadeusz Kraszewski, gospodarczego i giełdowego w z. Roman Fengler, wiadomości potocznych Wiktor Ujma, za inne działy odpowiada Antoni Konieczny, za ogłoszenia i reklamy Antoni Leśniewicz, wszyscy w Poznaniu

Dyrektor wydawnictwa: Roman Leitgeber

Wydawnictwo Sp. Akc. Drukarnia Polska w Poznaniu, św. Marcin 70

Redaktor naczelny: Dr. Marjan Seyda

Nr. 366. Poznań, środa dnia 12 sierpnia 1931 Rok XXVI

Błąd podstawowy

Leaderzy Polskiej Partji Socjalistycznej bronią na łamach swej prasy Międzynarodówki Socjalistycznej, która na kongresie wiedeńskim wypowiedziała się za rewizją traktatów, i bronią zarazem swego w Wiedniu głosowania za odnośną rezolucją. Argumenty ich są natury zarówno personalnej, jak rzeczowej.

Pod względem personalnym pociąga w „Robotniku" poseł Niedziałkowski do współodpowiedzialności — rządowych socjalistów pp. Moraczewskiego, Jaworowskiego i Hołówkę; już bowiem kongres hamburski w roku 1923 i marsylski w roku 1925 wypowiedziały się za przeprowadzeniem rewizji traktatów, a należeli wtedy do Międzynarodówki Socjalistycznej wraz z P. P. S. Moraczewski i Jaworowski, Hołówko zaś był wprost członkiem delegacji P. P. S. w Marsylji. To kontratak dość zręczny i dotkliwy, o ile chodzi o obóz rządowy, którego prasa uderzyła w P. P. S. za uchwałę wiedeńską narówni z prasą narodową, aczkolwiek tamta kierowała się pobudkami taktycznemi, wewnętrzno - politycznemi, nie zaś zasadniczemi, jak to czyniła prasa narodowa.

Argumenty rzeczowe P. P. S. nie wytrzymują krytyki. Poseł Niedziałkowski podkreśla, że zarówno plan Davesa, jak plan Younga oznaczały w praktyce rewizję traktatów, przynajmniej rewizję przepisów gospodarczych traktatu wersalskiego, że zaś o zagadnieniu granic na wiedeńskim kongresie Międzynarodówki Socjalistycznej mowy nie było. A senatorka Kłuszyńska zaznacza w „Robotniku", że „całej Międzynarodówce Socjalistycznej znane jest stanowisko socjalistów polskich w sprawie Pomorza". I p. Kluszyńska dodaje polemicznie, że, „gdyby na szachownicy politycznej stanęła sprawa Pomorza, a rzecznikami tej sprawy byli wyłącznie nacjonaliści z jednej i drugiej strony granicy, to w konsekwencji musiałoby przyjść do wojny"; natomiast „socjaliści znajdą sposób rozwiązania i tego trudnego zadania".

Jak ten sposób wygląda, senatorka Kłuszyńska nie zdradza. Nie zamierzamy się jej też odwzajemniać pięknem za nadobne, a mianowicie za postawienie narodowców polskich na równi z nacjonalistami niemieckimi, i nie będziemy socjalistów polskich stawiali w sprawie granic państwa polskiego w jednym szeregu z niemieckimi socjalistami. Przeciwnie, akceptujemy bez zastrzeżeń oświadczenie przedstawicielki P. P. S., że znane jest Międzynarodówce Socjalistycznej i — dodamy — ogólnie stanowisko socjalistów polskich w sprawie Pomorza. Jakakolwiek była przeszłość polityczna tych czy innych czynników, niema i nie może być w Polsce stronnictwa, któreby nietykalności Pomorza i wszystkich naszych granic nie miało w swoim programie.

Ale mylą się poseł Niedziałkowski, sen. Kłuszyńska i cała P. P. S., jeżeli bagatelizują przeprowadzanie przez Niemców na terenie międzynarodowym zasady rewizji traktatów. Boć, że za tego rodzaju uchwałami stoją w rezultacie wszędzie Niemcy, ich sojusznicy i protektorzy, z tego chyba wszyscy zdają sobie dobrze sprawę.

Nasi socjaliści powiadają: Oświadczono się tylko za rewizją traktatów, mając na myśli klauzule gospodarcze; o sprawie granic nie było mowy. Ale sprawa granic nie była wykluczona, a postulat rewizji traktatów został przyjęty i w ten sposób wiedeńska uchwała Międzynarodówki Socjalistycznej stała się znowu narzędziem dalszej propagandy niemieckiej, godzącej również i przedewszystkiem w granice, w pierwszym rzędzie w granice Polski. W odnośnych umowach międzynarodowych, jak w lokarneńskich, także nie zwrócono się przeciwko traktatowej granicy Polski, a jednak stwarzaniem różnicy między wschodem a zachodem faktycznie — za zgodą polską — ułatwiono Niemcom polityczną ofensywę przeciwko naszemu terytorjalnemu stanowi rzeczy.

Błąd ten podstawowy powtarza się niestety z polskiej strony na gruncie międzynarodowym w działaniach zarówno rządowych, jak w zachowaniu się socjalistów: płynie się biernie z prądem fluktów internacjonalnych, chociaż czynnikiem, napędzającym konsekwentnie wodę na swój młyn, jest Berlin.

Niemcy robią to z mrówczą zapobiegliwością, nie zaniedbując najmniejszej okazji. Czas byłby, żeby Polacy zdobyli się na energję przeciwstawienia tej robocie destrukcyjnej zapór skutecznych.

Nominacja nowego ministra oświaty

Został nim poseł Janusz Jędrzejewicz

Warszawa, 12. 8. (Tel. wł.). W ciągu dnia dzisiejszego nastąpiła nominacja ministra oświaty.

P. Prezydent Rzeczpospolitej, który opuścił wczoraj Wisłę, zatrzymał się w drodze do Spały w stolicy i przyjął na audjencji dziś rano premjera Prystora.

Prem. Prystor przedstawił p. Prezydentowi kandydaturę posła Janusza Jędrzejewicza na ministra oświaty. Prezydent akt nominacyjny podpisał.

Rząd austrjacki prosi Ligę Narodów o pomoc finansową

Wniosek Austrji rozpatrzy Liga Narodów na sesji wrześniowej

Genewa, 12. 8. (PAT). Sekretarjat generalny Ligi Narodów donosi, iż rząd austrjacki nadesłał do sekretarza generalnego pismo, w którem prosi o wniesienie na porządek dzienny obrad przyszłej sesji Rady sprawy pomocy finansowej.

Rząd austrjacki wskazuje na trudności, jakie wywołały komplikacje w sytuacji finansowej Austrji w ciągu ostatnich miesięcy i wyraża przekonanie, że nadeszła chwila, w której Rada winna zająć się zbadaniem trudności ekonomicznych i finansowych Austrji oraz wyszukaniem środków naprawy. Wskutek tego Avenol wicesekretarz generalny Ligi, oraz Lowedey, dyrektor sekcji finansowej sekretarjatu, wyjadą do Wiednia w dniach najbliższych. Po ich powrocie nastąpią układy pomiędzy sekretarjatem a przewodniczącym przyszłej sesji Rady i zainteresowanymi członkami co do dalszej procedury w tej sprawie. Wejdzie ona prawdopodobnie pod obrady niezależnie od projektu unji celnej niemiecko-austrjackiej.

Otwarcie międzynarodowej konferencji w Rzymie

w sprawie organizacji krótkoterminowych międzynarodowych kredytów rolniczych

Warszawa, 12. 8. (PAT.) Dzisiaj rozpoczyna się w Rzymie międzynarodowa konferencja, zwołana przez Międzynarodowy Instytut Rolniczy, w sprawie organizacji krótkoterminowego kredytu rolniczego.

Sprawa ta zainicjowana została na wiosnę na terenie Rzymu i Ligi Narodów przez blok państw rolniczych, który wychodził z założenia, że międzynarodowa organizacja krótkoterminowego kredytu winna stanowić naturalne uzupełnienie działalności Międzynarodowego Towarzystwa Rolniczego Kredytu Hipotecznego, które ma powstać w najbliższych miesiącach w myśl konwencji przyjętej przez Radę Ligi Narodów w maju rb.

Z ramienia Polski uczestniczy w konferencji p. Wacław Staniszewski — naczelny dyrektor Państwowego Banku Rolnego, któremu towarzyszy p. Paweł Żółtowski, radca Ministerstwa Rolnictwa.

O politykę zagraniczną Czechosłowacji

Praga, 12. 8. (PAT.) Naczelny organ czeskosłowackiej narodowej demokracji „Narodni Listy" w artykule wstępnym rozważa zagadnienie, czy czeskosłowacka polityka zagraniczna winna się orjentować germanofilsko, czy też frankofilsko. Autor artykułu podkreślając, że Czechosłowacja nie życzy sobie bynajmniej nieprzyjaznych stosunków z Niemcami, stwierdza, że ze względu na swój rozwój w przyszłości musi się ona opierać o orjentację słowiańsko - francuską, a nie germańską, która jest jednostronna, o czem wyraźnie poucza rozwój wydarzeń współczesnych, a zwłaszcza różny rozwój mocarstwowy Francji i Niemiec po wojnie.

Zjazd legjonistów świadectwem załamania się psychicznego

Z Warszawy piszą nam jeszcze o zjeździe legjonistów:

Tarnowski zjazd legjonistów nie był liczny. Relacje samych legjonistów określają cyfrę uczestników-legjonistów na najwyżej 2 000, jeśli nie mniej, resztę bowiem należy zaliczyć na karb czwartej brygady, która się wzmaga w odwrotnym stosunku do sił legjonowych.

W przeciwstawieniu do zjazdów poprzednich, zwłaszcza zeszłorocznego w Radomiu, zjazd tarnowski był mniej efektowny, mniej pompatyczny. Przedewszystkiem nie było pana ministra spraw wojskowych. W piśmie, odczytanem przez p. Sławka, wspomina on, że nie jest w stanie przemawiać, więc nie ma potrzeby przyjeżdżać. Ale p. minister był zeszłego roku w Radomiu i przecie wtedy także nie przemawiał. List ten stanowi przedmiot licznych komentarzy zarówno w kołach „sanacyjnych", jak i nie-„sanacyjnych", ale wytłumaczyć go nikt nie umie. Omawianie zaś listu i dociekanie przez „Wieczór Warszawski" spotkało się z — konfiskatą. Również komentarze wywołuje wyjazd pośpieszny, zaraz nazajutrz po zjeździe tarnowskim, do Druskienik.

Zwraca uwagę, że na zjazd nie przyjechał również i gen. Rydz-Śmigły. Nie wiadomo nic, dlaczego nie przyjechał i dlaczego nic nie napisał. Nie przyjechał też gen. Sosnkowski, a pismo jego do legjonistów, nieogłoszone przez prasę, brzmiało znamiennie, albowiem gen. Sosnkowski poza wytłumaczeniem się chorobą syna, zwrócił się do legjonistów tylko z wezwaniem do oddania hołdu padłym pod Łowczówkiem. I nic więcej. Nie przybyli również ani wicemarszałek Polakiewicz, który przecie odgrywa w tem gronie wybitną rolę, ani płk. Wieniawa-Długoszewski, bez którego trudno sobie wyobrazić zjazd, ani też szereg tuzów legjonowych. Czyżby tylko dlatego, że nie przyjechał p. minister spraw wojskowych?..

Na zjeździe radomskim były poszczególne grupy. Żeby wspomnieć tylko grupę gen. Roi. Poprzedzała ówczesny zjazd pewna propaganda. Wyszła broszura K. Paszkowskiego, poruszająca potrzebę zaopiekowania się zapomnianymi legjonistami. Były prądy i tarcia.

Teraz zamiast tego nastąpiło zobojętnienie i marazm. Napróżno przemówienia na zjeździe usiłowały podnieść nadwerężoną wiarę. W rozmowach prywatnych widać pomiędzy legjonistami znaczne zróżniczkowanie, a przedewszystkiem rozgoryczenie do tych, którzy wysunęli się na front, gdy im los wyznaczył dotychczasowe miejsce niepokaźne. Niema też owej buńczucznej wiary, jaka dawniej cechowała ten obóz. Widać zewsząd załamanie się psychiczne.

Już nie mówiono o konieczności zmiany ustroju państwa. Nie mówiono o tem także na posiedzeniu B. B. w początku sierpnia. Zagadnienie zmiany ustroju schodzi na plan dalszy, gdy na front wysuwa się konieczność życia. A z życiem uporać się najtrudniej. Silniejsze ono nad wszelką doktrynę.

H. W.

Agencja „Iskra" przeczy

Wiadomość z Berlina o rokowaniach, zmierzających do zastawienia polskiego monopolu spirytusowego grupie polsko - amerykańskiej za cenę pożyczki dolarowej, podało również warszawskie „A B C".

„Sanacyjna" agencja „Iskra" przeczy wszystkiemu. Czy istotnie nie było żadnych rokowań? Czemu przeczy tylko agencja prasowa?

Przyczyny żądania nowych „ofiar materjalnych“

Zapowiedź nowych ofiar, do których „dobrowolnie czy przymusowo“ ma być pociągnięte społeczeństwo, jak to podkreślili na tarnowskim zjeździe pp. Sławek i Starzyński, zdaniem prasy „sanacyjnej“ ma niedługo być zrealizowana, i to „z całą bezwzględnością“. Jakie to będą ofiary, i czy mimo owej „całej bezwzględności“ dadzą się wycisnąć z wycieńczonego już nadmiernie organizmu gospodarczego, o tem pomówimy, gdy rząd wystąpi z konkretnym projektem. Narazie zastanówmy się nad przyczynami tego nowego zaskoczenia opinji publicznej.

Niema jeszcze roku, jak ówczesny prezes Rady Ministrów p. Józef Piłsudski w wywiadzie przedwyborczym oświadczył, że rok 1930/31 zamknięty zostanie bez deficytu i że nowy budżet będzie równy poprzedniemu, przyczem on (p. Piłsudski) będzie targował się z ministrem skarbu o to, aby budżet nie był zbytnio zredukowany in minus.

Przepowiednia t a spełniła się tylko w połowie, i to gorszej. Budżet na rok 1931/32, jeśli dodamy do niego fundusz drogowy i inwestycje w Gdyni, uchwaliła nowa większość sejmowa w sumie zeszłorocznej, t. j. ponad 2 900 miljonów. Natomiast wykonanie budżetu na rok 1930/31, mimo przeprowadzenia w nim kompresji na sumę 200 miljonów brutto a 130 milj. netto, zamknięte zostało deficytem 54 miljonów, przyczem sporo wydatków odłożono do następnego roku.

W toku dyskusji budżetowej przeprowadzono szereg ustaw podatkowych, mających na celu zapewnienie równowagi nowego budżetu. W szczególności podwyższenie opłat emerytalnych i obciążenie uposażeń 10 procentowym dodatkiem do podatku dochodowego motywowano jako środek, mający zapobiec obniżce pensji.

Wszystko to okazało się nierealnem. P. Matuszewski za nieumiejętność przewidywania poszedł w odstawkę. Nowy rząd p. Prystora z p. Janem Piłsudskim, jako ministrem skarbu, obliczył, że dochody w roku obecnym wyniosą 2 450 miljonów i opracował plan redukcji wydatków do tej samej wysokości. Plan ten, obejmujący zniesienie 15 proc. dodatku do uposażeń wszystkich pracowników, oraz dodatku stołecznego i częściowo kresowego, został przez p. premjera Prystora podany do publicznej wiadomości. O żadnych nowych podatkach ani o specjalnych ofiarach całego społeczeństwa mowy w nim nie było.

Tymczasem upłynęło 4 miesiące nowego okresu budżetowego, i okazało się, że łatwo plan uchwalić, ale trudniej go wykonać. Wydatki mimo obcięcia płac urzędniczych wyniosły okrągło 900 miljonów zł, co w stosunku rocznym daje 2 700, a nie 2 450 miljonów. Równocześnie dochody skarbu dały sumę 797 miljonów, a zatem za ½ roku deficyt wyniósł przeszło 100 miljonów.

Naprawdę zaś znacznie więcej. Albowiem do dochodów zapisano sumę 20 miljonów, pożyczoną w Banku Polskim, oraz 12 miljonów dochodu z kolei, którego faktycznie nie było. Po odjęciu obu tych pozycyj dochody 4 miesięcy spadają do sumy 765 miljonów, co w stosunku rocznym daje niespełna 2—300 miljonów. Prawdopodobnie jednak i tego nie będzie. Lipiec tego roku dał o 50 miljonów mniej, niż zeszłoroczny, a dalsze miesiące mogą być stosunkowo jeszcze gorsze.

Widzimy więc, że także plan budżetowy nowego rządu nie wytrzymuje tempa pogłębiającego się kryzysu. — Jest rzeczą charakterystyczną, że organ rządowy „Gazeta Polska“ przed kilkunastu jeszcze dniami wyrażał nadzieję, iż czerwiec będzie ostatnim miesiącem deficytowym. A tymczasem w lipcu wydatki były o 25 miljonów większe od dochodów.

Teraz dopiero rozumiemy ten podniecony ton, w jakim przemawiali w Tarnowie pp. Sławek i Starzyński na temat powszechnej ofiarności. Gdy wydatków mimo zapowiedzi nie udało się zmniejszyć do określonej granicy, a dotychczasowe dochody także jej nie osiągnęły, rodzą się pomysły nowych obciążeń.

Obawiamy się, że w danym wypadku sprawdzi się przysłowie o królu Salomonie, który był bardzo mądry, a jednak nie umiał nalać z próżnego. W świetle przytoczonych cyfr i gorączkowych zabiegów około przywrócenia zwichniętej równowagi budżetowej występują z całą jaskrawością błędy „radosnej“ gospodarki z lat 1927/28 i 1928/29. W ciągu tych dwóch lat dokonano zwiększenia budżetu o przeszło 800 miljonów zł. Gdyby trzymano się wysokości budżetu z r. 1926/27, to wtedy bez obcinania pensyj urzędnikom wydatki nie przekroczyłyby sumy 2 200 miljonów.

I wtedy nie trzebaby było apelować do ofiarności w tak krytycznym czasie, jak obecny. M. K.

Od redakcji: Według „Il. Kurjera Codz.“ toczą się w ministerstwie skarbu prace nad podwyższeniem podatku od tantjem i większych dochodów osobistych. Należy odczekać wyjaśnienia urzędowego, dlaczego wiceminister skarbu p. Starzyński wystąpił w Tarnowie z tak alarmującą zapowiedzią ogólną nowych „przymusowych“ „ofiar materjalnych“ społeczeństwa. Ludzie na stanowiskach czołowych, posiadający poczucie odpowiedzialności, nie rzucają daleko sięgających haseł i nie każą ich trąbić przez swą prasę na wsze strony bez ważkiej przyczyny i bez dobrze przemyślanego planu. Powtarzamy: opinja publiczna ma prawo żądać wyjaśnienia oficjalnego.

Wniosek

P. inż. Marjan Namysł z Katowic wzywa na łamach „Dziennika Pozn.“ do spokoju wewnętrznego. Pisze:

„Nie mam zamiaru poruszania momentów wewnętrzno - politycznych i ograniczę się jedynie do stwierdzenia, że jeszcze może nigdy przedtem nie było więcej na czasie ogólne hasło jak: „spokój i jeszcze raz spokój“. W momencie tak wielkiego napięcia ekonomicznego winny ustać wszelkie tarcia wewnętrzne i winno nastąpić zupełne zaufanie do rządu, chociażby jednostka co do jego składu miała zastrzeżenia, gdyż w tak ciężkich chwilach potrzeba nam przecie stanowczo wodza, prowadzącego i biorącego odpowiedzialność na siebie... Nie możemy przecie posądzić nikogo z naszych prowodyrów, aby w swych zamierzeniach działał świadomie na szkodę naszej ojczyzny, mimo, że mogą nieraz nie udać się pewne pociągnięcia...“

Obrona rządu w ostatniem zdaniu brzmi słabo; ale ważniejsze są uprzednie tezy.

Zgoda, że w chwili ciężkiego przesilenia ekonomicznego potrzebny jest spokój wewnętrzny. Dziwną jest natomiast logika wniosku, że „winno nastąpić zupełne zaufanie do rządu“. Jakim sposobem „winno (ono) nastąpić“, skoro go niema? Skoro go niema, zważywszy, że nietylko „jednostka co do jego składu ma zastrzeżenia“, ale duża większość społeczeństwa potępia jego działalność, która — obok okoliczności ogólnych — w znacznej mierze przyczyniła się do istniejącego przesilenia gospodarczego, a całkowicie spowodowała przesilenie polityczne i przedewszystkiem moralne w naszym kraju — właśnie przez bezwzględną walkę wewnętrzną, ukoronowaną Brześciem!

Dla nas istnieje inny wniosek: w momencie wielkiego napięcia ekonomicznego winien rząd walki wewnętrznej, do którego społeczeństwo zaufania nie ma, odejść, by ustąpić miejsca rządowi pokojowemu, przy którym społeczeństwo mogłoby się skupić w sposób naturalny. To jest jedyny wniosek sensowy.

Im później on się stanie rzeczywistością, tem gorzej dla kraju, a także dla sterników dzisiejszego obozu rządowego.

Z procesu grudziądzkich wywrotowców

(ósmy dzień rozpraw sądowych).

Grudziądz, 11 sierpnia.

Przewód sądowy w sprawie oskarżonych 19 komunistów, z Żydem Rozenkiem na czele, został we wtorek, d. 11 bm. w południe zakończony. Po przerwie południowej nastąpiło odczytanie skonfiskowanych ulotek komunistycznych oraz poprzednich wyroków sądowych, poczem przewodniczący sądu udzielił głosu oskarżycielowi publicznemu, prokuratorowi Raczkowskiemu. Ogłoszenie wyroku nastąpi przypuszczalnie w przyszły czwartek.

Rozprawy uwidoczniły m. in., że jeden z głównych działaczy wywrotowych na terenie miasta Sosnówca pobierał miesięcznie 14 000 zł pensji, i że część oskarżonych, karanych już poprzednio ciężkiem więzieniem za robotę wywrotową, znaczne otrzymywała wsparcia, pochodzące również z Sosnówca. Z chwilą zdemaskowania wywrotowców, czerwoni agitatorzy przenieśli się do innych miejscowości w nadziei, że w czase kryzysu gospodarczego uda im się zaszczepić idee bolszewickie wśród ludu pomorskiego. Fakt jednak, że trzy czwarte oskarżonych to przybysze i ludzie z pod ciemnej gwiazdy, świadczy, że robotnik pomorski naogół nie pozwoli się obałamucić i wciągnąć do roboty wywrotowej. Znamienny jest i ten szczegół, że dziesięciu oskarżonych są z zawodu szewcami.

Robotnik Figurski i właściciel składu obuwniczego Jan Zalas, aresztowani w czasie procesu pod zarzutem fałszywego zeznania, zostali w międzyczasie zwolnieni z aresztu; dnia następnego aresztowany został jeden z głównych świadków, Fr. Wróblewski pod zarzutem krzywoprzysięstwa, a dnia poprzedniego jego żona Anna W.

Zainteresowanie publiczności procesem jest znikome; galerja na sali sądowej jest stale prawie zupełnie pusta; na korytarzach i przed gmachem sądowym podobna pustka. Wejście na salę rozpraw dozwolone jest tylko za okazaniem przepustki. (x.)

Niech tam radjo krzyczy, niech trąbi,
niech szczeka —
Krowa, co wciąż ryczy, mało daje mleka.
Bez krzyku wie każda Kasia, Mania,
Frania,
Że **MYDŁO REGERA** najlepsze do prania.
Pw 5 796-R, 1416

Długi Europy w Stanach Zjedn. Ameryki

Do najważniejszych spraw gospodarstwa światowego po wojnie należy zadłużenie wszystkich niemal państw wobec Stanów Zjednoczonych Ameryki. Mowa tu tylko o długach państwowych, a nie o długach, zaciągniętych przez przemysł, banki i t. d., które np. w Niemczech doszły do ogromnych rozmiarów. Główne miejsca w tem zadłużeniu państwowem wobec Stanów Zj. zajmują państwa, które najdłużej i najwydatniej walczyły przeciw Niemcom, a uciekać się musiały do pomocy pieniężnej Stanów Zjedn. Wskutek tego też, zgodnie z planem Younga o odszkodowaniach, płaconych przez Niemcy, państwa, otrzymujące odszkodowania, muszą przelewać je do skarbu Stanów Zjedn. na spłaty swych długów.

Oto zestawienie tych długów w dolarach — w porządku wedle wysokości długu:

Anglja 4 miljardy 600 milj., Francja 4 miljardy 25 milj., Włochy 2 miljardy 42 milj., Belgja 417 milj. Polska 178 milj. 560 tys., Czechosłowacja 115 milj., Jugosławja 62 milj. 850 tys., Rumunja 44 milj. 590 tys., Austrja 24 milj. 614 tys., Grecja 18 milj. 125 tys., Estonja 13 milj. 830 tys., Finlandja 9 milj., Litwa 6 milj. 30 tys., Łotwa 5 milj. 775 tys., Węgry 1 milj. 939 tys. dolarów.

Razem wynosi to zadłużenie państw Europy w Stanach Zjednoczonych 11 miljardów, 565 miljonów, 93 tys. 885 dolarów.

Tyle zapłaciłyby państwa Europy, płacąc długi amerykańskie zaraz. Ponieważ jednak rozkładać to muszą na spłaty, dochodzą procenty. Warunki spłat są rozmaite, wedle zawartych umów. W całości jednak zapłacą poszczególne państwa w ciągu dziesiątek lat Ameryce, znowuż w porządku wedle wysokości sum w dolarach:

Anglja 11 miljardów 105 milj. 965 tys., Francja 6 miljardów 847 milj. 674 tys. 104, Włochy 2 miljardy 407 milj. 677 tys., Belgja 727 milj. 830 tys. 500, Polska 435 milj. 687 tys. 550, Czechosłowacja 312 milj. 811 tys. 433, Rumunja 122 milj. 506 tys. 260, Jugosławja 95 milj. 177 tys. 635, Estonja 33 milj. 331 tys. 140, Austrja 24 milj. 614 tys. 885, Finlandja 21 milj. 695 tys. 55, Grecja 20 milj. 330 tys., Litwa 14 milj. 531 tys. 940, Łotwa 13 milj. 958 tys. 635, Węgry 4 milj. 693 tys. 240.

Razem zapłacić zatem mają państwa Europy w ciągu nadchodzących dziesiątek lat Stanom Zjednoczonym 22 miljardy 188 milj. 448 tys. 870 dolarów.

Dotychczas zaś państwa Europy zapłaciły St. Zj. Am. przeszło 1 miljard 138 milj. procentów, oraz spłaciły przeszło 423 milj. kapitału, mianowicie w dolarach (cyfry kapitału bez nawiasów, a cyfry procentów w nawiasach):

Anglja 202 milj (1 miljard 63 milj. 750 tys.), Francja 160 milj. (19 milj. 325 tys.), Włochy 25 milj. (1 miljon 260 tys. 625), Belgja 13 milj. 50 tys. (12 milj. 865 tys.), Polska 1 milj. 287 tys. 297 (16 milj. 219 tys. 920), Czechosłowacja 16 milj. 600 tys. (0), Rumunja 2 milj. (0), Grecja 767 tys. (717 tys. 860), Finlandja 396 tys. (2 milj. 120 tys. 310), Estonja 0 (1 milj.), Litwa 197 tys. (798 tys. 772), Łotwa 0 (400 tys.), Węgry 73 tys. 995 (365 tys. 89).

Wynosi to razem 423 milj. 134 tys. 218 dolarów spłaconego dotychczas kapitału i 1 miljard 138 milj. 822 tys. 527 dolarów zapłaconych dotychczas procentów.

Razem jednak spłacono dotychczas ledwie 15-tą część tego, co ma być zapłacone.

Rozdział kredytów zbożowych

Od Związku Ziemian otrzymujemy następujący komunikat:

„Jak już pisma codzienne doniosły, uruchomił już Bank Polski z funduszów, otrzymanych na ten cel z zagranicy, pożyczki dla rolników, zabezpieczone zastawem rolniczym. Warunki tych kredytów, ogłoszone przed kilku dniami w gazetach, nie odnoszą się do województw poznańskiego, pomorskiego i śląskiego, gdyż tutejsze ustawodawstwo hipoteczne utrudnia stosowanie ustawy o rejestrowym zastawie zboża w tej formie, w jakiej ustawa ta dziś obowiązuje.

„Chcąc umożliwić rolnikom ziem zachodnich pożyczki oparte na zabezpieczeniu zbożem, stworzyły tutejsze instytucje rolnicze inną formę prawną dla tych operacyj finansowych. Pożyczek udziela się na zasadzie umów notarjalnych, w których dłużnik przenosi własność zboża na instytucję, dającą kredyt i otrzymuje następnie pożyczkę wekslową.

„Wobec tego ustanowiły tutejsze banki rolnicze w porozumieniu z Bankiem Polskim, inne warunki trwania i płatności pożyczek, niż to uprzednio w pismach ogłoszono, warunki bardziej dostosowane do lokalnych zwyczajów i konjunktur handlu zbożem.

„Pożyczki zbożowe, których rozdział rozpocznie się już w dniach najbliższych, będą zasadniczo płatne w grudniu lub i w styczniu z tem, że płatność ta będzie mogła być przez banki rozłożona na 4 wzgl. 5 rat, zależnie od okoliczności i dłużnika. Oprócz zboża będą banki żądały ewentualnie jeszcze dalszych zabezpieczeń wzgl. poręczeń (żyro na wekslach).

„Banki rozdzielcze ponoszą w pierwszej linji wobec Banku Polskiego, i co ważniejsze, wobec zagranicy pełną odpowiedzialność za terminowy zwrot kapitału, zużytego na kredyt zbożowy, a udzielonego przez zagranicę.

„Kredyt ten ma charakter kredytu obrotowego, nie powinien przeto być zużywany na spłaty długów finansowych, a ma w myśl założenia służyć na opędzanie bieżących kosztów prowadzenia gospodarstwa, które pokrywa zwyczajnie wpływ ze sprzedaży zboża. Tylko przy takiem zużyciu kredytu może doznać rynek zbożowy pewnego odprężenia i zwyżki cen“.

Zamach na konsulat włoski.

Nowy Jork, 12. 8. (Tel. wł.) W Pittsburgu dokonano zamachu dynamitowego na konsulat włoski. Fasada domu została mocno uszkodzona.

Ks. prof. Posadzy wraca do Polski

Wysłannik ks. Prymasa Hlonda — po dotarciu do najdalszych kolonij polskich w Ameryce Południowej — opuścił wczoraj Rio Janeiro

Rio de Janeiro, 12. 8. (PAT). Po przeszło jednorocznym pobycie w Ameryce Płd. wyjechał z powrotem do Polski ks. prof. Ignacy Posadzy, który z ramienia J. Em. ks. prymasa Hlonda odwiedził prawie wszystkie ogniska polskie na zachodnim brzegu tego kontynentu.

Podczas pobytu w Brazylji, zwiedził on trzykrotnię zarówno stare jak i nowe kolonje polskie w stanie Espirito Santo, gdzie istniejące od blisko 50 lat ognisko polskie nie było dotychczas nigdy odwiedzane przez polskiego duchownego. Poza tem dotarł ks. Posadzy do kolonij słowiańskich w Fram w republice paragwajskiej, gdzie osiadło również kilkunastu osadników polskich, dalej do osiedli polskich w stanie Misiones w Argentynie.

W drodze powrotnej odwiedził kolonje polskie w Urugwaju w Montevideo. W wszystkich osiedlach ks. Posadzy witany był z radością, przyczyniając się wybitnie do podniesienia jedności i poczucia narodowego oraz do rozbudzenia uczuć religijnych. Dużo uwagi poświęcił on również sprawom oświaty polskiej.

Odezwa prezydenta m. Warszawy do pracowników miejskich

Warszawa, 12. 8. (PAT.) W dniu wczorajszym prezydent miasta Słomiński wydał odezwę do ogółu pracowników miejskich, wzywając ich do zachowania w trudn. dla stolicy momencie spokoju i godności. „Stolica znajduje się w warunkach zasadniczo pomyślnych — mówi odezwa — gdyż obdłużenie jej wynosi nieznaczną część w stosunku do wartości majątku. To też zarząd miasta nie wątpi, że wspólny wysiłek magistratu i ogółu pracowniczego pozwoli opanować w najkrótszym czasie przejściową niepomyślną sytuację i powrócić do normalnych stosunków w gospodarce miejskiej".

Powódź w Chinach

Ośm tysięcy ludzi utonęło — 23 miljony bez dachu nad głową

Londyn, 12. 8. (Tel. wł.) Jak dziennik „Times" donosi z Chin, fale rzeki Yangtse przekroczyły w Hankau stan wielkiej powodzi z roku 1870. W Hankau oblicza się liczbę ofiar na przeszło 8 000 osób, które utonęły. Według przypuszczalnych obliczeń rządu Nankińskiego, straty wyrządzone przez powódź w pięciu prowincjach wynoszą przeszło 200 miljonów dolarów. Cztery miljony domów jest zniszczonych, 23 miljony ludzi jest bez dachu nad głową, 12 procent ziemi uprawnej Chin jest zalanej, jesienny sprzęt zaś zupełnie zniszczony. Chiny stoją w obliczu klęski głodu.

Podróż Lavala do Berlina

Paryż, 12. 8. (PAT). Prezes Rady Ministrów Laval uda się do Berlina prawdopodobnie po wrześniowem zgromadzeniu Ligi Narodów. Towarzyszyć mu będzie Briand.

Rozruchy w Niemczech

Berlin, 12. 8. (PAT.) Wczoraj z okazji niemieckiego święta narodowego doszło w Kolonji kilkakrotnie do wykroczeń żywiołów radykalnych. Policja zmuszona była kilkakrotnie do użycia pałek gumowych w celu rozpędzenia demonstrantów.

W Berlinie w dzielnicy robotniczej ostrzeliwano policję z okien domów. Policja dała salwę karabinową. Jeden z mieszkańców domu odniósł ciężką ranę. Rewizja wykryła skład odezw komunistycznych.

Tragiczne skutki swawoli

Warszawa, 12. 8. (PAT). Do zamieszkałego w Wołominie obywatela ziemskiego Lewandowskiego, przyjechała na wywczasy siostrzenica jego 27-letnia Janina Pikówna.

P. Lewandowski w towarzystwie znajomych i siostrzenicy udał się wczoraj na wycieczkę za miasto. W pewnej chwili siostrzenica odłączyła się od spacerowiczów i wkrótce rozległ się jej głos, wzywający pomocy. Był to fałszywy alarm, siostrzenicy chodziło bowiem o spłatanie wujowi figla.

Zatrwożony o los siostrzenicy, p. Lewandowski strzelił w stronę zarośli. Skutek strzału był fatalny. Kula ugodziła Pikównę w głowę, kładąc ją trupem na miejscu. Lewandowskiego zatrzymano do dyspozycji sędziego śledczego.

Ciemnota na wschodzie

Warszawa, 12. 8. (Tel. wł.) W wsi Roztoki, w województwie Krzemienieckiem na Wołyniu, tłum włościan napadł na geometrę sądowego który w asyście posterunkowego przeprowadzał pomiary związane z likwidacją serwitutów. Tłum połamał przyrządy pomiarowe i zranił kamieniami geometrę i policjanta. (w)

Fala gorąca we Włoszech

Florencja, 12. 8. (PAT.) Fala gorąca, dająca się we znaki w całych Włoszech, szczególnie we Florencji, zaznacza się ilością porażeń słonecznych. W ciągu ostatnich dni temperatura w mieście utrzymuje się powyżej 38 stopni w cieniu i dopiero późną nocą gorąco daje się mniej odczuwać.

Ogólna ilość zasłabnięć w ciągu ostatnich trzech dni wynosi 20 wypadków.

Pożar historycznego zamku

Praga, 12. 8. (PAT.) W zamku Buchlow na Morawach wybuchnął pożar, który zniszczył część wieży oraz znajdujące się tam zbiory. Zamek Buchlow stanowi własność hr. Berchtolda, b. ministra spraw zagranicznych Austrjo-Węgier. W zamku tym odbyło się przed wojną światową spotkanie pomiędzy Berchtoldem a ministrem rosyjskim Izwolskim.

Sprawcy napadu w Truskawcu zastrzelili policjanta

Warszawa, 12. 8. (Tel. wł.) Zastrzelony skrytobójczo w Borysławiu policjant Buksa był uczestnikiem śledztwa w sprawie napadu na pocztę truskawiecką. Podobno był na śladzie sprawców napadu. Przez zabójstwo usunięto jednego ze ścigających (w)

Lwów, 12. 8. (PAT.) Aresztowano tu jednego osobnika, podejrzanego o dokonanie morderstwa wywiadowcy policyjnego w Borysławiu. Jest to znany miejscowy komunista Adamski, który jednak z całą stanowczością wypiera się winy.

Zatrucie grzybami

Warszawa, 12. 8. (Tel. wł.) Pod Łodzią, we wsi Wola Żychlińska, zatruła się grzybami rodzina Pawłowskich. 2 osoby zmarły, 4 walczą ze śmiercią. (w)

Wyjazd delegacji polskiej na wystawę lotniczą w Ameryce

Warszawa, 12. 8. (PAT.) Dziś wyjeżdża do Stanów Zjedn. delegacja polska na wystawę lotniczą w Cleveland, której otwarcie nastąpi 29 b. m. Z ramienia państwowych zakładów lotniczych jedzie naczelnik wydziału lotniczego min komunikacji inż. Filipowicz. Z nim udaje się do Cleveland jeden z najwybitniejszych polskich pilotów kpt. Orliński, który na specjalne zaproszenie weźmie udział w meetingu lotniczym na aparacie polskiej konstrukcji P. Z. L. 6.

Zatarg graniczny czesko - węgierski.

Praga, 12. 8. (Tel. wł.) Czechosłowackie biuro prasowe donosi o zatargu granicznym na granicy węgiersko - czeskiej. Ubiegłej nocy żołnierze węgierscy aresztowali w Hidasemety czeskosłowackiego urzędnika celnego Stefana, który w chwili aresztowania zastępował bawiącego na urlopie kierownika czechosłowackiego urzędu celnego.

Dziś rano aresztowany został drugi urzędnik celny, Smolik. Władze węgierskie twierdzą, że dwaj aresztowani Czesi obrazili naród węgierski. Śledstwo obustronne jest w toku.

Niezatwierdzona konfiskata „Wielkopolanina"

Nr 62 „Wielkopolanina" uległ konfiskacie ze strony Miejskiego Urzędu Bezp. i Porządku publ. z powodu artykułu „Zaufanie podstawą pożyczki". — Tymczasem Sąd Grodzki uchwałę z dn 6 sierpnia konfiskaty nie zatwierdził, gdyż w artykule „niema nic takiego, co mogłoby być zrozumiane w sensie poduszczania różnych klas ludności do gwałtów przeciwko sobie".

Ustęp wspomnianego artykułu „Wielkopolanina", zwolniony od konfiskaty brzmi:

„Biedę naszą zwiększa gospodarka niefachowych pułkowników i generałów, od których się w naszym rządzie roi.

Biedę naszą powiększa uczucie niepewności, co się z pieniędzmi dzieje, w jaki sposób je się wydatkuje, z pieniędzmi, które naród składa w postaci podatków. Jak wiadomo, rząd uzyskał większość sejmową, a posłuszna większość odrzuca na wniosek rządu kontrolę nad wydanym groszem publicznym, jak to się stało w sprawie Czechowicza.

Biedę naszą powiększa uczucie niepewności wskutek bezprawia i gwałtów w czasie wyborów do Sejmu i Senatu, kiedy to niektóre władze, które według istniejącego prawa powinny wstrzymać się od wszelkiej agitacji, bezkarnie dopuszczały się bezprawia, a nawet najmowały bandytów w celu niszczenia dobytku przeciwnego stronnictwa, jak to się działo w Warszawie".

Kurs złotego. Dziś rano notowano kurs dolara w obrotach nieoficjalnych w Warszawie 9.01 zł.; w Gdańsku na Warszawę 8.929 zł.

Kurs guld. gd. Bank Polski oddział w Poznaniu, płacił dziś za 100 guld. gd. w dewizach 172.93 do 173.19 zł., gotówką 172.59 złotych.

Urzędowa ceduła Giełdy Zbożowej i Towarowej w Poznaniu

Poznań, 12. 8. 1931.

Warunki: Handel hurtowy, parytet Poznań, ładunki wagonowo, dostawa bieżąca za 100 kg.:

„Ceny orjentacyjne"
parytet Poznań

Żyto nowe — zdrowe suche	20.00— 20.50
Usposobienie mocne.	
Pszenica nowa zdrowa sucha	19.00 — 20.00
Usposobienie spokojne.	
Jęczmień przemiałowy	16.00— 18.00
Usposobienie spokojne.	
Owies nowy	16.00— 17.00
Usposobienie spokojne.	
Mąka żytnia 65% wł work	32.50 — 33.50
Usposobienie spokojne.	
Mąka pszenna 65% wł work	32.00— 34.00
Usposobienie spokojne.	
Otręby żytnie	13.00— 13.75
Otręby pszenne	12.75— 13.75
Otręby pszenne (grube)	13.75— 14.75
Rzepak	25.50— 26.50
Groch Victoria	25.00— 28.00
Słoma prasowana	3.00— 3.20
Siano luźne	5.50— 6.00
Siano prasowane	6.00— 6.40

Ogólne usposobienie spokojne.

Tranzakcje na odmiennych warunkach: żyta 90 tonn, pszenicy 60 tonn, jęczmienia 30 tonn, owsa 45 tonn.

POZNAŃSKA GIEŁDA PIENIĘŻNA

Poznań, 12. 8. 1931.

Dzisiejsze zebranie giełdowe miało tendencję bez zmiany. Nieco większy ruch zauważono w papierach procentowych, w których robiono liczniejsze tranzakcje, a mianowicie poszukiwano i płacono za 5% pożyczkę konwersyjną po 42,75—43%, za 8% obligacje Miasta Poznania z 1926, 1927 i 1929 r. po 92%, również płacono za 8% obligacje Banku Kredytowego po 91.50, oraz 8% listy zastawne Zach. Pol. T-wa Kredyt. po 91,50, natomiast 8% listy dolarowe P. Z. K. ofiarowano po 88½%. Z reszty papierów poszukiwano 4% listy zastawne konwert. po 31.— przyczem podawano kurs w ofiarowaniu po 32.— Mniejszą ilość 6% listów żytnich handlowano po 14.— w płaceniu bez notowania.

Z akcyj bankowych względnie przemysłowych notowano Bank Polski po 113.— oraz Kantorowicza po 30.— w oddaniu, natomiast płacono za Browary Grodziskie po 50.—

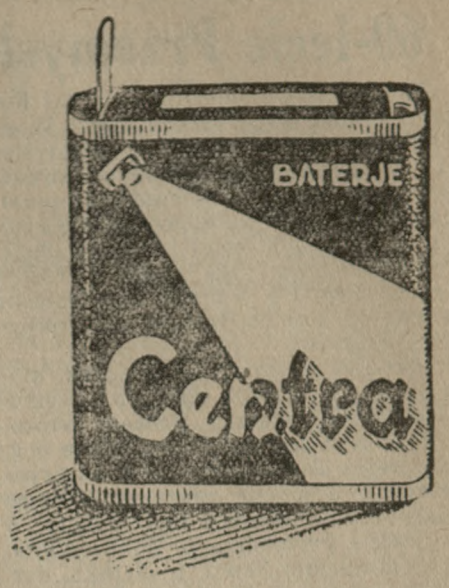

Pw 5 981-C. 21

Ceduła Urzędowa Giełdy Poznańskiej.

Papiery procentowe:

(Kurs w procentach nominału):

5% Pożyczka konwersyjna 42¾—43% P.
8% oblig. miasta Poznania z 1926 r. 92% P.
8% oblig. miasta Poznania z 1927 r. 92% P.
8% oblig. miasta Poznania z 1929 r. 92% P.
8% listy zastawne Zach. Pol. Tow. Kred. Miejsk w Poznaniu 91½% O.
8% oblig. Komun. Banku Kred. 91½% P.
8% dol. listy Pozn. Ziem. Kred. 88½% O.

Akcje bankowe:

(Kurs w złotych za 1 akcję):

Bank Polski I em. 113.— O.

Akcje przemysłowe:

(Kurs w złotych za 1 akcję):

Browary Grodziskie I em. zł. 50.— P.
Hartwig Kantorowicz I-II em. zł. 30.— O.

Tendencja bez zmiany.

GIEŁDA WARSZAWSKA

z dnia 12. 8. 1931.

Waluty Gotówka

Dolary St. Zjedn. tr.: 9,00½; sp.: 9,02½; kup.: 8,88½.

Dewizy:

	trans.	sprzed.	kup.
Belgja	124.45	124.76	124.14
Holandja	359.95	360.85	359.05
Londyn	43.37½	43.48	43.27
Nowy Jork czeki	8.925	8.945	8.905
Nowy Jork kabel	8.929	8.949	8.909
Paryż	34.99	35.08	34.90
Praga	26.44½	26.51	26.38
Szwajcarja	174.20	174.63	173.77
Wiedeń	125.50	125.81	125.19
Włochy	46.71	46.83	46.59

Tendencja niejednolita

Papiery wartościowe i obligacje:

4% poż inwest.	82.75
4% poż inw szt. ser.	86.00
5% poż konw.	44.25
6% poż. dol	70.50

Akcje w złotych:

Bank Polski	0.00—114.00
Lilpop	0.00— 13.50
Haberbusch	0.00— 65.00

Tendencja przeważnie słabsza.

Komentarz.

Dla papierów państw. tendencja przeważnie mocniejsza, dla listów zast. nieco słabsza. Z akcyj bankowych utrzymany Bank Polski, z metalurgicznych nieco słabszy Lilpop, poza tem po dłuższej przerwie notowany Haberbusz po kursie słabszym.

PŁODY ROLNICZE

Zboża i nasiona oleiste za 1 000 kg reszta za 100 kg.

Berlin, 12, 8. 1931.

Pszenica march. nowe zbiory	203.00—205.00
Tendencja słaba.	
Żyto march.	161.00—163.00
Tendencja słaba.	
Jęczmień pastewny i przemysłowy	148.00—159.00
Tendencja spokojna.	
Owies stary	148.00—153.00
Tendencja słaba.	
Owies nowy	136.00—144.00
Tendencja słaba.	
Mąka pszenna	26.25—34.75
Tendencja utrzymana.	
Mąka żytnia	24.00—25.75
Tendencja spokojna.	
Otręby pszenne	10.25—10.75
Tendencja utrzymana.	
Otręby żytnie	9.75—10.25
Tendencja utrzymana.	
Rzepak	140.00—150.00
Tendencja spokojna.	
Groch Victoria	26.00—31.00
Groch pastewny	18.00—20.00
Makuchy lniane	13.20—13.30
Wytłoki suche paryt. Berlin	7.00— 7.10
Śrót Soya	11.90—12.60

Ogólna tendencja słaba.

Notowania złotego w Berlinie
z dnia 12. 8. 1931.

Wypłaty na Warszawę	47.10 47.30
Noty wielkie	47.10 - 47.30
Noty małe	47.10—47.30

60-lecie Przemysłowców w Koźminie

W niedzielę, 9 sierpnia r b. był Koźmin, jedno z najstarszych miast Wielkopolski, widownią rzadkiej uroczystości. Miejscowe Tow. Przemysłowców obchodziło swą 60-tą rocznicę założenia Już od rychłego ranka poczęli się zjeżdżać delegaci z bliższej i dalszej okolicy. Krótko przed 9-tą rano wyruszył barwny pochód z licznemi sztandarami na czele do kościoła farnego na uroczyste nabożeństwo

Mszę św. odprawił ks. Płaczek, który też w podniosłych słowach przemówił od stopni ołtarza. Poczem wrócono do hotelu pod Zamkiem. gdzie o g 10.30 prezes Tow. - Jubilata p. Jarczyński zagaił uroczyste zebranie, witając przedstawicieli władz i inst państw, a mianowicie burmistrza p. Zdaniewicza. dyr. Seminarjum Naucz. p Dymka, dyr Szkoły Ogrodn. p. Marcińca kierownika Szkoły Dokszt. p. Scheuriga, przewodniczącego Rady Miejskiej p. Paryzka i syndyka Związku Tow Przemysłowych i Rzemieślniczych p. Tadeusza Piotrowskiego oraz wszystkich delegatów i gości Przewodnictwo powierzono p. Kaźmierczakowi z Ostrowa a na ławników poproszono pp Tylewskiego z Miejskiej Górki, Musiałka z Pleszewa i Duszyńskiego z Gostynia Do pióra powołano p. Podlewskiego z Koźmina. Poczem chór Koła Śpiewackiego w Koźminie odśpiewał pod batutą p. Figaszewskiego pieśń „W jedności silni". Po objęciu przewodnictwa przez p. Kaźmierczaka i wniesieniu okrzyku na cześć Najjaśniejszej Rzeczypospolitej odczytał p. sekretarz Lewandowicz sprawozdanie z 60-letniej działalności Towarzystwa. Dowiedzieliśmy się z niego, że Towarzystwo Przemysłowe założyło w Koźminie Kasę Oszczędności. Sokoła i Koło Śpiewackie i wogóle było ogniskiem, przy którem skupiało i pouczało się wzajemnie całe obywatelstwo Koźmina. Tow. Przemysłowe doprowadziło swemi pouczającemi referatami, wystawami, kursami i wszelką pomocą do spolszczenia i rozkwitu rzemiosła, przemysłu i handlu Koźmina Długoletnim prezesem był swego czasu ś. p. mecenas Czypicki, jeden z twórców i pierwszy prezes Związku Tow Przem. i Rzem. Później jakiś czas piastował prezesurę obecny biskup łomżyński a ówczesny proboszcz koźmiński ks. Łukomski.

Sprawozdanie, które bardzo chlubnie świadczy o działalności Towarzystwa Jubilata przyjęto gorącemi oklaskami. Nadmienić jeszcze należy, że w końcu swego sprawozdania odczytał p. Lewandowicz listę zmarłych członków Towarzystwa, którą wysłuchano stojąc.

Zkolei nastąpiło wręczenie dyplomów członków honorowych następującym żyjącym długoletnim i zasłużonym członkom: pp. Ludwikowi Paryzkowi. Józefowi Borowskiemu, Walentemu Majcherkiewiczowi. Janowi Ambroszkiewiczowi, Józefowi Kodurowi, Szymonowi Kaczmarkowi. Walentemu Banachowiczowi, Ignacemu Dymelowi i Franciszkowi Remblewskiemu Życzenia Tow Jubilatowi składali pp Tylewski im. Tow Przem Miejska Górka. burmistrz Zdaniewicz im. Magistratu m. Koźmina, Echaust im Sokoła w Koźminie, Scheurig im Koła Śpiew. i Szkoły Dokszt.. Cepa im. Tow Przem Rzem Ostrów, Paryzek im. Rady Miejskiej Koźmina, Podlewski im Tow Powst. i Wojaków w Koźminie. dyr. Dymek im. Sem. Naucz.. Grodziński im Tow Uczestn Powst. Wielkp., Mucha im Kat. Tow Rob. Polsk., Musiałek im Tow. Przem Pleszew, Michałek im. Kat. Tow. Przem. Rozdrażew, Duszyński im Tow. Przem. Gostyń. Lasociński im Tow. Przem Dobrzyca, Ambrożewicz im. Tow. Restauratorów w Koźminie. Wyduba im. Cechu Rzeźn w Koźminie, Konicki im. Tow. Kupców w Koźminie, Jaworski im Ochotn Straży Pożarnej. Borowski im. Bractwa Kurkowego. Liberski im Cechu Szewskiego i syndyk Piotrowski im Związku Tow. Przem i Rzem. Prócz tego odczytał sekretarz p. Lewandowicz około 50 telegramów z życzeniami, wśród których był również telegram od ks. biskupa Łukomskiego, któremu uchwalono wysłać telegram z podziękowaniem i wyrazami hołdu Poczem nastąpił referat syndyka p. Piotrowskiego n t.: „Obecny kryzys gospodarczy a rzemiosło".

W treściwym referacie omówił prelegent obecny kryzys gospodarczy. jego powody oraz sposoby któremi możnaby go ewentualnie przełamać i wkońcu podkreślił starania i poczyania Związku w tej sprawie.

Referat przyjęto burzą oklasków a na wywody poruszone w krótkiej dyskusji odpowiedział wyczerpująco referent. Poczem po podziękowaniu przez prezesa p. Jarczyńskiego wszystkim obecnym za przybycie solwował przewodniczący uroczystość hasłem Przemysłowi i Rzemiosłu Cześć

W końcu odbył się wspólny obiad podczas którego padło jeszcze cały szereg toastów, a po obiedzie zwiedzanie starych zabytków miasta. Poczem delegaci poczęli się powoli rozjeżdżać

(tdl)

Czy bóle nerwowe i migrena są uleczalne?

Również dla reumatyków bardzo ciekawe!

Poniżej podajemy treść listu pana B Bratkowskiego Lwów. Rzęsna Polska jak następuje: Od dłuższego czasu cierpiałem na dokuczliwe, wprost nie do zniesienia bóle głowy. które lekarze określili jako chroniczną migrenę. Zażywałem wiele środków, lecz niestety bez trwałego skutku. Wreszcie wypróbowałem Togal, o którego zbawiennem działaniu. przypadkowo wyczytałem w gazetach I rzeczywiście, po zażyciu Togalu uporczywe bóle głowy znikły i już od trzech miesięcy czuję się zupełnie zdrowym Podobne doświadczenia poczyniło wiele tysięcy cierpiących. którzy zażywali tabletki Togal przy reumatyzmie, podagrze. rwaniu w stawach. przeziębieniach, bólach nerwowych i głowy, jak również pokrewnych dolegliwościach Gdy inne środki zawiodły, nawet w chronicznych wypadkach osiągnięto przy zastosowaniu Togalu częstokroć nadspodziewanie pomyślne rezultaty! Togal nietylko uśmierza natychmiast bóle, lecz w naturalny sposób usuwa pierwiastki chorobotwórcze. A więc zwalcza w zarodku te niedomagania i jest nieszkodliwy dla żołądka, serca i innych organów. Przeszło 6 000 orzeczeń lekarskich! Spróbujcie więc sami dziś jeszcze. lecz żądajcie we własnym interesie tylko Togal — nie ma bowiem nic lepszego! We wszystkich aptekach. nw 5022

Wszechpolski Zjazd Związku Hallerczyków

i zlot Drużyn Błękitnych w Grudziądzu

W dniach 15 i 16 bm. odbędzie się w Grudziądzu Wszechpolski Walny Zjazd Związku Hallerczyków i Zlot Drużyn Błękitnych, połączony z wielką manifestacją protestacyjną przeciw zakusom niemieckim. Na uroczystości te przybywa gen. Haller.

Program.

Sobota, 15 sierpnia: Godz. 7,40. Przyjazd gen. broni Józefa Hallera pociągiem z Gorzuchowa i powitanie na dworcu kolejowym. Zbiórka hallerczyków i organizacyj miejscowych przed dworcem kolejowym o godzinie 7-ej rano.

Godz. 8. Delegaci Zw. Hallerczyków, drużyny błękitne oraz organizacje odmaszerują na mszę polową z okazji rocznicy „Cudu Wisły", która się odbędzie na stokach Wisły u podnóża Ratusza. Na mszy polowej będzie również gen. Haller z otoczeniem.

Godz. 9. Msza polowa.

Godz. 10,15. Otwarcie zjazdu delegatów w sali teatru miejskiego i wyznaczenie komisyj oraz obrady w komisjach.

Godz. 13—15. Przerwa obiadowa.

Godz. 15. Obrady plenum zjazdu delegatów w sali teatru miejskiego.

Godz. 20. Zabawa dla delegatów i drużyn oraz szerszego społeczeństwa m. Grudziądza, w sali „Tivoli".

Godz. 21. Wieczorek na cześć gen Hallera, urządzony przez komitet pań w sali hotelu „Królewski Dwór". Na wieczorek wstęp za zaproszeniami, które oddzielnie prześle komitet pań

Niedziela, 16 sierpnia: Godz. 8. Zbiórka delegatów, placówek i drużyn błękitnych oraz wszystkich organizacyj zaproszonych w parku teatru miejskiego i śniadanie dla placówek zamiejscowych i drużyn błękitnych.

Godz. 8,45. Przyjazd gen Hallera. Raport. Przejście przed front zebr. oddziałów i organizacyj i przedstawienie poszczególnych organizacyj gen. Hallerowi.

Godz. 9. Odmarsz na uroczyste nabożeństwo.

Godz. 9,30. Uroczyste nabożeństwo w kościele seminaryjnym.

Godz. 11. Po nabożeństwie pochód na Rynek. Złożenie wieńca przy pomniku żołnierza polskiego. Przemówienie i odczytanie rezolucyj protestacyjnych przeciwko zakusom i prowokacjom niemieckim. Rota. Defilada przed gen. Hallerem i dalszy pochód do sali „Tivoli".

Godz. 12. Uroczysta akademja w sali „Tivoli" i dekoracja „Mieczami Hallerowskiemi", której dokona gen. Haller.

Godz. 13—14.30. Obiad żołnierski dla placówek i drużyn błękitnych.

Godz. 14. Obiad na cześć gen. Hallera dla zgłoszonych delegatów i zaproszonych gości w hotelu „Królewski Dwór".

Godz. 15,30. Odmarsz placówek i drużyn błękitnych z orkiestrą na stadjon miejski przy ul. gen. Hallera.

Godz. 16. Zawody drużyn błękitnych o mistrzostwo Związku i Chorągwi Pomorskiej Zw. Hallerczyków na stadjonie miejskim.

Godz. 19. Rozdanie nagród zwycięzcom, które wręczy gen. Haller i zamknięcie zjazdu.

Wiec Stron. Narodowego w Rydzynie

W niedzielę 9. bm. o godz. 12 odbył się na sali p. Tomickiego w Rydzynie wiec sprawozdawczy Stronnictwa Narodowego przy współudziale około 400 osób Wiec zagaił p. Zamborski, witając w serdecznych słowach uczestników. Następnie zdał przewodnictwo wiecu w ręce p. mec. Wstawskiego z Leszna. który po krótkiem przemówieniu udzielił głosu p. posłowi Teodorowi Witkowskiemu z Poznania W przeszło godzinnem przemówieniu swojem zobrazował p. poseł szczegółowo sytuację w kraju, jak również omówił program O. W. P. Gorące oklaski były dowodem sympatji, jaką nasz obóz cieszy się wśród szerokich sfer społeczeństwa.

Mimo przyznania mówców z przeciwnego obozu — którzy nawet z Leszna zjechali na wiec — że przemówienie posła narodowego było utrzymane w tonie rzeczowym, jak rzadko, to jednak występowali oni w toku swoich przemówień bardzo agresywnie, robiąc przytem niesmaczne uwagi. Otrzymali też od posła, jak również od przewodniczącego p. mec. Wstawskiego, w końcowych przemówieniach należytą odprawę, znajdującą ogólne uznanie wśród słuchaczy. Mimo wyrażonego dążenia do zakłócenia spokoju, wiec odbył się w wzorowym porządku i został zamknięty o godz. 14 po odśpiewaniu „Roty".

Przedstawiciel na Poznańskie i Pomorze
BR. ZMIDZINSKI
Poznań, Piekary nr. 5. nw 5025

Z Borku

Niezatwierdzenie pierwszego ławnika magistrackiego — O b. burmistrzu p. Michałowskim

Borek, 10 sierpnia.

Od samego początku po odzyskaniu niepodległości państwowej piastował tutaj znany powszechnie i ceniony obywatel p. aptekarz Antoni Stański urząd pierwszego ławnika magistratu, przyczem przez szereg lat pełnił także obowiązki burmistrza. Swą bezinteresowną pracą bardzo się zasłużył miastu i obywatelstwu tutejszemu, które za to nadało mu godność seniora miasta.

Niedawno p. aptekarz Stański, którego czas urzędowania się kończył, został ponownie wybrany jako pierwszy ławnik. Najniespodzianiej jednak wybór ten przez województwo nie został zatwierdzony, nie wiadomo z jakich powodów. W mieście panuje z tego powodu niemałe poruszenie.

Szeroko komentuje się tutaj także drugą sprawę, dotyczącą b. burmistrza Michałowskiego, który przez cztery lata był zawieszony w urzędowaniu, zanim wreszcie wyrokiem sądu administracyjnego w Poznaniu został pozbawiony urzędu. Nie pomogło mu nawet występowanie w roli bardzo gorliwego piłsudczyka. (Swego czasu proponował on w „Dzienniku Poznańskim", aby przezwać Kaponierę w Poznaniu mostem marszałka. — Red.).

Ów p Michałowski, będąc po utracie stanowiska w Poznaniu, jakimś sposobem uzyskał tam z miejskiej kasy ubogich zapomogi w sumie około 700 zł, których teraz Poznań domaga się z powrotem od Borku. Z tego jednak nic nie będzie, bo miasto nie poczuwa się do płacenia w tym wypadku a zamierzone ewentualnie obłożenie aresztem emerytury p. M byłoby bezcelowe, gdyż mu taka na mocy wyroku sądowego wcale nie przystoi. P

Kto udzielał poparcia „sanacji"

Jak donoszą dzienniki pomorskie, dyrektorzy firmy „Pepege", bracia Halperin, aresztowani niedawno temu za oszustwa i nadużycia, wspierali sanację znacznemi „ofiarami" pieniężnemi na kampanje wyborcze w okresie wyborów do Sejmu i Senatu.

Wiadomość ta wywołała wśród społeczeństwa pomorskiego zrozumiałą sensację.

Żydzi w prasie polskiej

Warszawski „Rozwój" stwierdza coraz większe zażydzenie wydawnictwa i redakcji krakowskiego „Il. Kurjera Codziennego":

Wypowiedziano pracę red. Woyczyńskiemu, generalnemu sekretarzowi i b. prezesowi Syndykatu dziennikarzy krakowskich. Za to na naczelnych stanowiskach pracują tu pp. Rubel, Zweig, Gross, Anisfeld. Poza tem niemal wszyscy korespondenci zagraniczni i krajowi to także Żydzi. Obaj doradcy prawni wydawnictwa — również Żydzi.

Napływ Żydów do Kórnika

Kórnik, 10 sierpnia.

Od niejakiego czasu Żydzi coraz bardziej interesują się naszem miasteczkiem, usiłując zarazem się tutaj osiedlać. I niestety znalazł się jeden obywatel, zegarmistrz p. Mitek, który wynajął mieszkanie Żydowi, pomimo że nie brakło na nie reflektantów Polaków. Odtąd miano poplecznika żydowskiego przylgnie już chyba na zawsze do jego nazwiska.

Inaczej zupełnie postąpił inny obywatel tutejszy, p. Jan Smolarkiewicz, do którego zwrócił się już krótko po swem sprowadzeniu się wspomniany Żyd, szukając pomieszkań dla dalszych swoich współwyznawców. Dał mu bowiem tak stanowczą odprawę, że po raz drugi Żyd z taką propozycją nie odważy się do niego przystąpić.

Obywatelstwo tutejsze, chcąc położyć tamę zażydzaniu miasta, musi wszelkie w tym kierunku odstępstwa napiętnować bezwzględnie. Ks.

Wysługiwanie się Niemcom

Z Trzemeszna otrzymujemy poniższą korespondencję:

„Na terenie tutejszej stacji kolejowej znajduje się waga dla ważenia bydła, świń itp.; stanowi ona własność ministerstwa komunikacji. Z wagi tej korzystała już od kilku lat m. i. firma „Viehverwertungsgenossenschaft z Gniezna", której kierownikiem jest Niemiec p. Heinze. Musiało jednak dojść do nieporozumień, skoro zarząd kolei wypowiedział tej niemieckiej spółce zawartą z nią umowę. Z powstałego stąd kłopotu wybawił p. Heinzego Polak p. Leon Kupski, zam. w Wincu pod Trzemesznem, który zaproponował owej spółce niemieckiej wydzierżawienie od niego ¾ morgi ziemi, położonej tuż przy terenie kolejowym i wybudowania sobie tam własnej wagi. Z propozycji tej Niemcy skwapliwie skorzystali i wydzierżawili od p. Kupskiego ¾ morgi za roczną dzierżawę zł 200. Czynsz dzierżawy za cały okres umowy, t. j. za 20 lat, w wysokości zł 4.000 uregulowano w gotówce przy zawarciu umowy.

Czyn ten p. K. zasługuje bezwzględnie na napiętnowanie. A. P.

Ofiarność kolejowców

Pracownicy kolejowi tut okr. dyrekcyjnego złożyli drogą dobrowolnych składek kwotę 15.425.51 zł. na zakup łodzi podwodnej „Odpowiedź Treviranusowi", którą dyrekcja przekazała głównemu komitetowi w Warszawie.

RODZICE — POLACY!

Front gospodarczy potrzebuje dzielnych bojowników.

Zgłaszajcie inteligentną młodzież do szkół zawodowych!

DZIAŁ GOSPODARCZY

Z chwili

„Jagiellonizm gospodarczy"

W 2 poprzednich feljetonach zajmowaliśmy się opisaniem charakteru finansowo-czynnego Wielkopolski i Pomorza, wyrażającego się w odprowadzaniu z naszej dzielnicy do głównej kasy skarbowej znacznych nadwyżek podatkowych itp. Dzisiaj do tematu tego powracamy, pragnąc mu poświęcić niniejszy feljeton, jako końcowy.

Różne przyczyny złożyły się na to, że dwa zachodnie województwa uginają się pod ciężarem najwyższych w kraju świadczeń podatkowych i socjalnych.

Nietylko wysokie potrzeby lokalne, będące wypływem konieczności utrzymania wysokiego poziomu cywilizacyjnego kosztem wysokich podatków komunalnych, najwyższych w państwie, ale i fakt rygorystycznego, bardziej wydajnego ściągania świadczeń publicznych z płatników zachodniopolskich powodują, że brzemię tychże świadczeń jest u nas najwyższe.

Zadania władz skarbowych i ubezpieczeniowych na terenie Polski Zachodniej są łatwiejsze do spełnienia, niż w innych dzielnicach, gdyż stopień organizacji życia gospodarczego oraz poziom etyki płatniczej z jednej strony uniemożliwiają skrupulatne uchwycenie podstaw wymiarowych, zaś z drugiej strony zwężają do granic najniższych możliwość uchylenia się od obowiązków, wynikających z ustaw podatkowych i socjalnych.

To też nie jest dziwnem, że pod względem udziału w ogólnej kwocie obciążenia podatkowego Wielkopolska ze swojemi 10,4 proc. (mowa jest tylko o podatkach bezpośrednich) znajduje się po Warszawie, Śląsku i Łodzi na czwartem miejscu, podczas gdy w podziale ludności zajmuje siódme miejsce. Pomorze w udziale obciążenia zajmuje miejsce dziewiąte, a w podziale ludności ostatnie, tj. 14-te.

Jeżeli chodzi o sumę ciężarów socjalnych, ciążących na 2 naszych województwach, to wystarczy stwierdzenie, iż w ub. roku zapłaciły one na te cele olbrzymią sumę 110 milj. złotych.

Stwierdziliśmy już onegdaj, na podstawie danych statystycznych, że odpływ z Wielkopolski sum podatkowych itp. na cele ogólno-państwowe oraz na rzecz pomocy dla innych dzielnic nie znajduje ekwiwalentu w odwrotnym przypływie pod postacią zamówień skarbowych na roboty i dostawy publiczne, wzgl. pod postacią pomocy na rzecz rozwoju życia gospodarczego.

Wprawdzie Wielkopolska i Pomorze mogą być dumne z roli, jaka im przypadła w udziale, roli wspierania innych dzielnic w dziale rozbudowy kraju, jednakże wynikające z tego tytułu ciężary winny być poddane rewizji w tym kierunku, aby nie zwężyły zdolności płatniczej dzielnicy zachodniej. Nie ulega wątpliwości, że idea braterstwa dzielnic w dziedzinie ekonomicznej, idea „jagiellonizmu ekonomicznego" przez nikogo nie może być zakwestjonowana, ona bowiem zapewnia Rzeczypospolitej możność osiągnięcie struktury jednolitej, zdrowej i silnej.

Idea ta, sama w sobie, jest realna i zdrowa. Pomoc, jaką dzielnice „nadwyżkowe" niosą dzielnicom „deficytowym" przyniesie owoce w przyszłości, z których w pierwszej linji skorzystają wspomagający i nakłady łożone na podniesienie poziomu cywilizacyjnego np. kresów wschodnich, opłacą się, choćby częściowo, pod postacią rozszerzenia wewnętrznego rynku zbytu wyrobów krajowych.

Trzeba jednak w tej akcji utrzymać miarę. Trzeba, aby zdolność płatnicza dzielnic wspomagających nie ucierpiała pod wpływem zbyt intensywnego wspomagania dzielnic „deficytowych", oraz aby żywotne interesy okręgów „nadwyżkowych" były w pierwszej linji brane pod uwagę.

Stosunki handlowe z zagranicą

— W związku z oświadczeniem premjera w sprawie polityki zbożowej rządu, państwowe zakłady zbożowe rozpoczęły pierwsze zakupy interwencyjne na rynku zbożowym.

— Polska Liga Gospodarcza zwołuje na dzień otwarcia Targów Wschodnich, tj. 5 września, ogólno-polski kongres gospodarczy pod nazwą „zjazd naprawy gospodarki". Na zjeździe tym wygłoszone będą liczne referaty.

Za kulisami ćwierć miljardowej upadłości

Afera „Nordwolle" i jej wpływ na rynek niemiecki

Berlin, w sierpniu.

Wielokrotnie odkładane walne zebranie akcjonarjuszów gigantycznego koncernu włókienniczego Niemiec „Nordwolle", wyznaczone zostało ostatecznie na najbliższe dni i zapowiada się sensacyjnie. Dwaj główni akcjonarjusze i założyciele tego przedsiębiorstwa, pracującego 300.000 wrzecion o rocznej produkcji 20 milj. kg, bracia Lahuzen, zostali uwięzieni, a podjęte wówczas śledztwo i złożenie v międzyczasie podania o ogłoszenie upadłości dało sensacyjne wyniki, które głośnem echem odbiły się w kołach finansowych zagranicy. Wyniki śledztwa trzymane były dotąd w tajemnicy i niektóre tylko szczegóły tej afery zostały ujawnione.

Opieczętowanie ksiąg i przeprowadzone następnie na terenie zagranicznym dochodzenia wykazały, iż jedno z przedsiębiorstw holenderskich, stworzone przez braci Lahuzen, „Ultramare" od r. 1929 systematycznie fałszowało swe bilanse. W bilansach tych ukryto dochód około 75 milj. marek. Olbrzymi koncern zatrudniał 25.000 robotników i kontrolował kilkanaście wielkich przędzalń czesankowych przeważnie w Niemczech północnych i środkowych, szereg fabryk sukna, posiadających wszystkie działy produkcji, fabryki koronek, pończoch, pralnie wełny, fabryki mydła oraz huty żelazne. Pozatem prywatną własność braci Lahuzen stanowiły przedsiębiorstwa w Argentynie i Urugwaju, nabyte przez nich „po cenach umiarkowanych" w r. 1921 na podstawie fikcyjnego kupna.

Zakończone obecnie śledztwo sądowe oraz prace biegłych ustaliły dokładne cyfry bilansowe przedsiębiorstwa, które przedstawiają się następująco: pasywa składają się z sum należnych 14 bankom niemieckim w wysokości 116,4 milj. mk. i 22 bankom zagranicznym w wysokości 41,7 milj. mk. Z tej sumy około 125 milj. marek nie posiada żadnego zabezpieczenia. Głównym dłużnikiem zagranicznym koncernu jest Anglja, następnie Holandja i Szwajcarja. Długi towarowe ustalono na 30 milj. marek. Ogółem pasywa wynoszą 238,1 milj. marek, aktyw azaś 138,8 milj. marek. Ogłoszenie szczegółowych pozycyj bilansowych wywarło w kołach finansowych olbrzymie wrażenie. Przeciwko osławionemu „Danatbankowi", związanemu ściśle z operacjami kredytowemi „Nordwolle", wysunięto szereg zarzutów, podkreślając, iż banki niemieckie z „Danatbankiem" na czele, które tak hojnie udzielały kredytów upadłemu koncernowi, nie mogły nie znać jego sytuacji. Szczególnie ostro krytykowana jest fikcyjna tranzakcja akcjami „Nordwolle" na 15 milj. marek. „Danatbank" współdziałał przy przeprowadzaniu tej fikcji, która przyczyniła się do zwiększenia zadłużenia finansowego koncernu. Z tej fikcyjnej tranzakcji powstał ystraty w wysokości 25 milj. marek, które ukryto w bilansie za rok 1929 przedsiębiorstwa holenderskiego „Ultramare". Tranzakcja ta miała na celu wyprowadzenie z Niemiec poważniejszych kapitałów, dla uniknięcia obciążenia podatkowego, które w Holandji jest znacznie niższe niż w Niemczech.

Ujawnienie szczegółów śledztwa w aferze „Nordwolle" jest poważnym ciosem dla niemieckiej polityki kredytowej, a samo załamanie się tego olbrzyma wywołało na rynku włókienniczym Niemiec cały szereg niezwykle ujemnych zjawisk i komplikacyj. Tak więc jedno z przedsiębiorstw tego koncernu „Alrowa" w Chemnitz rozpoczęło po załamaniu się „Nordwolle" rzucać w olbrzymich ilościach swe towary na rynek po cenach, przekreślających wszelką kalkulację. W ciągu paru dni rzucono na rynek około pół miljona par pończoch, 60.000 pulowerów i kamizelek, oraz 70.000 par reform damskich. Wywołało to w kołach producentów i kupców Saksonji panikę i spowodowało interwencję związku przemysłowców wyrobów dzianych u ministra gospodarki Rzeszy. Do protestu tego przyłączyły się organizacje przemysłu i handlu włókienniczego, podkreślając, że sprzedaż towarów po cenach o 70 proc. niższych od cen rynkowych, spowodowała dla przemysłu niemieckiego straty w wysokości 2 miljonów marek.

W międzyczasie cały szereg przedsiębiorstw, pozostających w ścisłym związku z „Nordwolle", zapoczątkował akcję, mającą na celu odłączenie się od tego koncernu i przeprowadzenie sanacji własnemi siłami. W pierwszym rzędzie akcję taką podjęła tkalnia w Berlinie „Toga", a następnie przędzalnia czesankowa w Mülhuzie, dalej wymieniona „Arlowa", przedsiębiorstwo czeskie koncernu w Neudeck oraz fabryka pończoch „Nowa". Przedstawiciele i mężowie zaufania braci Lahuzen w dyrekcjach i zarządach tych przedsiębiorstw zgłosili niezwłocznie po ujawnieniu wszystkich machinacyj swe ustąpienie, a na ich miejsce weszli przedstawiciele szeregu banków, które przez dostarczenie nowych kredytów zamierzają umożliwić sanację bardziej żywotnych przedsiębiorstw koncernu „Nordwolle". Sanacja ta ma być przeprowadzona przez daleko idącą racjonalizację produkcji, zlikwidowanie szeregu oddziałów i uzyskanie płynnych kredytów. Kredyty mają być dostarczone również przez niektóre banki zagraniczne, a mianowicie angielskie. Rząd niemiecki natomiast, w przeprowadzonych dotychczas pertraktacjach, nie okazał chęci współdziałania przy sanacji „Nordwolle". Banki niemieckie wyraziły zasadniczą zgodę na moratorjum w stosunku do niektórych przedsiębiorstw, co umożliwi im przetrwanie najcięższego okresu sanacji.

Zebranie akcjonarjuszy „Nordwolle", które odbędzie się w Bremie, poweźmie niewątpliwie decyzję likwidacji koncernu, o ile w ostatnich dniach nie uzyska się wydatniejszych kredytów na sanację przedsiębiorstwa. Cały kapitał akcyjny przedsiębiorstwa został zniszczony przez machinacje braci Lahuzen, przy jednoczesnem wytworzeniu się luki bilansowej w wysokości 140 miljonów marek.

Upadek „Nordwolle" jest jednym ze skutków lekkomyślnej polityki kredytowej banków i dążenia do rozbudowy przedsiębiorstwa, nieopartego na realnych możliwościach rozwojowych.

Obserwator.

Podniesienie produkcji jęczmienia

Organizowanie Związku wytworców jęczmienia browarnego.

W obecnym okresie ciężkiego kryzysu rolnego istnieje na rynku światowym lepsza konjunktura tylko na jęczmień, nadający się dla celów browarowych.

Naogół rolnicy — zwłaszcza zachodniopolscy — posiadają corocznie dość duże nadwyżki jęczmienia i mieliby wszelkie dane, aby ową pomyślniejszą konjunkturę należycie wykorzystać. W tym wypadku dobór odpowiedniego ziarna na eksport stanowi zasadniczy warunek nietylko utrzymania dotychczasowych rynków, ale i pozyskania nowych, z których n. p. angielski jest nadzwyczaj chłonny dla jęczmienia browarowego.

By zadośćuczynić wymaganiom odbiorców muszą jednak rolnicy polscy podjąć odpowiednie wysiłki w kierunku produkowania jednolitego i wyborowego ziarna, jakości łusku, zawartości białka etc. Wysiłki te muszą być planowe i zorganizowane. Będzie to — rzecz oczywista — tylko możliwe w ramach jednolitej organizacji.

W tym celu zawiązał się przy Wielkopolskim Związku Ziemian z inicjatywy Nacz. Org. Zjedn. Przemysłu i Rolnictwa Zach. Polski komitet organizacyjny, mający za zadanie utworzenie „Związku Wytwórców Jęczmienia Browarowego", działającego na terenie Wielkopolski i Pomorza.

„Związek" taki opierałby się na samodzielnie funkcjonujących kołach lokalnych, dla których byłby centralą, przydzielając odmiany jęczmienia odpowiednie dla danej gleby, udzielając porad i wskazówek, informując o wymogach rynków odbiorczych, przeprowadzając kwalifikacje ziarna, urządzając pokazy i wystawy, wreszcie broniąc interesów producentów. Każde zaś z kół lokalnych obejmowałoby po 5 do 10 gospodarstw i wybrałoby sobie prezesa.

Komitet organizacyjny „Związku" zamierza zwołać we wrześniu b. r. zebranie przedstawicieli producentów jęczmienia z poszczególnych okręgów, celem założenia Związku.

Przedtem jedna komitet zwraca się z apelem do wytwórców rolnych, produkujących jęczmień omawianego typu, by przystąpili niezwłocznie do organizowania kół lokalnych i wybrania przewodniczącego, którego komitet zaprosi do wzięcia udziału w organizowaniu Związku. Dalej komitet wzywa producentów jęczmienia, by intensywnie czyścili ziarno przeznaczone na sprzedaż, zużywając mniej wartościowe do własnego gospodarstwa.

W związku z zebraniem założycielskiem zamierza komitet urządzić w Poznaniu pokaz prób jęczmienia browarowego, połączony z premjowaniem, którego celem będzie zorjentowanie tak ogółu rolników, jak sfer zainteresowanych, w jakości ziarna wyprodukowanego w poszczególnych okręgach ziem zachodnich. (j)

KRONIKA GOSPODARCZA

Z KRAJU

(k) **Kartel producentów pończoch.** Organizacja fabryk produkujących pończochy kotonowe, tj. pończochy wysokich gatunków, postępuje naprzód. Ostatnie zebranie fabrykantów przyjęło już statut nowej organizacji, która nosi nazwę „Zrzeszenie fabrykantów pończoch kotonowych w Polsce". Siedzibą organizacji jest Łódź. Kartel, zmierzając do unormowania zmniejszonej na skutek kryzysu produkcji, zobowiązuje członków do niekupowania nowych maszyn w ciągu jednego roku. Zarząd kartelu ustalić ma raz na miesiąc ilość godzin tygodniowego zatrudnienia. Za przekroczenia zobowiązań grożą sankcje karne. Kartel liczy na poparcie czynników rządowych. Losy kartelu zależą od przystąpienia doń możliwie wielkiej ilości przedsiębiorstw. (l)

(k) **Nasze obroty towarowe z zagranicą a spadek cen.** Obroty handlu zagranicznego w czerwcu rb. wykazały zmniejszenie w porównaniu z majem oraz dużą redukcję w zestawieniu z obrotami w czerwcu ub. r., w szczególności w zakresie przywozu, wywóz bowiem nie wykazał większych odchyleń. Saldo dodatnie wzrosło do 32 milj. zł. Fakt ilościowego zmniejszenia obrotów z zagranicą zdaje się nie ulegać kwestji, ściśle jednak określenie zmian, bez sprecyzowania wpływu spadku cen, jest niemożliwe. Jednak na podstawie powierzchownego przeglądu najważniejszych pozycyj przywozu i wywozu, można przyjąć, że ceny towarów przywożonych przeciętnie wykazywały dotąd mniejszy spadek od cen towarów wywożonych. Wskutek tego wywóz w porównaniu z r. ub. obliczony według cen, notowanych przed rokiem, reprezentowałby prawdopodobnie wartości większe od zeszłorocznych, odwrotnie przywóz, przeliczony w podobny sposób, wykazałby niewątpliwie jeszcze większy spadek.

(k) **Piwo a wody gazowe.** Jak już donieśliśmy, zmniejszyła się w obecnym roku konsumcja piwa, która w ostatnic hlatach miała tendencję wzrastającą. Natomiast stwierdzić można, że kosztem spożycia piwa nastąpiło, conajmniej w okręgu warszawskim, zwiększenie konsumcji napojó wgazowych. W związku z tem zamierzają sfery przemysłu piwowarskiego przeprowadzić specjalną akcję propagandową na rzecz zwiększenia lub chociażby utrzymania dotychczasowego stanu konsumcji piwa. Natomiast wytwórnie wód gazowych i napojów chłodzących stolicy zastanawiają się na dpotrzebą ulepszenia jakości swych wyrobów w drodze wprowadzenia do napojów bezalkoholowych znacznie większej ilości składników odżywczych. (l)

Z ZAGRANICY

(z) **Targi Praskie — jesień 1931 r.** Tegoroczne jesienne Targi Praskie odbędą się w czasie od 3 do 13 września. Uczestnicy Targów korzystają ze zniżki 33 proc. na kolejach czeskosłowackich i polskich, 25 proc. na kolejach niemieckich, wizę uzyskują bezpłatnie na podstawie wykupionej w konsulacie legitymacji kupieckiej za zł 3.00. Legitymacja jest jednocześnie biletem bezpłatnego wejścia na Targi. Wszelkich informacyj udziela chętnie i bezpłatnie Konsulat Republiki Czeskosłowackiej w Poznaniu, Plac Sapieżyński nr. 8, I.

(z) **Nowe dodatkowe opłaty do ceł zbożowych w Czechosłowacji.** W dniu 9 sierpnia rb. wejdą w życie dodatkowe opłaty do ceł zbożowych przy imporcie zboża w następującej wysokości: dla pszenicy 25 koron, dla żyta 17 k., dla jęczmienia 34 k., dla mąki 39 k. Owies pozostaje w dalszym ciągu zwolniony od powyższych dodatkowych opłat.

(z) **Wielkie straty amerykańskiego koncernu naftowego.** New York Shell Union Corporation, która jest ściśle związana z Royal Dutch Oil Co ogłasza iż ostatni kwartał na dzień 30 czerwca rb. przyniósł straty w wysokości przeszło 11 milj. dolarów. W pierwszym kwartale rb. straty tego towarzystwa wyniosły prawie 10 miljonów dolarów.

WIADOMOŚCI POTOCZNE

Cmentarz w wodzie

Ślady dwóch zbrodni — Tragiczne zgony wskutek nieostrożności

Rzeki nasze i jeziora zabierają rokrocznie obfity jasyr z pośród zażywających kąpieli ludzi nazbyt śmiałych lub nieświadomych niebezpieczeństwa. Ale i zbrodniczość przyczynia się do zaludnienia cmentarza wodnego, jak o tem świadczą poniższe wiadomości.

W dniu 8 bm. wyłowiono z Warty w pobliżu Śremu zwłoki noworodka. Sekcja zwłok ustaliła, iż dziecko wrzucono do rzeki żywe. Stało się to już kilkanaście dni temu, gdyż zwłoki zaczęły się rozkładać. Toczą się energiczne dochodzenia, celem ujawnienia zbrodniarza. — Również z kanału Brdy wyciągnięto 10 bm. zwłoki noworodka, płci żeńskiej. Zachodzi i tu podejrzenie, że dziecku zadano śmierć gwałtowną. Zbrodnie te przejmują grozą.

W tragiczny sposób zginął dnia 9 bm. 2-letni Sylwester Giellert z Poklatek w pow. średzkim. Mały chłopiec bawił się na brzegu stawu, oddaliwszy się z pod oka niezbyt czujnego dozoru, wpadł do wody i utonął. Śmierć jego wynika więc z niedbalstwa ludzkiego.

Następne znowu wypadki należy położyć na karb nieostrożnej brawury pływaków.

W rzece Wełnie w Obornikach utonął kapral Antoni Wujek z 7 Baonu Zapas. w Poznaniu. Żołnierz ten wyjechał wraz z 11-letnim Bukowskim na kajaku. Na miejscu wirowatem kajak wywrócił się i obaj wpadli do wody. Kapral Wujek wyratował chłopca, lecz sam, przypuszczalnie wskutek udaru serca, utonął. Zwłoki wydobyto onegdaj.

W Bydgoszczy wyłowiono z rzeki Brdy zwłoki topielca, w których rozpoznano Eryka Thewsa, 20-letniego ogrodnika. Wymieniony utonął w czasie kąpieli. (z.)

Również z Pomorza donoszą o kilku wypadkach zgonów w wodzie.

Piętnastoletni syn urzędnika kolejowego Józef Hildebrandt w Podgórzu, zginął w tych dniach bez śladu. Szukano go wśród znajomych przez trzy dni, wreszcie znaleziono jego odzież na jednej z główek lewego brzegu Wisły. Nie ulega wątpliwości, że H., kąpiąc się w rzece, utonął. — W Jasińcu, pow. świeckiego, wyjechał kierownik młyna Schlietera łodzią na jezioro, gdzie podczas kąpieli poszedł na dno; nieboszczyk liczył lat 40. — Urzędnik pocztowy Teofil Karczewski z Bydgoszczy, bawiąc na wywczasach w Chełmży, utonął w jeziorze, chcąc przepłynąć wodę do przeciwległego brzegu. K. liczył lat 33 i osierocił żonę i dwoje małych dzieci. (x.)

Pali się!

Nieostrożność, niedbalstwo lub zbrodniczość przyczyną wielkich strat

Dalsze karty księgi ognia:

W Łopiennie pow. wągrowieckiego spaliła się stodoła ze zbożem i maszynami rolniczemi Gustawa Halenberga. Wyrządzone przez żywioł straty wynoszą 20 tys. zł. Jak dochodzenia ustaliły, pożar ten wzniecił pewień włóczęga.

Dnia 7. bm. uderzył piorun w świniarnię p. Jana Szewsa w Mąkowarsku pow. bydgoskiego i zabił 2 świnie. Ogień, powstały wskutek uderzenia piorunu, zlokalizowano i ugaszono samorzutnie. Straty wynoszą 540 zł.

W Wenecji pow. żnińskiego pastwą płomieni stała się stodoła i chlew, należące do p. Stanisława Gałgańskiego. Straty wynoszą 15 tys. zł. Przeprowadza się dochodzenia celem ustalenia przyczyny pożaru.

W Nienarzynie pow. rawickiego spalił się wóz żniwny wraz z zebraną w polu pszenicą. Właścicielka p. Marja Słabędzka ocenia stratę na 600 zł. Przeprowadzone natychmiast dochodzenia ustaliły, że ogień powstał wskutek niedbalstwa fornala Karola Szymańskiego, któremu z papierosa spadła do pszenicy iskierka; powinien wiedzieć, że nie należy palić w czasie zwózki zboża.

W Hersztowie pow. leszczyńskiego ogień zniszczył stóg słomy i wóz drabiasty sołtysa Andrzeja Sinieckiego. Szkoda dochodzi do 800 zł. Dochodzenia ujawniły, że sprawcą pożaru był 6-letni wnuk poszkodowanego, bawiący się zapałkami.

W Mosinie pow. śremskiego strawił ogień stóg żyta, należący do dzierżawcy Antoniego Daca.

W dniu 8. bm. powstał pożar w zagrodzie p. Florjana Surmy w Połajewie pow. obornickiego. Spaliła się stodoła ze zbożem oraz narzędzia rolnicze. Poszkodowany ocenia stratę na 25 tys. zł.

W zagrodzie Marjana Bakowicza w Krupie gm. Szklarka Myślniewska pow. ostrzeszowskiego ogień strawił stodołę, oraz 2 szopy, zawierające maszyny rolnicze i motor benzynowy. Powstałe szkody ocenia się na 4 tys. zł. Ogień powstał od motoru benzynowego, którego rura wybuchowa skierowana była na słomiany dach stodoły. A więc pożar spowodowała tu lekkomyślna nieostrożność. (z)

Ceny chleba i bułek

Komunikat urzędowy na m. Poznań

Z dniem 10. bm. ceny chleba i bułek zostały ustalone jak następuje:

1 kg. chleba żytniego 38 gr. 1 zwyczajna bułeczka wagi 50—55 g — 4 gr.

KALENDARZYK

Środa, 12 sierpnia 1931.

Słońce: wschód 4,28; — zachód 19.25; — długość dnia 14 godz. 57 min

Księżyc: wschód 1,43; — zachód 19,20; — przed nowiem

Stan pogody według spostrzeżeń Stacji Meteorologicznej przy Uniw Pozn: Środa, godz. 7 rano: Temperatura powietrza niska plus 10 st. C., pogodnie, wiatr zachodni, ciśnienie atmosferyczne wysokie 757 mm. — W ub. dobie temperatura najwyższa plus 19 st. C., najniższa plus 9 st. C.

Kal. rzk.: Klara P; jutro Hipolit M.

Kal. słow.: Sława Bł.; jutro Rosław.

Nocna służba aptek

Śródmieście: Apteka Czerwona. St Rynek 37. — Apteka Zielona, ul Wrocławska 31. — Apteka 27 Grudnia, ul. 27 Grudnia 18. — Apteka K. Marcinkowskiego w „Bazarze" przy ulicy Nowej.

Jeżyce: Apteka pod Gwiazdą, ulica Krasewskiego 12.

Łazarz: Apteka p. Plucińskiego, ul Marszałka Focha, nar. Niegolewskich.

Wilda: Apteka pod Koroną. G. Wilda 61.

W innych dzielnicach pełnią nocną służbę apteki tamtejsze.

KRONIKA KOŚCIELNA

— * **Adoracja nocna Najśw. Sakramentu.** Wydział Eucharystyczny Sodalicji Pań w Poznaniu urządza w nocy na 15 b. m. doroczną nocną adorację Najśw. Sakramentu w kościele św. Marcina. Początek dnia 14 bm. nieszporami o godz. 19,30. Zakończenie 15 bm. mszą św. o godzinie 6 rano. Adoracja ma być wyrazem wdzięczności za zachowaną Polsce wolność, ekspiacją za grzechy narodu oraz ubłaganiem błogosławieństwa Bożego w obecnych ciężkich czasach. Członków Sodalicyj Poznańskich i wszystkich wiernych uprasza się o modlitwy w powyższej intencji oraz o liczny udział w nabożeństwie.

OSOBISTE

— * **Srebrne gody** obchodzi dnia 13 b. m. p. Jan Suchomski, naczelny sekretarz Sądu Apelacyjnego z Poznania, z małżonką Juljanną z domu Szmytkowską. Na intencję Jubilatów odbędzie się w czwartek o godz. 9 msza św. w kościele OO. Zmartwychwstańców na Wildzie.

— * **Srebrne gody małżeńskie** obchodzi w tych dniach p. Aleksander Kaczmarek, ogrodnik w Żabikowie wraz z swą małżonką Anną z Chmielewskich. Msza św. na intencję Jubilatów odbędzie się w sobotę o godz. 8 w kościele parafjalnym w Żabikowie.

ŻYCIE SOKOLE

— * **Sokoli!** Wycieczka nocna z podchodami odbędzie się z 14 na 15 bm. w okolicy Sobiesiernia. Punkt zborny dla uczestników gniazd poznańskich i okolicy 14. bm. o godz. 19,50 przy dworcu św. Łazarz-Górczyn. Gniazda Dopiewo, Dopiewiec, Gołuski i Chomęcice dołączą się o godz. 21 w Ławicy, reszta gniazd stanie o godz. 23 w Swadzimiu. Gniazda, które nie wyznaczono do udziału, a które chcą brać udział, przybędą o wskazanym czasie na jedno z wyżej wymienionych miejsc. Dnia 15 bm. odbywa się zlot obwodowy w Sobiesierniu. Obowiązkowo biorą udział gniazda obwodu ósmego i to w pochodzie jak ćwiczeniach. Druchny i niebiorący udziału w wycieczce wyjadą z Poznania o godz. 7,45 z głównego dworca do Plewisk, skąd podążą na mszę św. do Skórzewa. — Naczelnictwo Okr. Pozn.

ZEBRANIA, ZJAZDY

— * **Baczność Hallerczycy!** Wyjazd delegatów na walny zjazd w Grudziądzu nastąpi dnia 14 bm. o godz. 20,30.

KOMUNIKATY RÓŻNE

— * **Wenta na św. Łazarzu.** Komitet Wystawy Misyjnej urządza wentę, która się odbędzie w niedzielę, 16 bm. na dziedzińcu IV szkoły wydziałowej przy ulicy Berwińskiego. Organizatorzy imprezy przygotowują liczne niespodzianki. Między innemi loterja fantowa, strzelanie do tarczy, rybka, zimny bufet, zabawa dla dzieci oraz różne niespodzianki. Wstęp 30 gr. Czysty zysk przeznaczamy na cele wystawy misyjnej. Początek o godz. 14.

— * **Koło Romanistów, stud. U. P.** Komisja wakacyjna udziela nowo wstępującym koleżankom i kolegom informacyj odnośnie studjów języka francuskiego w Kole przy ul. Sew. Mielżyńskiego 26-27 w lokalu (Ass.-Polono-Francaise) we wtorki i piątki od godz. 12—13.

— * **Rejestracja ośmnastoletnich.** Prezydent stoł. miasta Poznania wzywa mężczyzn, obywateli polskich, zamieszkałych na obszarze miasta Poznania, a urodzonych w roku 1913, do zarejestrowania się w Komisarjatach Policyjnych wzgl. Komisarjatach Magistratu w godzinach biurowych od 8—12 od dnia 1 do 30 września br. — Do rejestracji należy przynieść metrykę urodzenia, dowód osobisty, ostatnie świadectwo szkolne i poświadczenie co do posiadanego zawodu.

— * **Koło Śpiew. im Moniuszki** urządza po raz drugi wycieczkę parowcem do Radojewa w dniu 15 bm. Przygrywać będzie doborowa orkiestra. Na miejscu wiele gier towarzyskich oraz inne niespodzianki. Odjazd o godz. 8,30 z Tamy Garbarskiej.

KRONIKA MIEJSCOWA

— * **Z targu.** Dnia 12. b m. na placu Sapieżyńskim płacono za nabiał: 1 kg. masła wiejskiego 4,00—4.20 zł; masła mleczarskiego 4,20—4,40 zł; twarogu 0,80—1.20 zł; mendel jaj 1.35—1,50 zł: litr śmietany 1,60—2.00 zł: litr mleka pełnego 28—30 gr; za mięso: 1 kg słoniny świeżej 2,00 do 2,40 zł; słoniny wędzonej 2,60—2,80 zł; wieprzowiny 2.00—2 60 zł; wołowiny 1.60 do 2,80 zł; cielęciny 1,60—2,80 zł; skopowiny 2,40—3.20 zł: koziny 1.40—1.60 zł: smalcu 2,00—2.60 zł: za drób: 1 para kurcząt 3,00—5,00 złotych; kura 3,50 do 6,00 zł; perlica 3.00—4.00 zł; kaczka 3.00 do 5.00 zł; gęś 8.00—11.00 zł; para gołębi 1.60—1.90 złotych; królik 3—4 złotych; za ryby: 1 kilogram karpia 4.40—4,80 zł; lina 2,40—3.20 zł; okonia 2.00—240 zł: karasia 3,20—4 zł; białych ryb 0,80—1.60 zł; 1 kg węgorza 4.40—4.60 zł: 1 kg sandacza 4.60—5.00 zł; 1 kg leszcza 3.00 zł; 1 kg suma 4,00 zł; 1 kg. szczupaka 3.60—4,40 zł; Za ryby śnięte płacono 60—80 gr mniej. Płacono za jarzyny: 1 kg młodych ziemniaków 10—12 gr; cebuli 0,70—1.00 zł; szpinaku 40 groszy; 1 kg jarmużu 30—40 groszy; 1 kilogram bobu 1.20 złotych; pęczek rzodkiewek 10—15 gr: główka zielonej sałaty 5—10 gr; rabarberu 20—30 gr; 1 kg. młodej fasoli 30—50 gr; gł włoskiej kapusty 15—30 gr; białej 20—40 gr modrej 40—70 gr; 1 mendel ogórków 15—20 gr; 1 kalafjor 0,20—0,80 zł: wiązka młodej marchewki 10—15 gr; 1 kg śliwek 0.50 do 1,00 zł; renklodów 0,80—1,00 złotych; 1 kilogram pomidorów 0,40—0,60 zł; groszku w strączkach 70 gr; czarnych jagód 60—70 gr; 1 kg. wisien 1,00—1,40 zł; 1 mendel ziel. orzechów 0.80—1,00 zł; 1 kg jabłek 40—80 gr; 1 kg gruszek 0,30—0,80 zł; grzyby: 1 kg. borowików 1,20—1,40 zł; pieczarek 1.00—1.40 zł; 1 kg. maślaków 1,00—1.20 zł; 1 kg. kurków 0,80—1,20 złotych; rydzów 2,00—2,40 zł; sowy, serojadki i inne grzyby 80 gr; mendel raków 0,50—2,00 zł. — Ruch ożywiony. Duży dowóz jarzyn i owoców. Masło droższe nieco. (hu.)

KRONIKA POLICYJNA

— * **Oszustwo w kawiarni.** P. Zofja N., ul. Rybaki 10, poznała się w kawiarni z dwoma ludźmi, z których jeden przedstawił się jako Jerzy Leszczyński, a drugi jako Herman Kajut z miasta Łodzi. Po dłuższej rozmowie świeżo poznani młodzieńcy wyłudzili od p. N. 50 zł, chcąc dla niej coś kupić i wrócić za chwilę. Jednak już nie wrócili i łatwowierna pani domyśliła się, że ją oszukano. Policja wszczęła dochodzenia. (z.)

— * **Kradzież.** Z mieszkania p. Lekkich przy ul. Małeckiego 17 skradli złodzieje różną odzież wartości około 1000 złotych. (z.)

KRONIKA WYPADKÓW

— * **Wypadek samochodowy.** Na ulicy Koziej najechał samochód P. Z. 40 789 na p. Jadwigę Słomińską (Nowy Rynek 4), która odniosła kilka niegroźnych ran. — Odstawiono ją do domu. (z.)

— * **Tajemniczy strzał.** W nocy na 12 bm. padł z okna III piętra przy ul. Matejki 56 strzał, który utkwił w chłodnicy taksówki p. St. Zdrojowego oraz uszkodził taksówę nr. 312. O wypadku tym zawiadomiono policję, która przeprowadza dochodzenia. — Czy to strzelił ktoś zdenerwowany warczeniem motoru wśród nocnej ciszy? (z.)

— * **Samobójstwo urzędnika gospod.** W Jadkach pow. krotoszyńskiego w mieszkaniu kierownika szkoły wystrzałem z rewolweru pozbawił się życia urzędnik gospodarczy Zygmunt Przybecki z Szelejewa pow. gostyńskiego. Powodem samobójstwa były nieporozumienia familijne. (z.)

Przy zaparciu stolca, przekrwieniu podbrzusza, bólach w krzyżu i w bokach, braku oddechu, biciu serca, migrenie, szumie w uszach, zawrotach głowy i ogólnem złem samopoczuciu, powoduje naturalna woda gorzka **Franciszka-Józefa** wydajne i obfite wypróżnienie i zanik poprzednich objawów niepokojących. nw 5023

JARMARKI

— * **Rogoźno.** We wtorek, dnia 18 bm. odbędzie się jarmark na konie i kramny.

— * **Jutrosin.** Jarmark na konie, bydło i świnie oraz towary kramne odbędzie się w piątek, 21 bm.

— * **Piaski,** pow. Gostyń. Jarmark kramny oraz na konie i bydło odbędzie się w środę, 19 bm.

Z WIELKOPOLSKI

— * **Oborniki.** (Kradzież.) W nocy na 9 bm. skradziono p. Franciszkowi Gatzmanowi w Bogdanowie pow. obornickiego 400 kg. zboża w workach, znaczonych literami Fr. Gatz. (z.)

— * **Rogoźno.** (Z Tow. Powstańców i Wojaków.) W lokalu p. Wieczorka odbyło się pod przewodnictwem prezesa p. Klemensa Krybalskiego zebranie, na którem p. Gomólski wygłosił referat. W miejsce p. Dyka wybrano na ławnika p. Piotra Brusta. Szczegółowe sprawozdanie ze zjazdu okręgowego w Wągrówcu wygłosił delegat p. Korybalski.

—(Ruch ludności.) W czasie od 1-go stycznia do 1 sierpnia liczba mieszkańców wzrosła o 117 osób. Obecnie Rogoźno zamieszkuje 6 686 osób, w tem 2 355 kobiet, 2 328 mężczyzn i 2 013 dzieci do lat 14. — Według wyznania znajduje się 6 001 katolików, 613 ewangelików, 68 Żydów i 4 innych.

— (Z rady miejskiej.) W sali ratuszowej odbyło się zebranie rady miejskiej. Obrady zagaił wiceprzewodniczący p. Krzyżaniak. Wprowadzono w urząd dwu radnych i to: p. Likowskiego w miejsce śp. radcy zdrowia dr. Wysockiego oraz p. Kozioła w miejsce radnego p. Erdmana. Na przewodniczącego rady miejskiej wybrano większością głosów p. Likowskiego z Klubu Narodowego. Na radcę miejskiego wybrało p. Neymanna. Sprawę budżetu referował p. burmistrz Smukalski. — Po uchwaleniu jarmarków na rok 1932 p. burmistrz wygłosił sprawozdanie ze swej 12-letniej pracy. Następnie dokonano uroczystego aktu wręczenia p. burmistrzowi dokumentu urzędowego ponownego wyboru na dalsze 12 lat. (ske.)

— * **Leszno.** (Wypadek samochodowy.) Na ulicy Leszczyńskiej najechał samochód półciężarowy P. Z. 48 363 na cyklistę Duszyńskiego Szczepana z Leszna, który odniósł lekkie okaleczenia. Dochodzenia ustaliły, że winę ponosi cyklista. (z.)

— * **Jarocin.** (Nieudały napad). Do mieszkania p. Emila Thiema w Radlińcu pow. jarocińskiego zakradli się nocą złodzieje. Gdy Thiem przebudził się, jeden ze sprawców zawołał „ręce do góry", świecąc jednocześnie latarką kieszonkową. — Thiem jest kaleką i nosi szczudła; gdy podniósł ręce szczudło całą siłą uderzyło w lampkę elektryczną sprawcy. — Złoczyńcy wskutek tego zajścia oraz wołania o pomoc domowników zbiegli, nie wyrządzając żadnej szkody. (z)

— * **Szamocin** (pow. Chodzież.) Z dn. 10 bm. zostały otwarte w mieście jarmarki na bydło racicowe oraz targi tygodniowe na świnie i prosięta. Najbliższy jarmark na bydło racicowe, krowy, buhaje itp. odbędzie się w czwartek, 13 bm., zaś targi tygodniowe na świnie i prosięta odbywać się będą regularnie w każdy poniedziałek. Jarmark na konie zakazany.

Kongres delegatów Tow. Ogródków Działkowych

W dniach od 14 do 16 sierpnia br. odbędzie się w Grudziądzu z inicjatywy Związku Towarzystw Ogródków Działkowych drugi kongres delegatów Tow. Ogr. Działk. Na kongres ten zaproszeni są delegaci także z zagranicy, gdzie idea ogródków działkowych wielkie znajduje zrozumienie. Na kongres przybędą delegaci z Francji, Belgji, Czechosłowacji, Holandji, Luksemburgji, Szwajcarji, Danji, Austrji, Finlandji i. t. d. Pozatem przybywa specjalna delegacja z ramienia międzynarodowego biura ogrodów działkowych w Brukseli. Kongres zgromadzi przedstawicieli władz centralnych, wojewódzkich, miast, oraz delegatów instytucyj ubezpieczeniowych, społecz-

nych i Towarzystw Ogr. Dz. z całej Polski. Na kongresie będzie po raz pierwszy wyświetlany film p. t. „Kraina słońca", obrazujący obecne smutne warunki mieszkaniowe oraz ujemne skutki tych warunków — przeciwstawiając ogrody działkowe, jako miejsca, gdzie rodziny z dziećmi po pracy mają możność przebywania na słońcu i świeżem powietrzu. Dalej obrazuje film wszystkie inne dodatnie strony istnienia ogródków działkowych, oraz ich korzyści materjalne. Pozatem przedstawia obrazowo organizacje ogrodów i daje praktyczne wskazówki co do pracy w nich. Film ten wkrótce będzie również wyświetlany w celach propagandowych w Poznaniu.

Stwierdzić należy, że idea ogródków działkowych znajduje zainteresowanie w wszystkich warstwach społeczeństwa, które chętnie współpracują z władzami związkowemi. W obecnie niekorzystnym stanie na rynku pracy, istnienie ogródków jest również konieczne, jako jeden z środków łagodzących skutki bezrobocia. Bezrobotni bowiem mają możność spędzenia czasu przy pracy na własnym zagonie, oraz korzystają z produktów wyhodowanych na tych zagonach.

W województwie poznańskiem powstały ostatnio ogródki działkowe w Rawiczu, Szamotułach, Gnieźnie, Środzie, Nakle itd. W stadjum organizacji znajdują się ogródki w Inowrocławiu, Lesznie, Śremie, Ostrowie. (z)

Apel Okręgu I. Zw. Tow. Powstańców i Wojaków

Dnia 16 b. m., w rocznicę Cudu nad Wisłą, odbędzie się w Kórniku doroczny apel Okręgu I. Związku Tow. Powstańców i Wojaków. Udział weźmie 20 towarzystw, należących do poznańskiego Okręgu. Na miejscu odbędą się zawody sprawności żołnierskiej, potem zwiedzenie historycznego zamku kórnickiego, popołudniu zaś wielka zabawa ludowa z rozmaitemi niespodziankami, mianowicie koncert, strzelanie i gry towarzyskie o premje, oraz tańce. Dogodna komunikacja autobusami i koleją żelazną.

Związek Powstańców i Wojaków zasługuje na poparcie całego społeczeństwa, to też żywimy nadzieję, że podąży do Kórnika dnia 16. bm. liczna publiczność tak z miasta Poznania jak i z prowincji. Cena biletów kolejowych, jako do miejsca wycieczkowego, o 50 proc. zniżona.

Staropolski wieniec w Kiekrzu

Tow. Gimn. „Sokół" Kiekrz-Psarskie urządza dn. 15 sierpnia (w święto M. B.) pod protektoratem p. kap. rez. Adama Białoszyńskiego „Staropolski Wieniec" na łące przy małej szkole, połączony z zabawą taneczną.

„Szanowni obywatele, chcecie wszyscy być weseli? Na „Wieniec" spieszcie gromadnie, bawić będziecie się ładnie. Zobaczycie taką scenę! Wyprowadzi wam Skrzepiński całą brać dziarskich żniwiarzy, i poniosą wieniec, aby wręczyć go pięknej Dziedziczce. Zaśpiewają bardzo ładnie, wszystko będzie bardzo składnie. Niedźwiedź — kiedy mruczeć zacznie — to ekonom z bicza trzaśnie. Krakowiaki — Krakowianki, pląsać będą też cyganki. Żyd, Żydówka i żydziaki — śpiewać będą te pędraki. Komik trąbić będzie w dudy, aż wyjdą z wszystkich nudy. Więc przyjdźcie, młodzi i starzy, bo drugi raz się to nie nadarzy! Wieniec Polski się odbędzie, „Sokół" daje wam orędzie! Obywatele nie pożałujecie, gdy nasz „Sokół poprzecie".

Objazd żniwiarzy o godz. 12, o godz. 4 początek zabawy tanecznej, o godz. 5 przyjęcie pp. Dziedziców, o godz. 6 występy: krakowiaków, cyganów, rodziny żydowskiej, komik, cygan z niedźwiedziem i dwóch podróżnych. Tańce i śpiew, aranżowane przez p. E. Skrzypińskiego.

Czysty dochód przeznacza się na zakupienie sztandaru.

Wyścigi konne

Towarzystwo Wyścigów Konnych Ziem Zachodnich T. Z. — komunikuje, że wyścigi konne z totalizatorem sezonu jesiennego odbędą się w dniach 23, 26, 29 i 30 sierpnia oraz 2, 5, 6, 9, 12 i 13 września r. b.

Rozegrane zostaną gonitwy płaskie, z płotami i przeszkodami.

Między innemi rozegrane zostaną gonitwy: Handicap Wielkopolski o nagrodę zł 5.000 na dystansie ok. 6.400 mtr. Wielka Wojskowa o nagrodę 5.000 zł, dwie po 2.500 zł. Cross Country na dystansie ok. 8.000 mtr. o nagrodę zł 2.000. Dwie gonitwy włościańskie, loteryjno-sprzedażna i trzy Handicapy.

Gonitwy zapowiadają się ciekawie, udział koni zapewniony, oprócz znanych stajen przyjeżdżają konie z Piotrkowa i Łodzi.

Towarzystwo poczyniło udogodnienia na torze przez wybudowanie ławek na miejscach stojących oraz zniżyło cenę wstępu na boczną trybunę.

Mezaljans

Małżonka zerka coraz częściej w lewo.

SPORT

Motocyklizm

Na wyścig tatrzański, który wchodzi w skład motocyklowych mistrzostw Polski wyjeżdżają w czwartek do Zakopanego z ramienia poznańskiej „Unji" dwa teamy wyścigowe, reprezentujące czołową klasę kierowców, mianowicie: Malicki (Ariel) i Śledziński (Rudge) w kategorji 250, Czernaik (Ralleigh) i Weyl (A. J. S.) w kat 350 oraz Nagengast (Rudge) i Ziółkowski (A. J. S.) w kat. 500 ccm.

Inni kierowcy startują z Poznania w zjeździe gwiaździstym do Zakopanego p. t. „Jazda w Tatry".

Pływanie

Mistrzostwa Polski. Punktacja klubowa po zawodach pływackich przedstawia się następująco: 1. „AZS" Warszawa 225 p., 2. „Giszowiec" 134 p., 3. „Cracovia" 100 p., 4. „Siemianowice" 53 p., 5. „EKS" 44 p., 6. „Warta" 24 p., 7. „SKLA" 22 p., 8. „Polonja" 18 p., 9. „Hakoah" 16 p., 10. „ZASS" 15 p., 11. „Legja" 13 p., 12. „Pogoń" 10 p., 13. „ISV" 8 p., 14. „BBSV" 4 p., 15. „Makabi" krakowska i 16. „Cegielski" po 2 p., 17. „Unja" 1 p. (PAT)

Wydawnictwa

„Sport motorowy". Ukazał się nr. 2. (137) dwutygodnika „Sport motorowy". Artykuł wstępny p. n. „Fundusz drogowy" pióra Zdzisława Radwana, omawia zagadnienie obecnie dla automobilistów najbardziej palące. Dalej znajdujemy artykuły sprawozdawcze z „Wyścigów motocyklowych na przełaj w Poznaniu", z wyścigów samochodowych o „Wielką nagrodę Niemiec, z lotu „Sterowcem w krainę polarną", z lotu „Giro d'Italia" i o locie dookoła Europy francuskiej „Eskadry asów", artykuł „Samolot czy autorigo", omówienia wstępne „IV Krajowego Konkursu Samolotów Turystycznych", „Wyścigu torowego Automobilklubu Wielkopolskiego", „III. Lotu Południowo Zachodniej Polski" i „VI. Wyprawy szybowcowej do Bezmiechowej". Adres Redakcji i Administracji: Poznań ul. św. Marcin 27.

RADJO

Czwartek, dnia 13 sierpnia 1931 r.

Poznań (335 m) godz. **7.00** gimnastyka poranna; godz. **7.15** gazeta poranna; godz. **13.05** koncert gramofonowy; godz. **14.00** komunikaty; godz. **18.00** koncert solistów (transmisja z Warszawy); godz. **19.00** „Humor" (wygł. p. Noskowski, art. T. P.); godzina **19.15** Witold Balicki — Czyściec Słowackiego — Zapomniana satyra; godzina **19.30** kwadrans gospodarczy (wygł. red. Roman Fengler); godz. **19.45** kwadrans satyry i rozmaitości (kalejdoskop życia, wygłosi p. T. Krauss); godz. **20.00** „Co zrobić z niedzielą — dokąd jechać?" (wygł. prof. Jan Kilarski); godz. **20.30** koncert muzyki rosyjskiej w wyk. p. Nadzieji Padlewskiej (fortep.); godz. **21.00** pieśni i arje w wyk. Janiny Langerówny (sopran), Bruno Kubik (akomp.); godz. **21.30** słuchowisko z Warszawy p. t. „Miłość i obraz" — jedna z „Przygód Arystydesa Pujola" Locke'a w radjofonji St. Dzikowskiego; godz. **22.00** sygnał czasu, komunikaty; godz. **22.30** koncert solisty ze Lwowa.

Warszawa (1412 m) godz. **12.10** muzyka gramofonowa; godz. **15.25** „Jak przyrządzać kawę i herbatę"; godz. **16.00** muzyka gramofonowa; godz. **16.50** „Pierwsza kolarska wędrówka krajoznawcza"; godz. **17.35** „Paryż podziemny"; godz. **18.00** koncert solistów; godz. **19.20** muzyka gramofonowa; godz. **20.00** Prasowy Dziennik Radjowy; godz. **20.15** koncert popularny z Doliny Szwajcarskiej; godz. **21.30** słuchowisko „Miłość i obraz"; godz. **22.00** „U niemieckich przyjaciół Polski"; godz. **22.15** dodatek do Prasowego Dziennika Radjowego; godz. **22.30** koncert solistów ze Lwowa; godzina **23.00** muzyka lekka i taneczna.

Programy zagraniczne. Koenigswusterhausen (1635 m) 12.05 i 14.00 gramofon, 16.00 koncert. 20.00 muzyka taneczna. 21.00 transmisja z Salzburga; **Budapeszt** (550 m) 20.00 koncert; **Wiedeń** (516 m) 21.00 transmisja z Salzburga (chór opery wiedeńskiej); **Medjolan** (501 m) 20.45 muzyka kameralna.

RUCH W TOWARZYSTWACH

— **Tow. Śpiewu im. F. Nowowiejskiego Poznań-Łazarz** urządza w środę, 12 bm. o godz. 20 zebranie plenarne w lokalu drh. Dusika, ul. Marsz. Focha 62

— **Kółko Wycieczkowo - Muzyczne im. Mozarta w Poznaniu.** Z powodu powrotu dyrygenta p. Napierały Wacł z wakacyjnego kursu muzycznego nauczycieli szkół wyższych wzywa się członków do przybycia na lekcję, która odbędzie się w środę, 12 i w piątek, 14 bm. o godz. 20 w lokalu klubowym, ul. Masztalarska 7.

— **Koło Absolwentek VI szkoły wydziałowej** urządza w sobotę, 15 bm. wycieczkę do Kórnika. Zbiórka przy dworcu głównym o godz. 9.20. Powrót autobusem. W razie niepogody wycieczka odbędzie się w niedzielę, 16 bm.

Składki i pokwitowania

Na pomnik Serca Jezusowego: Władysława Szyfczyńska z prośbą o zdrowie dla małego siostrzeńca, 7 zł. — H. G. z prośbą o błogosławieństwo dla rodziny i pomoc w pewnej sprawie 10 zł. — W. S. o zdrowie dla synka 5 zł. — F. S. 5 zł. — M. P. z podziękowaniem za doznane łaski, prosząc nadal o szczęście i powodzenie, 3 zł. — D. W. 10 zł. — Zawko 20 zł. — M. M. z podziękowaniem za otrzymaną łaskę z prośbą o pomoc w obecnych kłopotach 2 zł. — J. Bresch za otrzymane łaski z prośbą o dalszą opiekę 5 zł. — Michał Dolata z prośbą o zdrowie 4 zł. — Razem z poprzednio pokwitowanemi 1 802 zł.

Na ubogich m. Poznania: W. B. 10 zł. Razem z poprzednio pokwitowanemi 120 złotych.

KSIĘGI STANU CYWILNEGO

Zgony:

Bronisław Czech, werkmistrz, 49 lat. Władysław Stęszewski, mistrz piekarski, 77 l. Ignacy Pluta, stolarz, 52 l. Adam Adler, pół godz. Prakseda Grochowalska, z domu Kreideweissówna, wdowa, 72 l. Walentyna Pracka, 75 l. Jan Mroczkowski, uczeń stolarski, 17 l. Pelagja Baszczyńska, robotnica, 18 l. Ludwika Majchrzakowa, z domu Dobrowolska, 65 lat. Augusta Raatzowa, z domu König, 50 lat. Leon Haremza, uczeń murarski, 24 l. Łucja Mossakowska, z domu Sobkiewiczówna, 43 l. Stefan Tuszyński, 11 mies 19 d. Marja Niemczykówna, 30 min.

Bożena Józefa Skotarkówna, 10 mies. 7 dni. Franciszka Frankiewiczowa, z domu Sabińska, 56 l. Stanisław Łukasik, obuwnik, 44 l. Czesława Budziszówna, 1 mies. Kazimierz Kobylczak, monter, 25 l. Andrzej Roth, rolnik, 72 l.

TEATRY

— * **Z Teatru Polskiego.** Dziś występ gościnny artystki teatru krakowskiego p. Jadwigi Zaklickiej w ostatniej nowości repertuarowej wszystkich scen obu półkuli świata, amerykańskiej komedji Barry Connersa „Roxy", która zdobyła niebywałe powodzenie. Codziennie teatr jest szczelnie zapełniony, a publiczność bawi się tak świetnie, że opuszczając teatr, obiecują sobie jeszcze raz zobaczyć „Roxy" która stała się atrakcją sezonu.

Popularne przedstawienie. W nadchodzący czwartek Teatr Polski daje popularne przedstawienie po cenach zniżonych. Odegrana będzie ustępująca zupełnie z afisza, świetna komedja Sachy Guitry „Pokojówka szuka miejsca", która schodzi zupełnie z repertuaru.

— * **Z Teatru Nowego.** Dzisiaj we środę, dnia 12 bm., oraz w dni następne, przemiła, oryginalna komedja muzyczna Joachimsona p. t. „Jak stać się bogatym i szczęśliwym", przyjęta na wczorajszej premjerze niezwykle gorąco przez publiczność, hucznie oklaskującą zarówno znakomitą komedję i melodyjną, piękną muzykę, jak i poszczególnych wykonawców w osobach pp. Jedyńskiej, Piaskowskiej, Bystrzyńskiego, Mazanka, Kadena i innych.

Teatr Polski

DZIŚ — „Roxy".
Czwartek, 13 8. „Pokojówka szuka miejsca".
Piątek, 14. 8. „Roxy".
Sobota, 15. 8. „Roxy".
Niedziela, 16. 8. „Roxy"
Poniedziałek, 17 8. „Roxy".

Teatr Nowy

DZIŚ — „Jak stać się bogatym i szczęśliwym".
Czwartek, 13. 8. „Jak stać się bogatym i szczęśliwym".
Piątek, 14. 8. „Jak stać się bogatym i szczęśliwym".
Sobota, 15. 8. „Jak stać się bogatym i szczęśliwym".

Przez szybkę

Zagadnienie trójkąta

Nie! Nie mam zamiaru poruszać żadnych drażliwych tematów — żaden trójkąt małżeński, ani jego odmiana. Chodzi o zwyczajny trójkąt geometryczny. Chodzi o to, że suma dwu boków w trójkącie jest zawsze większa od trzeciego boku. Proste i nie wymagające bliższych wyjaśnień. Rozumie ją każdy i, jeśli zajdzie potrzeba potrafi zastosować w życiu. Przykład?

Przed łazienkami miejskiemi (często do nich zaglądam w ostatnim czasie, ale też pora po temu odpowiednia) jest plac. Plac pokryty starannie utrzymanym trawnikiem. Żeby dojść od tramwaju do łazienek trzeba iść najpierw alejką prosto, a później skręcić pod prostym kątem. Słowem — iść po dwu bokach trójkąta.

Sprytni matematycy wykombinowali sobie, że dużo bliżej jest zamiast po przyprostokątnych maszerować po przekątni. Proste jak obręcz — suma dwu boków i t. d. Wydeptali sobie tedy dróżkę przez trawnik i chodzą skróconą drogą.

I tu się zaczyna historja! Dostaję list od jednego pana, który oburza się na takie niszczenie trawników i na Magistrat, że nie ogrodzi trawnika i nie zabroni spacerów po nim. I dostaję list od drugiego pana, że Magistrat niepotrzebnie zabrania chodzić tą skróconą i pięknie wydeptaną dróżką. Dwa wręcz przeciwne głosy na jeden i ten sam temat. A każdy z nich ma swoją rację.

Bo proszę: Jeśli się zakłada z nakładem kosztów i pracy trawnik, to, oczywiście nie po to żeby go później wydeptywać. A z drugiej strony, jeśli dróżka jest wydeptana i masę ludzi chodzi nią codziennie, to niema sensu od czasu do czasu postawić na niej dozorcę, który przechodzić tą drogą nie pozwala.

— Wczoraj było wolno, nawet sam widziałem, jak policjant przechodził — powiada zatrzymany — a dziś nagle mam się cofać.

Jest oburzony i pokrzywdzony.

Zagadnienie trójkąta rozwiązuje się, według mnie, w ten sposób. Dajmy już ludziom spokój w tym roku. Wydeptanej trawy to już nie wskrzesi i szkoda tylko czasu dozorcy, szkoda nerwów na awantury i wołanie policjanta, który na plaży jest potrzebniejszy. Umówmy się, że za to będziemy ochraniać resztę trawnika, że nie będziemy na nim stawiać ławek, nie będziemy go zaśmiecać papierami i papierosami. Od tego są kosze do śmieci.

A. Awery.

DZIAŁ KULTURY I SZTUKI

ŻYCIE KULTURALNE

OCHRONA PRZYRODY

Park Natury w Ludwikowie. W tych dniach odbyła się komisja w sprawie stworzenia rezerwatu przyrodniczego w Ludwikowie pod Poznaniem. Wzięli w niej udział delegat Min. Rolnictwa inż. Kostyrko, inspektorowie Dyr. Lasów Państw. w Poznaniu radca Jakutowicz i Wereszczaka, nadleśniczy A. Kłos z Ludwikowa, prezes Rady miejskiej inż. W. Hedinger i prof. Wodziczko z Komitetu Ochrony Przyrody. Komisja zwiedziła cały teren lasów państwowych w Ludwikowie i Puszczykowie i doszła do zgodnych wniosków o konieczności uznania za lasy ochronne ze względów naukowych i turystycznych terenów leśnych nad jeziorami w Ludwikowie i nad Wartą w Puszczykowie. Należy się spodziewać, że sprawa utworzenia Wielkopolskiego Parku Natury w Ludwikowie wreszcie znajdzie pomyślne rozwiązanie. (wo)

MUZYKA

Artyści poznańscy w „operze górskiej". Z Zakopanego piszą nam: Przygotowania do przedstawień „opery górskiej" są już ukończone. W środę odbędzie się pierwszy występ. Wystawiane będą „Halka" Moniuszki i „Pomsta Jontkowa" Wallek-Walewskiego w opracowaniu mjr, Schreyera. „Halkę" odtwarza artystka opery warszawskiej H. Lipkowska. Wśród dalszych wykonawców spotykamy wiele nazwisk artystów, którzy występowali w ubiegłym sezonie w operze poznańskiej. Śpiewać będą m. in. dr. Wanda Roessler-Stokowska, Marja Chmiel Tryczyńska, Stanisław Roy. Reżyseruje „Halkę", śpiewający w niej jednocześnie rolę Stolnika, Hugo Zathey. Baletem kieruje baletmistrz opery poznańskiej, J. Ciesielski, tańce solowe wykona również solistka opery poznańskiej, H. Martówna. (mz)

TEATR

Z teatrów łódzkich. Z Łodzi piszą nam: Została podpisana umowa pomiędzy Magistratem i grupą artystów z p. Dębiczem na czele na objęcie przez tą grupę Teatru Popularnego w sezonie nadchodzącym. Ze strony Magistratu wysunięto warunki: utrzymanie teatru na wysokim poziomie artystycznym i regularnej wypłaty poborów personelowi. Wzamian za to Magistrat zobowiązał się subsydjować teatr. (tł)

VARIA

Kongres grajków wędrownych. Jedno z ludoznawczych towarzystw austrjackich, zbierające typy, zwyczaje i kostjumy ludowe, zorganizowało w Wiedniu kongres grajków i śpiewaków ulicznych. Podobno między uczestnikami kongresu udało się wynaleźć kilka prawdziwych talentów. Dla ich poparcia organizatorowie wyznaczyli kilka nagród pieniężnych.

HIOB

Kto chce w szeregu barwnych obrazów poznać duszę żydowską, niechaj przeczyta „Hioba" Józefa Rotha w przekładzie Józefa Wittlina (Warszawa, 1931, „Rój"). W powieści tej znajdujemy historję ubogiej rodziny nauczyciela żydowskiego Mendla Singera, zamieszkującej zapadłe miasteczko na dzisiejszych kresach Polski (rzecz dzieje się za czasów zaboru rosyjskiego). Nie był szczęśliwy Mendel Singer, bo choć Bóg nie poskąpił mu dzieci, to jednak jeg ożycie rodzinne pełne było cierni. Największy z tych cierni — to urodzony kaleka, najmłodsze dziecko Mendla, Menuchim, niemowa, półidjota. Rodzina dzięki sprytnemu, a typowemu dla dobrych rosyjskich stosunków, pokątnemu doradcy, niejakiemu Kapturkowi, przemyca jednego z synów zagranicę, aby nie służył w wojsku. Ten syn dorabia się znacznego majątku w Ameryce i sprowadza rodziców. Krótkotrwałe jednakże jest szczęście rosyjskiego Żyda na gruncie amerykańskim: wojna zabiera mu dwóch synów, obaj giną. W prędkim też czasie schodzi Mendel Singer na zwykłego biednego Żyda, którego używa do posług rodzina niejakich Skowronków. Atoli — zupełnie jak biblijnego Hioba — spotyka u schyłku życia wielkie szczęście Mendla Singera: do Ameryki zjawia się opłakiwany oddawna Menuchim, cudem prawie wyleczony, staraniem petersburskiego profesora, jako muzyk, który swym wielkim talentem zyskał sobie sławę — i poważny fundusz. Odgrywa się tu scena o efekcie przeciągniętym, mianowicie Menuchim nie zdradza swego incognito odrazu, tylko, po długiej i dreczacej rozmowie z ojcem, wreszcie je odkrywa. Stary Mendel ugina się pod ciężarem szczęścia i „syty życia" zbliża się do śmierci. — Książka świetnie uwypukla rysy psychiki żydowskiej, stosunek Żydów do narodów, wśród których żyją, dziwaczną moralność, wyrastającą na tle różnic psychicznych między Żydami a środowiskiem, z którem ich życie zetknęło. Dobrze jest też uchwycone pojmowanie szczęścia u Żydów, jako statecznego, odświętnego, układającego się dostojnie, niby fałdy na atłasowym chałacie rabina. Józef Wittlin znakomicie wywiązał się z roli tłumacza, bardzo wnikliwie oddając wszystkie subtelne odcienie tłumaczonego dzieła. (J. E. S.)

NOWA MUZYKA I LWOWSKA PEDAGOGJA

Lwów, 9 sierpnia.

W związku z uwspółcześnieniem naszego życia muzycznego — o czem niedawno na tem miejscu pisałem — należy stwierdzić pewien ważny rozwój naszej pedagogji muzycznej w tym właśnie kierunku. Wyniki, przedstawione przez lwowskie szkolnictwo muzyczne w tegorocznych publicznych koncertach i popisach są niejednokrotnie zdumiewające. Wiemy już z dawniejszych lat, że Lwów ma wiele pierwszorzędnych talentów muzycznych; obecnie jednak najważniejszym momentem jest bezpośredni rezultat pracy, wyrażający się nietyle w ilości i jakości produkowanych przez nasze szkoły sił, ile przedewszystkiem w samej metodzie pracy. Obok konserwatorjum Tow. Muzycznego staje na pierwszem miejscu Lwowski Instytut Muzyczny, jedna z nielicznych, jeżeli nie jedyna prócz Akademji warszawskiej, w Polsce szkoła zawodowa, która stosuje u siebie nowy program i nowe metody nauczania. Staje na gruncie ściśle nowoczesnym, zdążając do połączenia teorji z praktyką, a co za tem idzie do możliwie harmonijnego wykształcenia tak teoretyków jak i praktyków muzycznych. Dowodem tego były oba doroczne koncerty publiczne Lwowskiego Instytutu Muzycznego o programie wartościowym, obejmującym literaturę muzyczną tak dawniejszą jak i najnowszą, w wykonaniu opartem nietylko na solidnych fundamentach technicznych, ale i na zrozumieniu treści i formy wykonywanej kompozycji, specjalnie interesujący był popis dzieci w wieku przedszkolnym, na którym zaprodukowano pierwszą we Lwowie orkiestrę dziecięcą, doskonale przygotowaną i wyćwiczoną (w programie t. zw. „Symfonja dla dzieci" Haydna), oraz popis gimnastyki rytmicznej klasy prof. Koltyn-Krug. Na kursie koncertowym popisywali się z powodzeniem uczniowie z klasy fortepianowej prof. Dąbrowskiego (klasa prof. Drzewieckiego, pozostająca pod jego kierunkiem dopiero pierwszy rok, tym razem nie brała jeszcze udziału w popisie publicznym), skrzypcowej prof. Mayera (świetnie zagrany nocturne i Tarantella Szymanowskiego), i śpiewu: prof. Zaremby i Wawnikiewicz-Tatarczuchowej.

W popisach konserwatorjum Polskiego Tow. Muzycznego zwrócił w pierwszym rzędzie uwagę Wieczór Szymanowskiego, wykonany przez uczniów prof. Muenzera. Był to eksperyment ryzykowny ze względu na potrzebną dojrzałość techniczną i muzyczną, a jednak udany. Prof. Muenzer, sam znany jako jeden z najpowołańszych odtwórców muzyki nowoczesnej w Polsce, dał dowód, że potrafi tę trudną dziedzinę wciągnąć także w zakres pedagogji muzycznej i przyswoić swym uczniom zarówno jej podstawy techniczne, jak wymagania stylu.

W związku z tem pozostaje ostatnia audycja Polskiego Tow. Muzyki Współczesnej, poświęcona problemom współczesnej pedagogji muzycznej. Była to niejako praktyczna ilustracja i uzupełnienie akcji, rozpoczętej przez oddział lwowski P. T. M. W. na łamach „Lwowskich Wiadomości Muzycznych i Literackich" (artykuły dr. Zofji Lissa, dr. St. Łobaczewskiej i dr. S. Barbaga). Po obszernym i rzeczowym referacie dr. Zofji Lissy (O uwspółcześnieniu pedagogji muzycznej) wykonano materjał ściśle współczesny, przeznaczony dla kursu elementarnego i niższego klasy fortepianowej, a podzielony na cztery grupy: 1) przejściowa, która pod względem materjału zajmuje miejsce pośrednie pomiędzy muzyką tonalną a atonalną (Cyrila Scott'a „Zwierzyniec", szereg obrazków impresjonistycznych, które zapoznają dzieci z nowym dźwiękiem przez muzykę programową); 2) folklorystyczna, oparta na elemecie ludowym, tak wielkie znaczenie zyskującym we współczesnej twórczości muzycznej (utwory Slovenskiego i Bartoka); 3) ściśle atonalna (bardzo piękne kompozycje Jarnacha, Tacha, Hindemitha i i., w których akcent położony jest w pierwszym rzędzie na samodzielny rozwój linji melodycznej od konstrukcji naszego dawnego systemu durmoll) i 4) taneczna, gdzie elementy muzyki atonalnej podane są dziecku z punktu widzenia tego czynnika, który najwcześniej już i najbardziej bezpośrednio budzi jego zainteresowanie, mianowicie z punktu widzenia rytmu (mniej lub więcej stylizowane współczesne kompozycje jazzowe).

Na pochwałę naszych sfer muzycznych stwierdzić należy, że wieczór ten obudził olbrzymie zainteresowanie. W dyskusji wziął udział cały szereg wybitnych osobistości z grona członków Polsk. Tow. Muzyki Współczesnej i z poza jego grona (prof. Ottawowa, prof. Keller-Krausowa, prof. Muenzer, p. Paygertówna i prof. dr. Groer, który jako znakomity znawca psychologji dziecka i zwolennik nowoczesnych metod nauczania, wygłosił entuzjastyczny koreferat za reformą pedagogji muzycznej). W najbliższej przyszłości zamierza oddział lwowski Polskiego Tow. Muzyki Współczesnej urządzić pokaz współczesnych kompozycyj, wykonanych przez uczniów na różnych stopniach nauki.

Tych parę notatek podyktowanych nie lokalnym patrjotyzmem, ale ścisłym objektywizmem, daje dostateczne wyobrażenie o tem, jak wiele zdziałał Lwów w ostatnich latach w sprawie uwspółcześnienia naszej kultury muzycznej, i jak mocne stworzył podwaliny dla przyszłości.

Dr. Stefanja Łobaczewska.

ŚWIĘTO WAGNERA W BAYREUTH

Od pięćdziesięciu już lat z przerwami odbywają się w okresie letnim, z pietyzmem i uroczyście odprawiane przedstawienia operowe w małem, południowo-niemieckiem miasteczku. Po raz dwudziesty ósmy na tej przestrzeni lat ściągają do Bayreuth liczne rzesze turystów i prawdziwych melomanów, wielbicieli muzyki wagnerowskiej. Tegoroczne „Festspiele" odbywają się szczególnie uroczyście. Ogólne kierownictwo przedstawień spoczywa w rękach Karola Elmendorffa, który sam dyryguje „Pierścieniem Nibelungów"; „Tristanem" kieruje Furtwaengler, a do „Tannhäusera" i „Parsivala" przybył specjalnie z Woch znakomity dyrygent, Artur Toscanini.

Ciekawy widok przedstawia plac przed „Festspielhausem", kilka minut przed czwartą, przed rozpoczęciem przedstawienia. Jakich bo niema tu narodowości — od Niemców począwszy, aż do przybyłych specjalnie zza oceanu Amerykanów. Zewnętrzny wygląd teatru nie jest wcale reprezentacyjny. Natomiast wnętrze przedstawia ciekawy widok. Krzesła ustawione w trzydzieści rzędów, wznoszą się w górę amfiteatralnie od rampy scenicznej. Dokoła ulokowane są loże. Orkiestra rozlokowana jest również amfiteatralnie, tak, że siedzący najniżej muzycy mają dyrygenta zupełnie nad sobą.

Orkiestra złożona jest ze 133 muzyków. Reprezentowane są w niej wszystkie instrumenty od skrzypiec, aż na rogu myśliwskim kończąc.

Obsada aktorska jest, oczywiście, doskonała. Jako soliści występują wybitni śpiewacy. W „Tannenhäuserze" rolę tytułową śpiewał Laurito Melchior, Elżbietę — Marja Müllerowa, Wolframa — Janssen i Landgrabiego — Andersen.

Największą jednak sensacją tegorocznych „Festspielów" były występy Toscaniniego, który już w roku ubiegłym zabłysnął, jako dyrygent „Tristana", przywracając Bayreuthowi jego dawny blask, a dla Włochów odkrył „Pierścień Nibelungów". Rzeczywiście wykonanie oper wagnerowskich pod dyrekcją Toscaniniego zdumiewa precyzją, a publiczność po każdem przedstawieniu gotuje dyrygentowi spontaniczne owacje. (mz)

Pisma nadesłane

„Przewodnik Bibljograficzny". Miesięcznik dla wydawców, księgarzy, antykwarjuszy, jako też dla czytających i kupujących książki. Zeszyt 6, Serja III. R. III. 1931. (Og. zb. r. LIV).

„Świat Kobiecy". Nr. 15. Treść: Cailler-Sobańska: „Ploteczki o modzie". — Efeb.: „Z higjeny i kultury ciała". — I. W. Kosmowska: „Galerniczki". — Outsider: „Po egzaminie wstępnym". — M. Grekowicz: „Opowiadania dawnej Klaudynki". — M. Halicz: „Afrykańskie przygody młodej pilotki". — S. Sidery: „Kilka słów o księżnej Bibesco". — H. Górska: „Opowieść o św. Krystynie Dziwnej". — V. Baum: „Duch przy bridge'u" — Z. Kulczycka: „Kącik praktyczny". — Dobra gospodyni. — Przegląd książek — Opis robót ręcznych. — Odpowiedzi redakcji.

ZABYTKI I KSIĄŻKI

JAK SIĘ ROZWIJA BIBLJOTEKA I MUZEUM XX. CZARTORYSKICH.

Kraków, 10 sierpnia.

Stworzone przez Władysława ks. Czartoryskiego, jako kontynuacja Bibljoteki Puławskiej i świątyni Sybilli, Bibljoteka i Muzeum XX. Czartoryskich — jak wiadomo — stanowią cenną skarbnicę zabytków nauki i kultury polskiej. Mimo ciężkich warunków zbiory bogacą się i uzupełniają, jak to wskazuje ogłoszone w ostatnim „Przeglądzie Bibljotecznym" sprawozdanie za rok 1930.

Kierownictwo instytucji spoczywa w rękach docenta Uniw. Jag., gen. Marjana Kukiela. Kustoszem Bibljoteki jest dr. K. Buczek. Pod jego pieczą prace nad alfabetycznym katalogiem posuwają się szybko naprzód. Po skatalogowaniu staną się dostępne dla badań naukowych kilkutysięczne zbiory cennych dzieł, przeważnie z XVI-XVIII wieku. Tak samo posuwa się sumaryczny inwentarz rękopisów. Ma ich Bibljoteka około sześciu tysięcy. Obecnie inwentaryzuje się trzeci tysiąc i trzeci tom katalogu zostanie niezadługo wydany. Do dwu pierwszych tomów, które wyszły drukiem w latach dawniejszych opracował obecnie indeks dr. K. Piotrowicz.

Do prac nad dziejami bibljoteki przybyły w roku sprawozdawczym studja dyr. M. Kukiela p. t. „Banicja ks. Adama Czartoryskiego i katastrofa Puław", drukowana w „Kwartalniku historycznym" i kustosza dr. Buczka p. t. „Bibljoteka puławska w czasie powstania listopadowego" — w „Silva rerum".

Zbiory Bibljoteki powiększyły się w roku sprawozdawczym o 340 tomów. Dział rękopisów wzbogaci się wkrótce znacznie przez przyłączenie doń Archiwum Domowego XX. Czartoryskich, w którem znajdują się przebogate materjały do historji politycznej narodu po roku 1870, dziejów emigracji i polityki zagranicznej powstania styczniowego.

Muzeum XX. Czartoryskich kieruje konserwator Dr. S. Komornicki, a kustoszem jest dr. M. Jarosławiecka-Gąsiorowska. W roku sprawozdawczym zinwentaryzowano zbiór rycin i rysunków. Muzeum obesłało poważnie wystawę renesansu polskiego na Wawelu oraz wystawę powstania listopadowego. Zbiory Muzeum powiększyły się o 19 obrazów olejnych, znaczną ilość miniatur, rysunków i rycin. Wystawiono z nich w salach portrety: W. Sobolewskiego pędzla Bacciarellego, Stefana Batorego — nieznanego artysty, Gustawa Adolfa — artysty gdańskiego i ces. Fryderyka II — szkoły niemieckiej XVI wieku.

W ciągu roku zwiedziło zbiory muzealne 12.700 osób. Z bibljoteki korzystało 3.250 osób. K. T.

Tysiąc kilkaset stron po niemiecku o Kościele w Polsce. Autorem tych stron jest wyborny slawista z Grazu prof. H. F. Schmid, który po pięciu latach ukończył wielkie swe dzieło pt. „Die rechtlichen Grundlagen der Pfarrorganisation auf westslavischem Bodem und ihre Entwicklung waehrend des Mittelalters". Drukowało się ono etapami w „Zeitschrift fuer Savigny-Stiftung", „Kanonisstische Abteilung". Część pierwsza objęła Czechy i Serbów łużyckich, część druga, trzecia i czwarta Polskę, część piąta i ostatnia pozostałe kraje Słowiańszczyzny zachodniej i uwagi syntetyczne. Jednym z głównych wyników naszego uczonego jest przeniesienie na grunt słowiański t. zw. „Eigenkirchenlehre" uczonego berlińskiego, prof. Stutza. Nie sposób zresztą na tem miejscu wchodzić głębiej w dzieło prof. Schmida, poprzestańmy na sygnalizowaniu jego ukończenia, dyskusję fachową pozostawiając czasopismom specjalnym. Tutaj wystarczy powiedzieć, że dziełem swem uczony autor dobrze się przysłużył nauce. — Dodajmy też, że „Germanistische Abteilung" powołanego wyżej czasopisma przyniosła w roczniku 1931 obszerną recenzję pióra też prof. Schmida o książce docenta hist. prawa we Lwowie, dr. K. Koranyego pt. „Podstawy średniowiecznego prawa spadkowego". Recenzja, choć miejscami polemizująca, w całości jednak wypada pochlebnie dla autora. — Widzimy więc, że dzięki działalności naukowej prof. Schmida (członka Polskiej Akademji Umiejętności) polonica niemieckie przestają być rzadkością. (zw)

Książki nadesłane

„Encyklika J. Św. Piusa XI o odnowieniu ustroju społecznego". Tłum. J. E. ks. bisk. dr. Okoniewski. Nakł. Kat. Ag. Prasowej. Warszawa 1931.

Związek chrześcijańskich cechów szewców

Odbył się w Warszawie, w lokalu Związku rzemieślników chrześcijan przy ulicy Miodowej 14 organizacyjny zjazd Związku chrzescijańskich Cechów szewców. Obrady zostały poprzedzone uroczystem nabożeństwem w kościele podominikańskim, odprawionem przez ks. prałata Trzeciaka, który wygłosił do uczestników zjazdu podniosłe przemówienie od ołtarza.

Zjazd zagaił Starszy cechu szewców warszawskich, p. Władysław Dobrzyński, witając zebranych delegatów, gości oraz instruktora korporacyj przemysłowych dr. Junga i p. Sztaynera. Na zjeździe było reprezentowanych kilkadziesiąt cechów szewckich z prowincji przez lelegatów, upoważnionych do założenia Związku. Na przewodniczącego zjazdu powołano przez aklamację p. Wł. Dobrzyńskiego.

Pierwszy referat o położeniu rzemiosła szewckiego wygłosił ze swadą p. Wł. Dobrzyński, wskazując na trudne położenie szewców, którzy, mimo tego, że dają towar dobry i tani, muszą walczyć z konkurencją zagraniczną, która opiera się o wielkie kapitały i posiada poparcie. Aby wyjść z tego położenia, aby ratować zamierające warsztaty, trzeba pomocy władz i organizowania się samych szewców.

Referat o cechach i związku cechów wypowiedział p. Niedźwiedzki, dyrektor Centralnego tow. rzemieślniczego, wskazując na konieczność wykorzystania tego najważnieszego uprawnienia, jakie daje ustawa przemysłowa cechom — łączenia się w zwiazki.

O potrzebach szkolnictwa zawodowego pełne znajomości rzeczy przemówienie wygłosił p. Dobrzyński.

Następnie przystąpiono do odczytania statutu Związku Cechów i po wyczerpaniu dyskusji przyjęto statut, wybierając do zarządu tymczasowego pp.: Dobrzyńskiego, Mironowicza, Pietruszewskiego, Rekwarta Wł. i Nowickiego P. z Warszawy oraz pp.: Jakubca z Łodzi, Dźwigalskiego z Częstochowy, Popłońskiego z Żyrardowa, Raciborskiego z Białegostoku i Jarząbka z Żelechowa.

Obrady zakończone zostały odśpiewaniem „Roty".

W ten sposób został położony zrąb pod budowę Związku cechów szewców, który, miejmy nadzieję, wkrótce zjednoczy wszystkie chrześcijańskie cechy tego zawodu w całej Polsce.

„Dopolavoro"

Włoska organizacja państwowa „wypoczynku po pracy"

Wśród organizacyj faszystowskich ważną rolę odgrywa państwowa organizacja „wypoczynku po pracy" zwana po włosku „Dopolavoro".

Działalność swą rozwija Dopolavoro w czterech kierunkach: nauczania, artystycznego wychowania, wychowania fizycznego i t. zw. assistenzy czyli pomocy społecznej. Sekcja nauczania prowadzi walkę z analfabetyzmem, organizuje uniwersytety ludowe, kursy dla dorosłych, kursy zawodowe. Wychowanie artystyczne t. zw. „educazione artistica", obejmuje szereg działów: teatry ludowe, muzykę, radjo i kino. Tu nawiązuje „Dopolavoro" do bogatej tradycji włoskiej, unikając starannie sztuk współczesnych, zwłaszcza zagranicznych.

„Depolavoro" organizuje ogólnonarodowe konkursy, zwraca uwagę na zaniedbane dotychczas w oświacie ludowej działy sztuki, jak rysunki, malarstwo i plastykę, tworzy chóry, zespoły muzyczne i teatralne. Wycieczki stanowią ważną część pracy oświatowej, uczestnicy „Dopolavoro" korzystają z 50 proc. zniżki na kolejach, ulg w hotelach i restauracjach, z bezpłatnych porad biur podróży i wycieczek. „Dopolavoro" utrzymuje dla swych członków domy wypoczynkowe i sanatorja, organizuje podróże po Morzu Śródziemnem, do kolonij afrykańskich, do miejsc włoskich zabytków sztuki i kultury (Perugja, Amalfi).

Ponadto instytucja ta stara się wniknąć głęboko w życie robotników i pracowników. Racjonalizuje ich gospodarstwo domowe, propaguje ideę ogródków rodzinnych, inicjuje powstawanie nowych placówek przemysłu ludowego dla stworzenia dla swoich członków dodatkowych źródeł zarobku.

Finanse tej organizacji płyną z trzech źródeł: ze składek członków, z opłat za świadczenia i z subsydjów korporacyj zawodowych. „Dopolavoro" nie przyjmuje pojedyńczych członków, ale ich grupy, a więc robotników danej fabryki albo członków korporacji zawodowej. (Ar)

San-Remo po sezonie

Tak się dziwnie złożyło, że kiedy słychać zewsząd narzekania na ciężkie czasy, na znikomą frekwencję gości w ciężkiej walucie, to jedynie pobrzeża włoskie roją się od cudzoziemców, przybywających z całego świata. Fascynującą siłą przyciągającą jest: taniość, solidność i uprzejmość. Dobra orjentacja nowych rządów postawiła sobie za pierwsze zadanie obniżkę cen i staranną obsługę przybyłych gości. Pomimo ukończonego sezonu San Remo ożywia wielki ruch turystyczny, hotele zapełnione, plaża zabarwiona kostjumami, na twarzach uśmiech zadowolenia.

Bo Włoch uśmiecha się do cudzoziemca nietylko wówczas, kiedy bierze odeń pieniądze, lecz w chwili wymienienia przez tegoż ostatniego dolara, objaw to głębokiego zrozumienia interesu własnego, bowiem gość, żegnany na odjezdnem uśmiechem życzliwym, powróci niechybnie w przyszłości do tego samego hotelu czy pensjonatu. Tendencja zniżkowa cen sprawiła, że już za 20 lirów (zł 9,50) znaleźć można wykwintny pensjonat z dobrem całodziennem pożywieniem.

O klimacie, pięknych widokach etc. rozpisywać się nie będę, gdyż są one aż nadto znane. Całe pobrzeże nadmorskie, jest przybytkiem różnojęzycznych spo.eczeństw, wśród których dość często słyszy się mowę polską. Ogół składa się przeważnie z „burżujów", wyczerpanych długoletnią szesnastogodzinną pracą, to też w większości wypadków pobyt w San Remo jest podyktowany przez lekarza, jako konieczność życiowa.

Dla nas Polaków słabą stroną Riviery jest brak polskich gazet, książek oraz jakiegokolwiek skupiska rozproszonych dość licznie rodaków. A szkoda, bo wszelkie inne narodowości garną się ku sobie i w razie potrzeby udzielają sobie wzajemnie dobrych rad i pomocy, która w wielu wypadkach jest dla cudzoziemca zbawienną.

Przybywający tu Polacy znajdują gościnę w pensjonacie „Polonia", wybudowanym przez zacnego ks. kanonika Józefa Borodzicza. Jest to ten sam ksiądz, który na kresach wybudował 12 kościołów i kaplic, za co też podlegał prześladowaniom od rządu rosyjskiego. — W San Remo ks. kanonik Borodzicz wybudował własnym kosztem piękny gotycki kościół, wmurował tablicę pamiątkową na willi, w której mieszkał J. I. Kraszewski, oraz założył księgozbiór dla użytku zjeżdżających tu Polaków.

W. Jeziorowski.

23-cia Loterja Państwowa

(Nieurzędowa).

W pierwszym dniu ciągnienia 4-tej klasy wygrane padły na numery następujące:

100.000 zł. nr. 146519.
50.000 zł. nr. 39191.
20.000 zł. nr. 14902.
5.000 zł. nr. 91291.
3.000 zł. nr. 135248.

Po **1.000 zł.** nr. nr.: 18560 113199 149910 166223 172994.

Po **700 zł.** nr. nr.: 41059 121782 127124 198729.

Po **500 zł.** nr. nr.: 20136 36609 52208 64875 112572 124655 124751 145517 146594 174212 181544 200132 207191.

Po **400 zł.** nr. nr.: 17098 23229 27946 32294 37069 38743 55529 59882 70987 72988 99702 111485 116451 120591 127635 130885 152716 160768 167087 174187 184529 196152 207668 209056.

Po **300 zł.** nr. nr.: 1075 2433 3631 5164 7724 10116 10698 13562 16716 18125 18343 20333 24931 26932 31060 31433 32182 32626 34208 35854 42977 43440 44531 48727 50292 53932 57664 59406 63300 63903 69580 69960 70248 72119 73138 73621 81860 81961 82317 84398 87724 90222 91738 92160 92995 94997 95540 95678 96058 106325 106732 115782 116581 118145 120873 121651 122625 123341 124403 124966 127868 129049 130392 133500 133716 135963 137815 138379 140193 142191 144145 144349 145255 145284 147449 150597 156384 160418 161873 163426 164125 168719 169025 170084 171585 171890 174496 175669 176379 179159 178287 182038 184221 184564 185909 186700 186858 187058 187990 189891 191515 192714 194029 194717 194744 196546 196784 197361 198652 199736 199737 305348 207914.

28 52 168 285 386 416 50 512 86 625 61 700 1048 73 89 113 260 511 86 680 747 73 92 804 7 20 68 74 909 26 2003 93 199 210 317 90 465 87 512 898 900 94 3096 153 297 415 504 43 54 694 801 38 39 909 21 26 70 4010 25 119 235 92 350 66 449 544 90 94 701 5 9 24 843 53 67 90 986 5002 93 138 57 95 416 609 21 707 981 82 6000 47 214 335 48 74 453 57 578 608 717 23 70 864 7017 140 257 99 347 80 662 808 69 980 8094 228 321 22 51 76 746 63 80 886 918 9068 72 112 326 30 43 48 506 18 54 92 644 713 35 43 87 905 11 47 10160 62 204 32 343, 409 35 82 602 85 714 39 77 962 75 11034 73 147 70 289 442 81 521 47 664 72 75 729 99 984 12047 102 12 16 311 459 611 20 824 61 85 927 44 81 13093 125 204 30 82 391 517 94 607 879 942 98 14217 36 46 447 576 83 86 658 77 744 851 88 902 51 71 15067 72 180 227 302 99 525 607 766 99 833 34 941 70 16133 88 286 487 551 805 17 972 17185 208 78 376 435 553 83 98 701 927 30 35 18037 126 65 78 245 79 88 386 416 20 561 720 39 66 88 907 61 19000 8 14 114 59 283 336 424 563 93 659 747 817 27 909 18 29 81 20007 49 54 179 298 343 420 39 84 667 752 840 67 73 954 85 21128 225 370 506 697 748 912 22002 43 200 4 6 364 84 404 75 503 28 702 11 871 903 26 23032 45 109 93 308 405 677 843 44 957 74 98 24385 585 711 17 39 811 37.

25071 98 267 319 433 86 656 82 757 850 73 97 26082 452 90 553 621 46 98 733 805 900 27143 96 208 16 379 98 452 83 563 35 73 724 32 49 829 92 927 28133 90 222 65 76 495 602 33 71 746 827 92 949 69 76 87 29115 28 33 226 54 88 338 528 770 76 30003 29 117 204 10 57 78 334 37 552 710 869 31114 278 384 604 849 988 92 32088 147 93 290 522 643 746 91 894 911 33041 530 87 680 890 34166 238 74 79 339 445 83 655 99 705 35 801 22 35034 180 214 93 453 575 99 703 73 90 827 89 905 74 36202 55 74 95 354 58 74 590 697 813 972 37121 74 239 347 66 656 62 84 700 31 38 864 89 99 935 97 38014 514 36 61 87 722 899 912 99 39095 104 311 49 425 66 601 30 623 68 762 92 894 40175 596 650 727 819 93 97 41110 65 241 371 496 520 37 723 27 846 975 42015 184 251 52 351 464 522 878 99 929 51 43051 145 276 314 16 26 62 454 536 94 626 735 836 908 44005 42 59 65 170 261 75 87 316 73 486 512 41 645 81 745 858 938 97 45179 98 255 441 607 706 18 976 82 46034 127 29 77 87 278 88 344 45 495 586 618 45 59 766 85 837 934 91 96 47160 91 305 21 579 732 41 860 79 921 50 75 48073 96 103 20 203 14 54 438 533 80 619 739 817 977 49028 91 127 56 243 358 526 52 630 46 924 41 45.

50074 162 215 70 337 552 57 98 722 814 70 337 552 57 98 722 814 70 929 55 51007 22 36 74 173 383 85 455 583 679 719 21 37 74 98 888 910 41 52261 376 583 673 86 846 58 984 53110 75 246 68 76 371 82 549 655 784 87 761 885 965 70 54017 32 64 68 125 391 434 64 500 20 67 607 52 727 41 831 900 66 87 55280 387 409 602 75 840 56018 78 85 168 75 429 81 879 97 947 57160 520 617 67 90 709 822 28 912 52 79 58087 93 94 99 130 50 245 310 420 60 65 60 618 755 940 89 59129 87 258 323 52 421 91 906 731 85 866 60212 85 476 517 35 86 611 42 83 762 988 61054 130 324 89 506 29 780 853 914 36 47 49 62035 69 191 533 772 877 63051 54 179 235 64 72 300 86 402 628 69 761 866 69 79 918 64212. 47 81 86 328 402 37 782 97 910 57 77 85 65033 101 42 219 73 497 531 719 840 73 916 66042 323 31 45 53 72 457 83 638 86 767 942 67246 49 355 82 89 547 53 80 674 29 956 68159 244 449 58 74 515 613 19 30 86 724 837 99 997 67105 14 272 370 431 545 85 620 847 90 940 70036 186 424 678 82 805 7 86 71037 254 350 491 93 654 75 795 923 72111 18 73 223 33 306 465 518 25 48 755 58 73012 20 170 254 61 325 82 95 478 578 728 87 800 79 913 81 74076 89 204 42 49 338 668 800 13 18.

75209 63 377 457 732 76017 37 46 109 268 305 63 531 823 77076 281 92 369 490 653 55 787 902 78005 19 56 110 48 75 98 342 63 465 78 509 10 27 59 840 58 69 79028 55 102 389 459 518 757 943 80025 62 176 333 86 409 529 35 679 81142 329 501 654 771 75 844 82189 267 89 338 90 431 521 43 640 734 83259 304 526 56 672 81 792 845 95 902 49 78 84157 234 57 380 94 689 755 92 846 85019 45 84 211 39 55 313 454 547 633 860 71 86027 52 364 497 649 782 84 911 87052 62 110 54 55 67 295 425 504 23 57 741 88085 207 313 21 69 587 655 89054 115 25 209 324 742 580 93 99 662 85 711 50 862 90013 209 91 303 427 698 743 67 87 89 875 935 43 91 91121 44 80 258 60 312 93 432 664 86 809 984 92000 184 215 46 92 301 65 95 486 506 12 673 706 811 29 930 80 93035 63 100 24 59 328 84 570 600 13 94019 216 77 314 75 92 500 33 72 75 80 702 20 864 95164 71 201 20 52 374 510 60 889 96019 64 189 201 3 10 463 582 84 682 813 36 38 933 91 97095 111 35 293 567 755 96 837 40 910 96 98030 79 359 87 441 62 503 9 646 58 96 712 60 921 63 99046 51 310 19 25 96 449 510 77 88 710 966 82.

100120 39 41 94 284 614 27 41 875 946 64 68 101116 93 497 505 69 661 724 800 91 102111 71 85 226 71 321 42 98 418 542 624 709 71 910 85 103139 51 336 77 476 624 38 85 822 65 955 75 82 104021 206 12 308 92 444 50 65 84 97 525 55 679 708 28 803 97 904 39 105014 20 54 155 80 230 64 923 44 92 747 56 886 106080 92 120 98 251 563 71 80 802 107031 100 30 221 85 386 400 529 609 28 764 74 85 108067 355 665 725 806 913 91 109130 58 94 367 408 502 689 751 87 110004 11 40 92 132 47 92 94 225 38 82 485 595 606 73 87 783 890 909 111017 49 98 163 71 219 20 91 342 560 648 50 79 750 82 864 112200 327 71 581 83 96 648 49 64 703 43 843 79 935 113029 47 99 123 268 322 406 556 634 81 705 67 97 898 904 33 114100 52 67 202 86 321 29 53 507 670 76 95 752 802 31 909 115028 59 134 38 97 225 456 516 33 74 712 53 816 80 87 936 116012 55 138 43 88 338 87 545 66 644 54 75 756 857 73 86 972 117064 115 27 41 331 485 88 556 665 99 835 905 46 118042 43 222 56 314 77 417 554 85 801 40 42 917 18 69 74 119158 238 51 318 95 410 529 603 41 81 731 48 97 890 120026 40 170 85 217 50 345 76 404 21 51 595 641 58 721 892 901 35 78 121146 226 35 46 55 83 341 57 433 41 656 64 69 726 802 19 28 99 902 6 72 83 122000 32 44 78 318 637 90 763 96 832 906 123011 26 111 52 210 94 33. 423 72 523 54 57 663 89 812 45 908 36 124000 18 27 34 76 100 5 214 325 449 503 29 651 67 841 997.

125119 30 300 84 432 522 41 73 614 775 800 63 83 937 86 126075 104 399 454 91 685 95 836 94 937 83 127039 60 77 85 107 210 73 85 336 37 490 550 842 62 72 96 946 47 58 128042 46 92 217 62 70 94 378 91 412 636 83 723 60 951 67 129092 140 49 69 374 404 38 620 31 717 64 839 65 130028 87 304 510 93 408 28 63 83 566 771 844 131111 95 285 302 20 80 456 60 506 7 606 64 892 132072 262 403 42 63 710 15 816 133065 93 169 90 221 25 73 447 82 680 728 50 81 811 134009 129 34 85 232 63 319 408 520 49 50 60 86 771 868 135014 51 58 95 110 39 60 69 96 203 366 589 202 30 32 66 72 860 136044 147 58 99 224 46 65 300 434 43 501 75 671 8 5711 924 89 137226 86 323 74 509 19 684 92 94 138055 65 403 608 75 708 10 37 959 76 139050 166 218 85 95 306 25 43 86 427 94 576 87 642 84 711 56 140086 90 335 526 696 755 81 815 975 90 141012 14 198 236 372 534 611 821 37 47 142067 158 225 315 39 41 470 598 746 826 933 143045 313 499 576 639 828 144060 89 248 306 52 425 512 91 747 821 72 957 145000 34 62 80 134 74 286 94 98 309 51 61 46 93 520 674 726 836 80 908 21 76 146047 67 173 209 552 57 658 90 779 865 147116 36 243 303 23 58 92 526 64 96 728 96 910 148166 89 207 5 264 457 564 620 806 11 907 149013 46 168 77 267 392 413 543 71 81 661 753 925.

150276 345 520 567 604 31 734 51 87 886 902 29 151134 248 344 71 499 668 744 807 14 826 65 931 152088 94 105 206 93 315 54 580 87 623 25 55 709 899 999 153098 228 79 318 20 690 97 713 33 832 912 26 41 52 154163 77 584 653 799 859 90 929 155039 76 120 202 34 95 413 558 79 90 621 784 156006 179 237 56 487 513 654 723 820 76 914 157014 134 69 234 307 72 411 542 63 82 666 99 735 98 804 79 904 15 23 25 65 158055 66 73 530 728 65 828 917 51 159163 90 323 40 454 542 698 709 15 817 160042 253 399 438 89 90 568 854 928 50 161016 54 67 103 202 15 90 366 75 415 58 71 519 49 66 87 775 907 72 162315 23 55 90 529 79 722 55 837 70 943 78 163028 95 162 411 17 67 545 625 950 58 96 164023 25 31 35 55 150 257 97 331 70 479 619 91 709 18 97 850 165144 48 60 94 336 95 446 67 78 519 731 94 806 79 901 166005 8 303 39 431 586 693 700 29 877 167071 370 72 561 75 696 708 31 904 16 39 62 99 168043 157 64 80 88 246 321 61 422 607 34 56 702 32 832 954 71 169088 99 157 240 76 87 309 34 38 401 16 39 75 512 48 79 88 625 39 80 845 48 81 92 923 170049 128 34 260 73 90 93 358 463 72 84 600 15 94 724 27 64 90 818 58 917 171156 453 547 606 12 21 79 727 86 839 46 87 901 37 172004 96 112 35 247 323 78 418 57 81 547 68 604 770 87 98 844 173025 32 48 117 35 229 88 91 400 24 46 89 584 647 862 68 990 174024 26 48 52 75 119 320 48 83 477 579 632 62 75 760 871.

175016 74 106 7 10 224 369 77 667 706 915 23 176008 118 36 95 245 69 355 76 497 613 98 723 32 90 841 48 67 904 177030 58 85 130 39 233 468 530 67 76 689 775 837 87 98 972 178022 153 215 99 316 506 95 604 764 91 850 980 179212 42 428 529 658 835 180017 29 44 92 194 242 47 551 711 74 834 953 181013 68 2[illegible] 62 565 66 652 56 85 906 34 182020 91 104 7[illegible] 84 92 93 269 392 416 79 94 540 59 775 86 901 183019 71 106 231 53 60 71 84 355 71 418 595 671 184009 48 150 239 72 94 317 40 506 612 71 701 97 879 927 185078 91 181 205 69 340 455 534 58 714 47 96 808 20 76 186015 37 83 391 545 654 821 36 945 76 187026 97 150 66 86 342 468 532 66 707 78 899 973 93 188076 180 98 300 427 5[illegible] 60 98 696 724 40 803 20 45 95 925 189003 49 184 251 52 74 91 322 92 470 510 26 32 827 98 932 41 190033 134 43 79 86 222 370 401 42 67 8[illegible] 90 536 62 953 191029 55 138 386 412 26 92 [illegible]25 59 62 78 94 615 99 748 802 37 192059 88 159 67 76 88 90 217 98 312 415 80 86 529 631 70 826 71 913 76 193005 88 121 61 86 326 37 711 21 82 88 98 881 915 194205 50 637 767 806 62 98[illegible] 195165 89 251 86 344 462 735 969 196270 363 98 468 501 21 32 607 25 36 37 73 769 77 878 92 997 197037 78 292 302 87 433 505 736 875 79 93 952 73 198007 86 107 9 27 28 223 60 84 310 454 78 84 571 641 713 33 830 921 199016 96 112 39 61 238 55 57 397 409 99 573 641 59 715 49 69 809 913.

200005 141 82 311 65 400 20 36 84 85 516 48 602 740 59 842 96 901 55 201013 187 247 321 26 51 467 81 516 45 667 723 31 45 202109 38 47 227 75 336 429 60 97 648 96 783 822 996 203063 80 308 75 78 92 275 81 314 19 44 67 404 15 59 65 561 62 91 626 865 903 204016 81 126 7 260 63 356 59 97 570 83 607 93 746 94 856 914 18 205043 61 146 92 247 51 362 601 99 771 875 949 56 89 206058 71 1121 55 95 205 7 49 72 305 6 19 48 416 67 583 755 97 806 9 971 77 78 207004 34 67 88 177 279 406 528 29 610 89 738 87 856 96 988 94 208007 31 75 101 16 34 71 214 30 72 316 65 69 408 25 615 08 778 801 44 98 937 95 209081 194 300 10 408 28 52 65 75 516 30 40 45 61 763 986.

Zakład dla trędowatych na granicy Tybetu

(KAP) W ostatnich miesiącach w miejscowości Otanze, niedaleko Nosimien, na granicy chińsko - indyjskiej, siostry Franciszkanki Misjonarki Marji założyły zakład dla trędowatych, pochodzących z tych okolic. Zakład ten stanowi nowe ogniwo wielkiego łańcucha zakładów misyjnych katolickich na pograniczu Tybetu, co — bez wątpienia przybliży wreszcie moment otwarcia granic tego kraju dla propagandy chrześcijańskiej, dotąd tam surowo zabronionej.

Postępy katolicyzmu w Afryce środkowej

(KAP.) Jak wykazują ostatnie obliczenia, dokonane na terenie pięciu prowincyj protektoratu Ugandy (Uganda, Unyoro, Toro, Ankole, Kigize) w Afryce Środkowej podział ludności tubylczej, wynoszącej 1 483 754 osób, według wyznania jest następujący: katolików — 338 319, protestantów — 113 952, miejscowej sekty malachistów — 61 909, adwentystów — 400, mahometan 42 126 i pogan 932 048. — Dane te, pochodzące ze źródeł oficjalnych a także wlasnych obliczeń protestanckich i katolickich, świadczą wyraźnie o doskonałym rozwoju katolicyzmu w tych okolicach. Nadmienić wypada, że pracę misyjną w tych okolicach prowadzą głównie „Ojcowie Biali" oraz misjonarze włoscy.

Nierozwiązane zagadki

Dziecko — zwierzę. — U wilków na wychowaniu.

W pewnym dziecięcym szpitalu w Londynie od niedawnego czasu przebywa trzy i pół letnie dziecko, które zachowuje się jak dzikie zwierzątko. Istota ta personelowi szpitalnemu sprawiła tyle kłopotu, że dyrekcja była zmuszoną zwrócić się do władz miejskich o usunięcie z zakładu osobliwego stworzenia, przedstawiającego ustawiczne niebezpieczeństwo dla otoczenia.

Dziecko, o którem mowa, jest zdrowem, dobrze odżywionem „baby", nie uznającem jednak żadnych postulatów cywilizacji i okazującem najwyraźniejszą odrazę do jakiejkolwiek odzieży. Ponieważ drapieżne maleństwo nie znosi innych dzieci i przy każdej sposobności drapie i kąsa „rękę, która je karmi", więc nie umiano sobie w inny sposób poradzić, jak umieszczając osobliwego „milusińskiego" w specjalnie zbudowanej klatce. Tam ów ludzko - zwierzęcy potworek spędza zaranie dzieciństwa, pozostając w ciągłym ruchu, czołgając się po podłodze, to wyjąc to pomrukując, i drąc w strzępy swoje ubranka. Nawet z odzieżą sporządzoną z specjalnie trwałego materjału, jak płótno żaglowe, dziecina „załatwia" się w bardzo krótkim czasie, przegryzując w nim, na wzór myszy, dziury. Widok maleńkiej istoty ludzkiej, odzianej w strzępy sukienki i umieszczonej w klatce, przy której bezustannie czuwa dozorca, jest nad wyraz przykry, lecz pono niema innego sposobu sprawowania opieki nad tym niezwykłym pacietem".

Na ogół przeważa zdanie, że w danym wypadku ma się do czynienia z pewnego rodzaju „atawistycznym wybrykiem" przyrody, demonstrującej poniekąd „ad oculos" wygląd człowieka w pierwotnych fazach jego rozwoju. W Indjach atawizmy takie trafiają się nie rzadko, w Europie zaś zdarzały się również, aczkolwiek w czasach dość odległych.

I tak: w XVII wieku głośni byli dwaj chłopcy, obserwowani w Pireneach, którzy na wzór kóz górskich skakali ze skały na skałę i niezmiennie chodzili „na czworakach". Do najciekawszych tego rodzaju okazów należała 10-letnia dziewczynka, ujęta w r. 1751 w Szampanji. Dziecko to potrafiło przeskakiwać z drzewa na drzewo, z gałęzi na gałąź, czyniąc to z lekkością i zwinnością wiewiórki. Ponieważ skóra jej, początkowo bronzowa, „w niewoli" przybrała kolor lśniąco - biały, nazywano ją „Mademoiselle le Blanc". Owo zwierzątko w ludzkiem ciele, początkowo jadło tylko surowe mięso i z szczególnem zamiłowaniem żywiło się żywemi zwierzętami, zapadło zaś poważnie na zdrowiu, kiedy poczęto je karmić potrawami gotowanemi. Naoczni świadkowie stwierdzają, że sposób jej chodzenia był rodzajem dreptania, odbywającem się z tak niesamowitą szybkością, że poszczególnych ruchów nie można było wcale odróżnić. Mademoiselle Le Blanc, później zamknięto w klasztorze, gdzie przebywała do końca życia.

Te i tym podobne wypadki przywodzą na myśl niewyjaśnioną dotąd jeszcze kwestję istnienia t. zw. „wilczych dzieci" co do których uczeni zajmują rozbieżne stanowiska. Warto tutaj nadmienić, że, jak przed niedawnym czasem poważne gazety angielskie doniosły, w pobliżu miejscowości Allahabad w Indjach, znaleziono w wilczej norze małego chłopczyka, który najwidoczniej dostał się tam wkrótce po urodzeniu i przez wilki był karmiony i przy życiu utrzymywany. Dziecko to jest dotąd w zakładzie wychowawczym pozostając pod obserwacją lekarzy i przyrodników. kr.

Fenomenalne właściwości skóry ludzkiej

Dyrektor oddziału roentgenowskiego zakładu im. Virchowa w Berlinie, dr. G. Bucky wprowadził do lecznictwa nowy rodzaj promieni, które okazały się uniwersalnym prawie środkiem leczniczym. Są to promienie, które co do ilości fal świetlnych, zajmują miejsce między promieniami ultrafioletowemi a roentgenowskiemi, stąd ich nazwa promieni granicznych. Jednoczą one w sobie zalety obu swych sąsiadów. Charakterystycznem ich znamieniem jest ich miękkość, posiadają one tylko nieznaczną przenikliwość, są zatem mniej niebezpieczne niż twarde, przenikliwe promienie Roentgena. Przy odpowiedniej technice można uniknąć wszelkiego uszkodzenia organizmu bez uszczerbku dla siły leczniczej promieni.

Prof. Bucky stosował nowe promienie w najróżniejszych wypadkach zachorzeń, szczególnie przy ciężkich zachorzeniach skóry, w wypadkach lupusu, obrzmienia naczyń, przy plamach skórnych, egzemach twarzy itd.

Najwyższe znaczenie posiadają doświadczenia, jakie przeprowadził z nowemi promieniami prof. Meller przy wiedeńskiej klinice ocznej. Przewaga ich okazała się przy naświetlaniu ócz w stosunku do promieni ultrafioletowych bardzo wyraźnie. Najważniejszą ich zaletą jest bezbolesność i właściwość uśmierzania bólu. Bardzo ciekawe doświadczenia przeprowadzono m. i. w wypadkach katarakty ocznej i jaskry, kończącej się zwykle utratą wzroku. Choroba ta polega na zbytniem ciśnieniu krwi w oku. Naświetlanie nowemi promieniami usuwa nadmiar ciśnienia i toruje drogę środkom leczniczym, tam gdzie one już przestały działać. Najbardziej zdumiewającem jest, że nie potrzeba naświetlać samego oka, wystarcza ogólne naświetlanie ciała. W tej właściwości należy szukać tajemnicy działania nowych promieni. Działają one nie tylko na organ naświetlany, lecz na cały organizm, wywołując cudowne reakcje lecznicze w odległych organach. Naświetla się np. skórę ciała, a skutek pojawia się na głowie, której łysina pokrywa się z czasem bujnym włosem. Niespecyficzna siła lecznicza nowych promieni, zaznaczająca się widocznie drogą przez system nerwowy tłumaczy skuteczność w tylu tak rozmaitych chorobach. Nie mamy tu do czynienia z cudownemi promieniami, lecz z cudowną właściwością naszej skóry. Jako pośrednik między oddziaływaniem zewnętrznem i wewnętrznem, zamienia ona zewnętrzne podrażnienia w środki lecznicze. Ona to w zdumiewający sposób skierowuje działanie promieni do miejsca choroby. Wten sposób cudowne leczenie za pomocą nowych promieni jest w gruncie rzeczy misterjum skóry. W i P.

Upał w Nowym Yorku

(Korespondencja własna).

Nowy Jork, w lipcu.

Gorąco!... Żar płynie z nieba, z kamiennych kolosów, z asfaltu ulicznego, z rozpalonych dachów Lato nastaje tu nagle i jest zwykle wyjątkowo upalne. W przepełnionych kolejkach podziemnych i nadziemnych, w autobusach — gorąco jest nie do zniesienia. I nagle w ruchliwej i energicznej Ameryce praca poczyna iść ospale, ręce omdlewają z gorąca, ruch uliczny w ciągu dnia się zmniejsza.

Praktyczni Amerykanie radza sobie, jak mogą. Pomijamy tę ogromną ilość lodów i napojów chłodzących, jaką spożywa chociażby sam Nowy Jork; ale np. w dziedzinie ubiorów dokonali Amerykanie prawdziwej rewolucji. Dotyczy to, oczywiście, strojów męskich, albowiem lekkie i powiewne sukienki pań nie wymagały z powodu upałów żadnej reformy. Strój męski „zredukowano" tu do koniecznego minimum: przedewszystkiem zniknęła niemal zupełnie marynarka. Już nietylko w biurach i urzędach publicznych, nietylko w sklepach i samochodach ale na ulicy, w kolejce i autobusie spotykamy tysiące młodzieńców bez marynarek. Jeszcze tylko starsze pokolenie paraduje w upał w tym „przeżytku angielszczyzny w Ameryce", młodzież zaś uważa marynarkę za coś zupełnie zbytecznego. Sztywny kołnierzyk jest już archaizmem, ale nawet kołnierzyki miękkie latem znikają, zastępowane są przez połączone z koszulą niskie wykładane kołnierzyki, niezapinane pod brodą. Koszule męskie posiadają krótkie rękawki, spodnie są jasne, lekkie, przeważnie płócienne. Obuwie płócienne lub skórżane, usilnie „wentylowane".

Panie wyprzedziły, jak zwykle, płeć brzydką w dziedzinie mody „upalnej". Niedość już krótkich rękawków. Moda wymaga, by sukienki były dłuższe. „Stratę" tę Amerykanki powetowały sobie wyjątkową powiewnością niemal zupełnie przezroczystych materjałów i skasowaniem pończoch. Nie należą również do rzadkich okazów panie, paradujące na 5-ej Alei w lekkich piżamach „spacerowych".

Z końcem tygodnia ośmiomiljonowy New York poczyna się „ruszać". Niema takich środków lokomocji, poczynając od samolotów, a kończąc na połamanym wózku dziecięcym, któreby nie zostały w tym celu wykorzystane. Conajmniej trzecia część ludności opuszcza na week-end miasto. Pobliskie plaże, jeziora i rzeki, wszelki trawą okryty skrawek ziemi — oto tereny wyprawy nowojorczyków. Miasto otaczają dziesiątki tysięcy składanych namiotów.

Ale i ci, którzy w mieście pozostać muszą, radzą sobie z upałami jak mogą. W parkach miejskich i na skwerach obozują pod drzewami całe rodziny. Dzieci w kąpielowych majteczkach pluskają się w korytach, olbrzymich ulicznych wodotrysków. Na każdym kroku spotyka się tu sztuczne baseny — pływalnie. Wszędzie przepełnienie. Woda i słońce — to zbawcze czynniki, z których każdy wolny obywatel amerykański ma prawo korzystać, czyto w okolicach New Yorku, czy też w murach miasta. L.

Kosztowna operacja oka króla sjamskiego

W Ameryce została dokonana ze szczęśliwym skutkiem operacja, którą ze słusznością prasa amerykańska określa jako najkosztowniejszą ze wszystkich znanych dotychczas w historji świata. Pacjentem był król sjamski, a operatorem jeden z najznakomitszych okulistów Nowego Jorku.

Dostojny pacjent dostał kataraktę na lewem oku, grożącą utratą wzroku. Wobec tego postanowił przebyć siedemnaście tysięcy kilometrów, dzielących Bangkok od Nowego Jorku, aby się oddać w opiekę jednemu ze słynnych specjalistów amerykańskich.

Warto nadmienić, że w Stanach Zjednoczonych znajduje się niemało okulistów, których roczny dochód wynosi około pół miljona dolarów. Lekarz, do którego udał się władca Sjamu, przywykł zatem już do wysokich honorarjów. W tak niezwykłym jednak wypadku uważałby naturalnie za ujmę dla dostojnego pacjenta trzymać się norm przeciętnych. Zażądał więc połowę tego, ile zarabia rocznie.

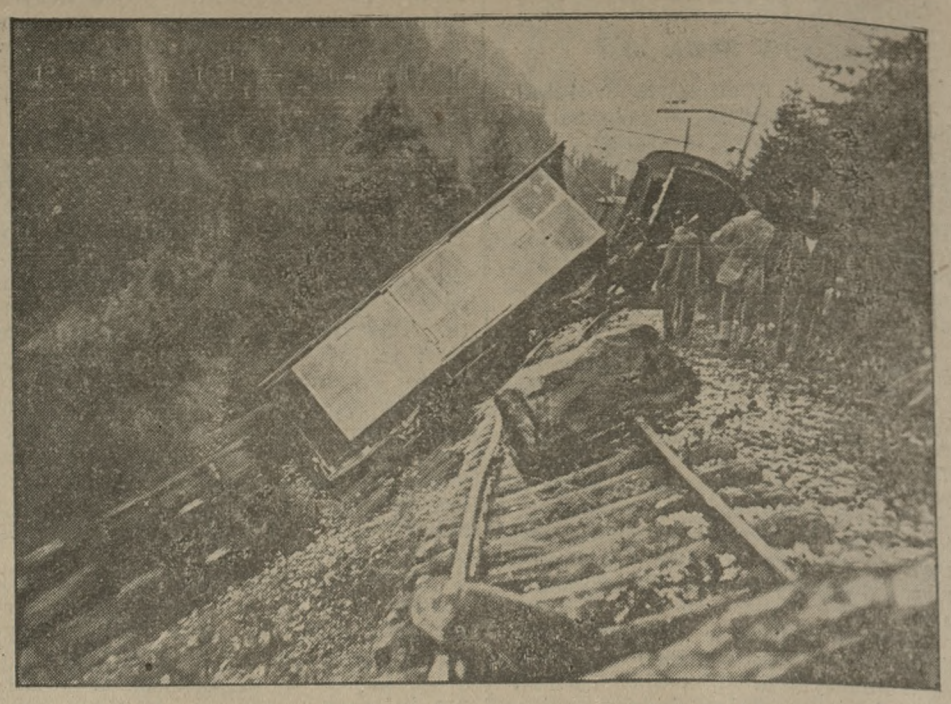

W Alpach szwajcarskich, na linji Chur-Engadin, wskutek oberwania się skały w chwili przejeżdżania pociągu nastąpiła katastrofa kolejowa. Lokomotywa została zniszczona, a kierownik jej zabity.

Dwa dni i dwie noce czuwały przy łożu pacjenta pielęgniarki i asystenci, co kosztowało także nie mniej jak 50 tysięcy dolarów. Jeżeli dodamy do tego wynajem osobnego pałacu, w którym dostojny pacjent pozostawał przez dwa miesiące wraz z orszakiem, — składającym się ze 160 osób (król sjamski podróżował wraz ze swemi najulubieńszemi żonami), dalej podróż z Bangkok do Nowego Jorku i z powrotem, to nie będzie za wysoką suma pół miljona dolarów, o które zubożył się skarb sjamski. Do tego trzeba jeszcze dodać liczne konsultacje, poprzedzające operację oraz utrzymanie dworu królewskiego przez dwa miesiące w Ameryce, a dojdziemy do wniosku, że uratowanie oka króla sjamskiego kosztowało około półtora miljona dolarów, co zresztą zapewne nie wydaje się dostojnemu pacjentowi zbyt wysoką ceną.

Jak zdobyć majątek?

Obecne przesilenie gospodarcze odczuwamy tak przykro, szczególnie dla tego, ponieważ szerokie koła społeczeństwa są zadłużone. Dopóki się dało, wyzyskiwano kredyt nieraz aż do niesumienności. Jedną z niezdrowych form tego kredytu to kupowanie na raty w rozmiarach, nigdzie bodaj nie spotykanych. Obecnie ponosimy przykre konsekwencje tej nieoględnej gospodarki prywatnej. Kredyt się urwał, a długi trzeba płacić, jeżeli się niechce zawrzeć znajomości z nieubłaganym dzisiaj komornikiem sądowym. Tem się tłumaczy, że nawet ci, którzy pobierają regularne dochody miesięczne, nie dają sobie rady i stają się „ofiarami" przesilenia gospodarczego, które zmusza nas do wkroczenia na drogę racjonalnej gospodarki prywatnej.

A na wstępie tej drogi widnieje drogowskaz z napisem: „Wydawaj mniej niż zarabiasz".

W tych kilku słowach mieści się sekret wszelkiego powodzenia materjalnego. Z nakazu tego zrodziły się miljonowe fortuny bogaczy amerykańskich, on to jest źródłem dobrobytu i bogactwa narodów.

Każdy zatem winien dążyć do tego, żeby część dochodu swego zatrzymać i odłożyć na książeczkę oszczędności. Nie idzie tu wcale o wielkie sumy, wystarcza odkładać nawet zupełnie drobne kwoty byleby się to robiło stale i systematycznie, ażeby zebrać z biegiem czasu poważniejsze kapitały. Kto np. wpłaca co tydzień 1 zł na książeczkę oszczędnościową, zgromadzi po 5 latach 320 zł, po 10 latach 800 zł, po 15 latach 1.500 zł, a po 20 latach 2.550 zł.

Weźmy dla lepszego zrozumienia przykład praktyczny. Jeżeli rodzice wykupią córce swej na pamiątkę chrztu książeczkę oszczędnościową i na nią co tydzień wpłacać będą 1 zł, to córka ich będzie miała przy dojściu do pełnoletności 2.550 zł, czyli że przy skromnych wymaganiach posiadać będzie środki na wyprawę ślubną. Jeżeli zaś to dziecko jest synem, to będzie miał środki na założenie warsztatu, sklepu mniejszego lub wreszcie, jeżeli pójdzie na studja, środki na opędzenie najniezbędniejszych wydatków przez pierwszy czas studjów aż do chwili, kiedy będzie umiał na siebie zarobić.

Kto zatem zawczasu zacznie oszczędzać i systematycznie będzie tę akcję prowadził, ten bez wielkiego wysiłku zdobędzie środki na wychowanie i wykształcenie dzieci, na posag dla córki i usamodzielnienie syna, wreszcie nawet na zdobycie własnego kąta w postaci skromnego czy większego domku.

Składanie pieniędzy na książeczkę oszczędnościową jest zatem najkorzystniejszą lokatą kapitału, najlepszem i najtańszem zabezpieczeniem od wypadku, od choroby i na życie.

Powstaje jeszcze pytanie: „W której Kasie składać zaoszczędzone pieniądze?" W pierwszym rzędzie do tego powołane są Komunalne Kasy Oszczędności. One to przedewszystkiem służyć mają interesom drobnych wkładców, którym dają możność składania choćby najdrobniejszych wkładów.

Komunalne Kasy Oszczędności nie są obliczone na wielkie zyski, dla tego też mogą płacić stosunkowo najwyższe procenty od wkładów oszczędnościowych. Z drugiej strony Kasy te opierają się o związki komunalne, które gwarantują całość i bezpieczeństwo wkładów swoim nieraz bardzo poważnym majątkiem.

Na gruncie miasta Poznania taką instytucją jest Komunalna Kasa Oszczędności, znana pod nazwą Banku miasta Poznania. Korzystny rozwój tej Kasy której wkłady oszczędnościowe w ostatnich 5 latach wzrosły z 1 i ½ milj. do 24 miljonów zł świadczy wymownie o wzmagającem się zaufaniu dla tej instytucji wśród najszerszych warstw społeczeństwa poznańskiego.

Pieniądze w niej złożone są absolutnie pewne, gdyż poręcza za nie miasto Poznań swym 250 miljonowym majątkiem.

Ku likwidacji kasy emerytalnej kolejarzy

b. dzielnicy pruskiej.

Z kół pracowników kolejowych piszą nam, co następuje:

Rząd zamierza zlikwidować w najbliższym czasie Kasę emerytalną nieetatowych pracowników kolejowych b. zaboru pruskiego Projekt rządowy jest już gotowy; przeprowadza on tylko likwidację Kasy, lecz nic nie mówi, co wzamian za to otrzymają kolejarze. Jedynie jest wzmianka, że po likwidacji Kasy rada ministrów ma wydać w drodze rozporządzenia przepisy, które mają zapewnić ubezpieczenie pracowników kolejowych b. dzielnicy pruskiej, lecz w jaki sposób i w jakim stopniu — o tem nic projekt nie wspomina.

I w tem tkwi właśnie niebezpieczeństwo, że kolejarzy zostawia się na „łasce" rozporządzeń administracyjnych, niczego nie gwarantując im ustawowo. Statut Kasy emerytalnej oparty jest na ustawie ubezpieczeniowej b. Rzeszy Niemieckiej z r. 1911. Kasa ta jest instytucją samorządową, gdyż ubezpieczeni w niej członkowie mają możność wpływania na nią przez swych delegatów. Zarówno Kasa, jak i świadczenia jej, oparte są na gwarancjach ustawowych.

Projekt rządu znosi to wszystko, a zamiast samorządu społecznego wprowadza zależność ubezpieczonych od zwykłych rozporządzeń administracyjnych.

Na odbytym ostatnio zjeździe delegatów okręgu poznańskiego, gdańskiego i katowickiego delegaci kategorycznie wypowiadali się przeciwko likwidacji Kasy, która pozbawi członków wszelkich nabytych już praw, nabycie zaś nowych praw uzależnia o duchwały rady ministrów. Po likwidacji Kasy emerytalnej rząd zamierza objąć jej członków rozporządzeniem Prezydenta, obowiązującem dotąd nieetatowych kolejarzy w byłej Kongresówce i Małopolsce. Zjazd uchwalił rezolucję, która stwierdza, że: 1. Projekt rządu zlikwidowania Kasy emerytalnej odbiera jej członkom wszelkie nabyte prawa, nie dając im za to żadnych innych gwarancyj, a tylko uzależniając ich ubezpieczenie od nieznanego jakiegoś „rozporządzenia" rady ministrów. 2. Projekt rządu jest sprzeczny z umowami międzynarodowemi, jak Traktat Wersalski, Konwencja Genewska z dn. 18. 6. 1922 r. i decyzja Ligi Narodów z 17. 7. 1922 r. Wobec tego Zjazd odrzuca projekt likwidacji Kasy emerytalnej, zgadzając się na nią jedynie pod tym warunkiem, że nabyte prawa ubezpieczonych nie będą w niczem uszczuplone. (O)

T. C. L. a oświata ludu dokona cudu
Przy imieninach zaręczynach, ślubach i jubileuszowych i innych uroczystościach używajcie tylko telegramów T. C. L.

Dnia 12 sierpnia r. b., o godzinie 5,30, zmarła po długich i ciężkich cierpieniach, opatrzona św. Sakramentami, ś. p.

Józefa z hr. Mielżyńskich Józefowa Wichlińska

Dziecko Marji

o czem donoszą w ciężkim smutku pogrążeni

mąż z dziećmi i rodzina.

Pogrzeb odbędzie się w Chobienicach, w piątek, dnia 14 sierpnia r. b., o godz. 11.

Chobienice, stacja Zbąszyń, dnia 12. 8. 1931. dw 814

Zakład Pogrzebowy Bracia Nowak Poznań Plac Nowomiejski 10 tel. 1046

WINA

WYBOROWE ALZACKIE

NYKA & POSŁUSZNY

POZNAŃ, WROCŁAWSKA 33/34.

Pw 5979-20,156

Dzierżawa Restauracji

„Resursa Kupiecka" w Bydgoszczy zaraz względnie później do wydzierżawienia. Restauracja i sala świeżo odnowiona, z centralnem ogrzewaniem, z nowoczesną, dwutorową kręgielnią i wielkim, pięknym ogrodem, który latem cieszy się dużą frekwencją. Położenie centrum miasta. Do objęcia dzierżawy potrzebna jest gotówka od 15 do 20 tysięcy zł. Zgłoszenia tylko na piśmie przyjmuje **do 20 sierpnia Sekretarjat Towarzystwa Kupców, Bydgoszcz, ul. Jagiellońska 13.**

Pw 5982-63,433

Dnia 10 sierpnia r. b., o godzinie 9 rano, zasnęła w Bogu, po ciężkich cierpieniach, opatrzona Sakramentami św., nasza najdroższa matka i teściowa, ś. p.

z Wolniewiczów

Prakseda Gramlewiczowa

w 77 roku życia. Pogrzeb odbędzie się w czwartek, dnia 13 b. m., o godzinie 4 po poł., z domu żałoby. Msza św. tego samego dnia, o godzinie 9 rano.

W ciężkim smut u pogrążeni **córki, syn i synowa.**

Ostrów Wlkp., Rozdrażewo, Poznań. zw 10465

W niedzielę, dnia 9 sierpnia 1931 r., o godz. 5,30 po południu, zasnęła w Bogu, po krótkich lecz ciężkich cierpieniach, znoszonych z anielską cierpliwością, moja najdroższa żona, nasza najukochańsza mamusia, córka, synowa, siostra, bratowa, szwagierka i ciocia, ś. p.

z Sobkiewiczów

Łucja Mossakowska

przeżywszy lat 30. Pogrzeb odbędzie się w czwartek, dnia 13 b. m., o godz. 6 po poł., z Zakładu św. Józefa na cmentarz Farny przy ul. Bukowskiej. Nabożeństwo żałobne za spokój duszy drogiej Zmarłej odbędzie się w piątek, dnia 14 b. m., o godz. 7,30, w kościele Serca Jezusowego na Jeżycach.

W ciężkim smutku pogrążeni

zw 10459 **mąż, dzieci i rodzina.**

Poznań, Zoppot, Śląsk, Berlin.

Wyższa szkoła handlowa i konsularna

21, rue Sohet, Liège (Belgja)

Pod kontrolą państwowa, subwencjonowana przez urzędy i duży przemysł. Przygotowuje do karjer handlowych, przemysłowych, bankowych, ubezpieczeniowych, konsularnych i kolonjalnych. Oddział przygotowawczy przyłączony jest do szkoły. Egzaminy wstępne:

28 września 1931.

nw 5004

Dnia 9 sierpnia 1931, zmarła żona członka Towarzystwa naszego, ś. p.

Łucja Mossakowska

Pogrzeb odbędzie się w czwartek, dnia 13 b. m., o godzinie 18 z Zakładu św. Józefa.

O liczny udział członków w pogrzebie prosi

Towarzystwo Młodych Przemysłowców w Poznaniu.

Wypadek 215. rw 2 366

Łóżka żelazne

Noże i widelce
Łyżki i łyżeczki
Żelazka do prasowania
Młynki do kawy
Garnki aluminjowe
Wanny do prania
Magle domowe
Karnisze do okien

poleca korzystnie

Jan Deierling

skład żelaza

Poznań, Szkolna 3

Tel. 35-18 i 35-43

Pw 5 993 32,82

Wielebnemu Duchowieństwu, Krewnym i Znajomym, za szczere dowody współczucia oraz liczne wieńce i udział w pogrzebie mego najdroższego męża, naszego ukochanego ojca, ś. p.

Teofila Kiełczewskiego

składają najserdeczniejsze

Bóg zapłać!

w głębokim smutku pogrążeni

zw 10 463 **żona i dzieci.**

Książkowego-bilansisty

poszukuje zaraz

Spółdzielnia Rolniczo - Handlowa

Zgłoszenia z podaniem pensji oraz referencyj do Kurjera Poznańsk. pod **dw 813**

Rychliki

białe kupuje stale
po najwyższych cenach dziennych

Bernard Schlage,
Gdańsk-Oliwa

telefon 453—02 nw 5012

Łatwe i jasne jak Słońce! Prace w domu należy uprzyjemnić, dlatego kupujcie tylko perfumowany krochmal Szczepanowskiego!

Pw 5 980-56,152

Licencja

na dobrze zaprowadzony **patent z branży centralnych ogrzewań**, na który posiadam liczne uznania władz państwowych i komunalnych, dla poszczególnych województw, bardzo korzystnie do oddania. Oferty do **„PAR", Katowice, Dyrekcyjna 10** pod **„Licencja".** Pw 5983-71,69

Kancelarja adwokacka i notarjalna

na prowincji, **zaraz do odstąpienia.** Zgłoszenia do eksped. Kurjera Pozn. pod **zw 10 458**

Podróżujący

na miasto Poznań **potrzebny.** Uwzględnia się tylko tych panów, którzy mogą wykazać się nieskazitelną dłuższą pracą Poznaniu. Płacimy pensję i prowizję. Oferty z odpisami świadectw i życiorysem uprasza

Fabryka mydeł i perfum, Fr. Kosznik, Bydgoszcz.

Pw 5 995-63,438

„Tatra"

2 cyl., 4 osobowa, otwarta, prawie nowa **zaraz na sprzedaż.** Bliższa wiadomość **Hotel Continental, pokój 305,** między godz. 14 a 16-tą.

Pw 5987-32,24

Wydzierżawienie polowania

na obszarze 2100 mórg w gminie Krosno pod Mosiną nastąpi **dnia 30 sierpnia 1931 r. o godzinie 3 po południu** najwięcej dającemu. Bliższe szczegóły u przewodniczącego Spółki Łowieckiej p. Starka. **Spółka Łowiecka gminy Krosno.** zw 10464

Biurowy

obeznany z wszelkiemi pracami biurowemi, biegły maszynista, powielacz, poszukuje zaraz posady. Łaskawe oferty do Kurjera Poznańskiego pod zw 10 466

Hurtowny skład

kolonjalny z nowoczesną palarnią kawy w pełnym biegu **korzystnie sprzedam.**

Zgłosz. do Kurjera Pozn. pod **rw 2320**

2 uczni

z ukończoną szkołą handlową przyjmie

W. KONKIEWICZ

Poznań, Stary Rynek 8

Mech. Fabr. i Magazyny Odzieży Męskiej i dla Chłopców.

Pw 5 975-32,15

Wydzierżawię plac ca 2500 m

z obszernemi szopami, stajnią i biurem przy ulicy Kraszewskiego, nadający się na składnicę materjałów budowlanych i t. p. zw 10 418

W. Wawrzyniak, ul. Dąbrowskiego 76.

Trzypiętrowa kamienica

z 2 składami, obszerne śpichrze, budynki nowe, masywne, przy głównej ulicy większego miasta powiatowego, **na sprzedaż.** Oferty do ekspedycji Kurjera Poznańskiego pod **zw 10 454**

DRZEWA IGLASTE (konifery)

wszelkiego rodzaju do sadzenia w miesiącach sierpniu i wrześniu polecają dw 812

A. J. JESKE Szkółki drzew owocowych i ozdobnych **w JELONKU,** poczta Złotniki, koło Poznania, **tel. nr 3.** Oferty wysyłamy na żądanie. Dojazd autobusami z Poznania plac Sapieżyński w kierunku Obornik.

Obszerne ubikacje

na pierwszem piętrze w śródmieściu przy bardzo ruchliwej ulicy nadające się na biura handlowe, kancelarję adwokacką, notarjalną lub praktykę lekarską zaraz do **wydzierżawienia.** Oferty Kurjer Pozn. pod **zw 10 461**

POLOWANIE

gminy Kicin, **obszaru 2 500 mórg** wydzierżawi się na lat 6, **dnia 17. 8. 1931, o godzinie 16,** w lokalu p. Piechockiego, w Kicinie. Warunki dzierżawy na miejscu. zw 10 467-8

Władysław Polcyn, przewodniczący, Kicin, Poznań 10.

Dom handlowy ulica Woźna nr. 12 narożnik Wielk. Garbar 2 minuty od St. Rynku

Własność firmy

Kazimierz Kużaj

Zał. 1896 r. Telef. 3458.

Mój ***skład dywanów*** *przeniosłem z ul. 27 Grudnia* ***do olbrzymich lokali*** *znajdujących się w moim domu handlowym przy ulicy*

Woźnej 12

narożnik Wielkich Garbar, odległym tylko 2 minuty od Starego Rynku. Wylot ul. Woźnej znajduje się na ukos od wejścia do ***starego*** *ratusza. Nie mylić Woźną z Wodną.*

Ze zmianą lokali łączę reorganizację mego przedsiębiorstwa w kierunku redukcji kosztów celem służenia w obecnym kryzysie Szan. Odbiorcom ***jaknajniższemi cenami.*** *Szczególnie* ***odpada wysoka dzierżawa*** *i wiele innych kosztów połączonych z lokalami położonemi w ulicach pryncypalnych. Redukując ogólne koszty handlowe do połowy dotychczasowych,* ***zniżam*** *równocześnie odpowiednio* ***ceny sprzedażne.***

KAZIMIERZ KUŻAJ **Centrala Dywanów Poznań, ul. Woźna 12**

Największy specjalny magazyn.

Dywany - Kilimy - Chodniki - Obicia mebli i ścian - Nowości na dekoracje wnętrzy - Serwety - Narzuty i t. p.

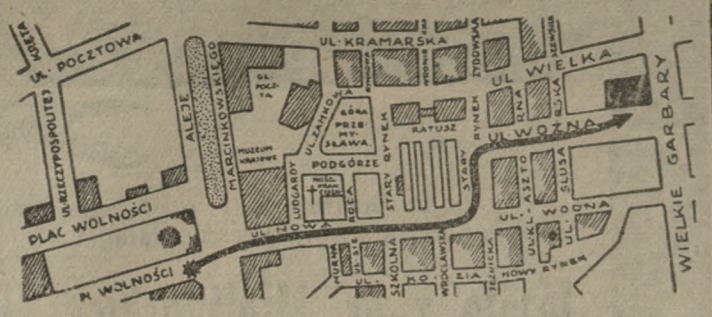

Z placu Wolności na ul. Woźną tylko 6 minut idąc ul. Nową i St. Rynkiem.

Przed domem przystanek tramwajowy 1, 2 i 6.

Adr. telegr. „Merkur".

Pw 5841/2 31..13/14

Okazyjnie sprzedam

meble stylowe: salon Ludwika VI, złocony, gabinet i jadalnię. Zgłoszenia do eksp. Kurjera Pozn. pod **zw 10 457**

Bractwo Strzelców Kurkowych w Lesznie ogłasza niniejszem **konkurs na dzierżawę swej strzelnicy od 1 stycznia 1932 r. począwszy:** duża sala, pięciopokojowe mieszkanie, duży, piękny park, dwa korty tennisowe oraz dwutorowa kręgielnia. — Bliższych informacyj udzieli **prezes Bractwa A. Żakowski, Leszno Wlkp., Dworcowa.** nw 5036

Wydzierżawienie

dwóch jezior gminy Skrzetuszewo, pow. Gniezno, około 500 mórg obszaru, odbędzie się **w poniedziałek, dnia 17 sierpnia 1931 r., o godzinie 3-ciej po południu w lokalu p. Mikołajczaka.** Jeziora będą przyznane najwięcej dającemu Wadjum w wysokości 200 zł. należy złożyć w dniu licytacji. Warunki dzierżawy podane zostaną przed licytacją. nw 5028

Bąkowski, sołtys.

R. H. A. 89. **Treść ogłoszenia:** W tut. rejestrze handlowym A. pod nr. 89 zapisano dzisiaj przy firmie: **„Drogerja pod Orłem", właściciel Franciszek Szusterkiewicz,** kupiec z Ponieca, co następuje: Firma brzmi obecnie: **„Drogerja pod Orłem" Hulda Sarbiers, z miejscem osiadłości Poniec, ul. Kościelna nr. 1,** a jako właścicielkę zapisano Huldę Sabiers, kupcową z Ponieca, oraz że przejęcie przez Huldę Sabiers, wierzytelności i zobowiązań przedsiębiorstwa nabytego uzasadnionych prowadzeniem interesu, jest wykluczone. Bojanowo, d. 30 marca 1931. **Sąd Grodzki.** nw 4704

UCHWAŁA. W sprawie zapobiegawczej nad majątkiem firmy **Joanna Łuczak, Poznań, Plac Wolności 10,** zatwierdza się układ zawarty z wierzycielami w terminie dnia 27 lipca b. r. Poznań, d. 30 lipca 1931 r. **Sąd Grodzki IIa.** nw 4699

UCHWAŁA. Na wniosek p. Albina Glabisza, Składowa 4, z dnia 24 lipca 1931, udziela się odroczenia wypłat na przeciąg 3 miesięcy i to **od 24 lipca 1931 do 24 października 1931.** Nadzorcą sądowym mianuje się p. Ossowskiego Władysława, Wierzbięcice 18. Poznań, dnia 24 lipca 1931 r. nw 4698

Sąd Grodzki IIa.

OGŁOSZENIE w sprawie upadłościowej Juljanny Weroniki Raszewskiej, właścicielki dóbr w Machcinie, pow. Śmigiel. Na wniosek Skarbu Państwa (Urząd Skarbowy Podatków i Opłat w Śmiglu), zastąpiony przez Prokuratorję Generalną Rzeczypospolitej Polskiej, Oddział w Poznaniu, wyznacza się dodoatkowy termin do sprawdzenia zgłoszonej wierzytelności na dzień **2 września 1931, godz. 11.** Śmigiel, dnia 27 lipca 1931. **Sąd Grodzki.** nw 4701

UCHWAŁA. W sprawie postępowania układowego, wdrożonego na wniosek kupca **Stanisława Cyrankowskiego w Poznaniu, ul. Pocztowa 2,** zwołuje się w myśl art. 49 i nast rozporządzenia o zapobieganiu upadłości z dnia 6 marca 1928 r. Dz. Ust. R. P. Nr 27, poz. 244 ogólne zgromadzenie wierzycieli **na dzień 2 września 1931 godz. 10 przed poł.** przed Sądem Grodzkim w Poznaniu, ul. Młyńska 1a, pokój 23. Wierzyciele mogą przybyć na powyższy termin celem udzielenia wyjaśnień. Poznań, dnia 7 lipca 1931 nw 4700

Sąd Grodzki IIa.

LICYTACJA ZASTAWU

W czwartek, 13 sierpnia b. r., od godz. 11 począwszy, sprzedawać będę w firmie C. Hartwig, ul. Towarowa 15/20, na odpowiedzialność interesentów najwięcej dającemu za gotówkę:

biały salonik, bogato rzeźbiony, białą sypialkę, szafy, stoły, biurka, kanapy, lustra, dywany, kryształy, porcelanę, książki oraz dużo innych częściowo antycznych rzeczy. Pw 5991-32,29

Obejrzeć można pół godziny przed licytacją.

Brunon Trzeczak

zaprzys. i ustanowiony rzeczoznawca i aukcjonator na województwo poznańskie. Ul. Wroniecka 4. Tel. 21 26 i 31-75.

POSTĘPOWANIE UKŁADOWE w sprawie Banku Przemysłowców Sp. Akc ukończono. Poznań, dnia 27 lipca 1931 r. **Sąd Grodzki IIa.** nw 4702

PRZETARG PRZYMUSOWY

W czwartek, dnia 13 b. m., o godz. 11 przed poł, przy ul Dąbrowskiego 29, w firmie Brzeskiauto sprzedam najwięcej dającemu za natychmiastową zapłatą:

samochód marki Fiat.

Przetarg odbędzie się nieodwołalnie. nw 4749

Figas, kom sąd Poznań. Kościelna 49.

LICYTACJA PRZYMUSOWA

W piątek, dnia 14 sierpnia b. r., o godzinie 11, przy ul. Wolnica 2 (w podwórzu), odbędzie się sprzedaż za natychmiastową zapłatą:

4 biurek, aparatu (Elektrolux), 4 kanap, lustra, lornetki, 6 stołów, 3 puszek do kawy, warsztatu stolarskiego, płaszczy damskich, materjału na płaszcze i 150 skarbonek. nw 5027

Obejrzeć można 10 minut przed sprzedażą.

Poznań, dnia 12 sierpnia 1931 r. **Magistrat XIII/4.**

LICYTACJA ZASTAWU

W piątek, 14 sierpnia od godziny 11 począwszy, sprzedawać będę przy ul. Wronieckiej 4, na odpowiedzialność interesentów najwięcej dającemu za gotówkę:

futerko damskie, futro męskie, kołnierz (lis), nesesser, 2 pierścionki brylantowe, partję garnków kamiennych, poza tem sprzedam: **kompl. sypialkę garnitury klubowe w skórze i gobelinie. 2 maszyny szewskie, kanapy, leżanki, szafy, stoły, biurka, szafy żelazne, obrazy, oraz dużo innych rzeczy domowych.**

Obejrzeć można godzinę przed licytacją. Pw 5996-32,30

Brunon Trzeczak,

zaprzys. i ustanowiony publ rzeczoznawca i aukcjonator na Województwo Poznańskie. Wroniecka 4. Tel. 21-26 i 31-75

Napisowe słowo (tłusto) 30 groszy, każde dalsze słowo 20 groszy, 5 liczb = jedno słowo, i, w, z, a = każde stanowi 1 słowo. Jedno ogłoszenie nie może przekraczać 50 słów.

OGŁOSZENIA DROBNE

Ogłoszenia wśród drobnych:

1-łamowy milimetr 60 groszy

Znak oferty (naprzykład: n 2395, z 21205, d 1811 i t. d. = 1 słowo.

Drobne ogłoszenia przyjmuje się do godziny 10.

1 SPRZEDAŻE

Samochód
Berliet kombinowana limuzyna, sześcioosobowa, światło, starter, sprzedam tysiąc złotych. Nadworny, Jackowskiego 49, godzinach 5—8 po południu. zdw 49 708

Motocykl
350 tanio sprzedm. Chlebowski, Dąbrowskiego 71. zdw 49 740

Sprzedam
kilka parcel prywatnych pod budowę w Naramowicach. Oferty Kurjer Poznański zdw 49 742

Fortepian
nowoczesny, marki zagranicznej sprzedam bardzo tanio. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 49 710

Platformę
prawie nową nośn. 100 ctr. tanio sprzedam. Adres Kurjer Poznański zdw 49 752

Hipotekę
bardzo pewną na majątku ziemskim z oprocentowaniem wysokości 2 000 centr. żyta sprzedam. Oferty Kurjer Pozn. zdw 49 773

Parcelę
sprzedam tanio. Górczyńska 7, właściciel. zdw 49 794

Maszyny do pisania
z gwarancją pierwszorzędne, nowe od zł 690 i używane od zł 95. Skóra i S-ka Poznań, Aleje Marcinkowskiego 23 zdw 47 685

Meble
jadalnie, męskie pokoje sprzedaje tanio. Zakład stolarski. Kanałowa 13. zdw 49 070

Mleczarnia
z młynem parowym, w dobrym stanie, pełnym ruchu, w mieście wojew. poznańskiego, przy dworcu, jest natychmiast do sprzedania. Cena do omówienia. Zgłoszenia do ekspedycji Kurjera Poznańskiego pod zdw 49 137

Pierwszorzędny skład
porcelany, sprzętów kuchennych i domowych, miasto 30 000 mieszkańców, rynek, narożnik, dobry obrót, sprzedam z powodu choroby tanio. Potrzeba ca. 10 000 zł. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 49 142

Skład z 2 oknami wystawowemi
do wynajęcia ul. Kramarska 17. Zgłoszenia przyjmuje Dr. Jan Sławski, ul. Rzeczypospolitej 1. zdw 49 917

Parcele
przy kościele łazarskim sprzedam 6 zł kwm. Maciejewski, Dąbrowskiego 88. zdw 50 110

Piesek
pinczerek czujny z powodu wyjazdu sprzedam. Marsz. Focha 87, II. Szulc. zdw 50 111

Sprzedam
gospodarstwo ca. 230 mórg dobrej ziemi, budynki masywne, żywy i martwy inwentarz w komplecie. 1,5 klm. od stacji i miasta powiatowego. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 50 087

Sypialnię
jasną, mało używaną sprzedam. L. Rzepeckiego 19, m. 18. zdw 50 092

Młyn
parowy przemiał 140 sprzedam lub zamienię na dom lub folwark Cyraniak, Poznań, Kozia 12. zdw 50 091

Willa
z ogrodem, 2 morgi sprzedam według ugody. Stacja Luboń przy szosie do Puszczykowa, ulica Marsz. Piłsudskiego 7. zdw 50 078

Maszynę
„Singera" damską, dobrą bardzo tanio. Wolnica 4-5, I., lewo. zdw 50 077

Wózek
sportowy, nowy tanio. Graniczna 6, mieszkanie 9. zdw 50 076

Sprzedam
motor 3 P. S., prąd zmienny, transmisję 6 mtr., 40 m/m wał, 5 tarczy, 4 kozły, balans. Oferty Kurjer Poznański zdw 50 066

Futra
gotowe i na miarę, skórki i błamy w wielkim wyborze po cenach bardzo korzystnych poleca Z. Królikiewicz Poznań, Podgórna 6, telefon 58-87. Pw 5 905-32.26

„Ford"
limuzyna 4 osobowa, dwudrzwiowa, rocznik 27, okazyjnie na sprzedaż „Elibor", Gąsiorowskich 6. Pw 5 997-32.33

Nowy Magazyn Obuwia
przy ul. Szkolnej 3 narożnik ul. Gołębiej poleca obuwie damskie już od zł 10.— Obuwie męskie już od zł 15.— Pw 5541-29.14

Dom
rentujący miesięcznie 470 zł wolnem mieszkaniem składem w Poznaniu sprzedam 40 000. Adres wskaże Kurjer Poznański zdw 49 883

Na sprzedaż
22 574 m kw w obrębie miasta Poznania w dzielnicy Komandorja 100 m od ul Warszawskiej na bardzo dogodnych warunkach z przejęciem hipoteki amortyzacyjnej po 6½% wprost od właściciela. Pośrednicy wykluczeni. — Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 49 838

Skład
duży z urządzeniem dwa pokoje kuchnia do odstąpienia za zgodą gospodarza tanio. Chwaliszewo 68 Niewiecki zdw 49 827

Willę
sprzedam Poznaniu 3 mieszkania, wpłaty 35 000 zł. Pośrednicy wykluczeni. Pawlak Strusia 6. zdw 49 393

Urządzenie
hotelu, łóżka, kanapy szeslągowe, materace włósienne, stoły, poduszki. Składowa 4 (podwórze), 4 do 6. zdw 49 923

Motorowy
garnitur do młócenia za 5 000 zł na sprzedaż. Jurga, Ostrów — (Wlkp.) zdw 49 893

Skład
kolonjalny dobrze prosperujący przyległe 4 pokojowe mieszkanie centrum miasta Poznań, sprzedam. Oferty Kurjer Poznański zdw 49 902

Garnitur
parowy do młócenia, samochód limuzyna „Opel", 6 osobowy kocz wszystko w bardzo dobrym stanie sprzedam korzystnie. Zgłoszenia: telefon 270. Września. zdw 49 873

Dryling
kurk. cal. 16 — 9.3 × 72 korzystnie. Poznańska 53 m. 8. od 3—7. zdw 49 869

Okazja
Większem mieście powiatowem, gdzie jest gimnazjum niedaleko od Poznania, zaraz do nabycia ładny, narożnikowy, dwupiętrowy dom przy głównej ulicy, w którym mieszczą się 3 przedsiębiorstwa z pierwszorzędnem urządzeniem zaraz do sprzedania lub w tej samej wartości zamienię na majątek ziemski. — Zgłoszenia „Par", Poznań, Aleje Marcinkowskiego 11 pod 56.188. Pw 5 984-56.188

Dom
piętrowy na prowincji, rozlewnia piw, fabryka wód mineralnych, ogród, stodoła, 4 morgi ziemi natychmiast na sprzedaż. Oferty do Kurjera zdw 50 011

Elektrolux
nowy korzystnie sprzedam. Oferty Kurjer Poznański zdw 49 929

Sprzedam
wózek ręczny korzystnie. Adres Kurjer Pozn. zdw 49 956

Wilczka
oddam za darmo. Mostowa 31, m. 6. zdw 49 987

Pełne morze
plac, oraz maszynę okrętkową Singera tanio sprzedam. Oferty Kurjer Pozn. zdw 49 982

Samochód
ciężarowy 6 cyl. Chevrolet, 3-tonn. 3 osiowy z dużą platformą w stanie beznagannym sprzeda bardzo korzystnie „Febauto", ul. Dąbrowskiego 2, tel 70-66. zdw 49 981

Restaurację
dobrą tanio sprzeda. Adres Kurjer Pozn. zdw 49 977

Restauracja
Centrum Poznania, dobrze zaprowadzona z powodów familijnych na sprzedaż. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdw 50 045

Sprzedam
piec stolarski. Kwiatowa 10, m. 1. zdw 49 970

Skórki
błamy ceny hurtowne. Hankiewicz, Wielka 9 (wchód Szewska). zdw 50 023

Teren
parcelacyjny 10 do 120 mórg pod Poznaniem korzystnie do nabycia. „Osadopol", Rzeczypospolitej 9. zdw 50 021

Elektrolux
odkurzacz, dobrze utrzymany 300 zł. Oferty Kurjer Poznański zdw 50 020

Parcelę
850 m² początek Aleji Wielkopolskiej tanio sprzeda „Osadopol", Rzeczypospolitej 9. zdw 50 012

Singera
leworamienna krawiecka. Skład bielizny, Pocztowa 16. zdw 50 009

Parcele
Junikowo, Antoninek, Łazarz oraz innych dzielnicach korzystnie do nabycia. „Osadopol", Rzeczypospolitej 9. zdw 50 014/15

Kiosk
duży, z przyległym pokoikiem, dobrze prosperujący sprzedam z powodu wyjazdu Oferty Kurjer Poznański zdw 49 966/7

Kawiarnię piekarnię
kompletną sprzedam lub wydzierżawię zaraz. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego nw 5 035

Gdynia
jadłodajnia - kawiarnia okazyjnie do nabycia. Zgłoszenia „Informator", Gdynia. nw 5 032

Motocykl
5 konny, przyczepką korzystnie. Oferty Kurjer Pozn. jw 1 233

Jadalnia
elegancka na sprzedaż. Szamarzewskiego 38 mieszkanie 10. jw 1 236

Bas
be i flet sprzedam. Zielona 5, mieszkanie 1. zdw 50 051

Maszynę
damską sprzedam. Zielona 5, m. 1. zdw 50 048

Kiosk
w Poznaniu na własność sprzedam. Adres wskaże Kurjer Poznański zdw 50 056

Słoje do pruszek, śliwek
aparaty sprężynki, gumy, szkło, fajans, alpakę noże widelce, różne prezenty, fanty, całkowite wyprawy najtaniej tylko wprost Hurtowni Porcelany, Wronicka 24, podwórze. zdw 50 108

5 KUPNA

Maszynę
Singera wpuszczaną kupię. Ludkiewicz, Żydowska 6 dw 807

2 motocykle
używane od 2½—5 K. M. kupię za gotówkę. Adres wskaże Kurjer zdw 49 798

Kolonjalkę
w Poznaniu dobrze zaprowadzoną Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 49 915

Szafę
do lodu kupię. Kasyno ofic. 58 p. p. ul. Bukowska 34. zdw 49 974

Torbę
szkolną. Oferty cena, Kurjer Pozn. zdw 49 952 albo telefon 14-89.

Emeryt
poszukuje domu na wsi z rolą przy mniejszej wpłacie lub na długoletnią dzierżawę, płacę 100 zł za pośrednictwo. Oferty Kurjer Poznański zdw 50 082

Kolonjalkę
kupię zaraz. Oferty cena Kurjer Pozn. zdw 50 057/8

Urządzenie
do ręcznej fabrykacji cukierków, mało używane, w dobrym stanie kupię. Oferty z dokładnym opisem i z ceną do Słowa Pomorskiego, Toruń pod D 1 000. nw 5 029

Duży
skład kolonjalny przyjmie koncesję tytoniową Zgłoszenia Kurjer Poznański j 1 238

Kupię
skład towarów krótkich. Oferty cena Kurjer Pozn. zdw 50 060

Składu
papieru poszukuję. Oferty Kurjer Poznański zdw 50 059

Parcelę
kilka mórg przy Grudziędzu kupię, ceny. Oferty Kurjer Pozn. zdw 49 989

Kupię
plac zabudowany w okolicy Wielkich Garbar lub ul. Dąbrowskiego. Kurjer Poznański zdw 49 946

6 KAMIENICE

Kupię
kamienicę mniejszą śródmieściu, też na Chwaliszewie, wpłacę 25 tysięcy. Oferty Kurjer Poznański zdw 49 863

Kamienica
komfortowa, dochód roczny 20 000 złotych, cena 165 000, wpłaty 70 tys., druga dochód 5 700, cena 47 tys., wpłaty 30 000 sprzeda „Krakus", Poznań, Pocztowa 30. zdw 50 005

Kupię
willę lub dom w Poznaniu, wpłacam do 15 000, resztę w krótkim czasie Oferty Kurjer Poznański zdw 50 116

7 PIENIĄDZ

5 do 6 000 dolarów
poszukuję na I. hipotekę w Poznaniu — dającą najmniej trzykrotne zabezpieczenie. Dam wysoki procent. Zgłoszenia do Kurjera Pozn. pod zdw 49 451

3 000 dol.
I. hipotekę poszukuje, procent, udział w zyskach razem circa 25 proc. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 49 856

W dolarach płatna
I. hipoteka na 2 245 dolarów na posiadłości w Poznaniu, płatna w 4 latach sprzedam za 17 000 złotych, jeżeli będzie sprzedana w następnych 10 dniach Stanisław Dudek, Wielkie Garbary 34, telefon 53-70. zdw 49 605

Okazja
Poszukuję dwadzieścia tysięcy zł zaraz na I. hipotekę we frankach szwajcarskich. Dobry procent i zagwarantowany udział w zyskach. Oferty Kurjer Poznański zdw 49 560

Pożyczki
50—75 000 zł poszukuję na I. hipotekę, miasto powiatowe, wartość posiadłości 200 000 zł. Zgłoszenia Kurjer Poznański. zdw 49 895

2 000
pożyczki pod zastaw. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 50 029

Wspólnika
zł 10 000 do przemysłu. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 50 027

Wspólnika
do rozparcelowanego terenu 150 morgowego pod Poznaniem z kapitałem 30 000 zł poszukuje. Oferty Kurjer Poznański zdw 50 025

6 000 zł
na I. hipotekę willi w Puszczykówku poszukuję, oprócz procentów wolny pokój co rok na przeciąg 3 miesięcy. Oferty Kurjer Poznańksi zdw 50 095

Wspólnika
z kapitałem najmniej 10 000 zł poszukuje się do rzetelnego przedsiębiorstwa. Duży zysk zapewniony. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 50 080

Poszukuję
spólnika do hurtowni owoców z kapitałem 2—3 tysięcy. Zgłosz. do Kurjera Poznańskiego zdw 50 072

8 DO WYNAJĘCIA

Dwupokojowe
nowe zaraz czynsz 2 000. — Rausch, administrator, Grobla 27. zdw 49 624

Czteropokojowe
komfortowe, ogród, park, wolne, Szelągowska 19. zdw 49 017

Pokój
kuchnia za zgodą gospodarza do oddania czynsz rok zgóry 1 500 zł (Jeżyce). Adres wskaże Kurjer Poznański zdw 49 601 2

1 pokój
na biuro wielkości 4½×6 m na parterze z wejściem wprost z klatki schodowej oraz składnica i garaż zaraz do wynajęcia Ul Słowackiego 18 Pw 11 583-50.106

Mieszkanie
obszerne biurowe oraz skład, mieszkanie, najlepsze położenie, centrum, wynajmę. Oferty Kurjer Poznański zdw 49 864

2
pokoje kuchnię tanio oddam z meblami. Łazarz, Niegolewskich 18, Luboński. zdw 49 882

Mieszkanie
frontowe 2 pokojowe, kuchnią, przy ulicy Wielkiej, III. piętro, zaraz do wynajęcia od gospodarza. Czynsz 2 lata naprzód. Zgłoszenia do „Par", Aleje Marcinkowskiego 11 pod 32 25. Pw 5 986-32.25

Mieszkanie
4 pokojowe z komfortem za zwróceniem kosztów przeprowadzki od 1/10 do oddania. Oferty „Par", Aleje Marcinkowskiego 11 pod 56-187. Pw 5 985-56,187

2 próżne pokoje
bardzo jasne, czyste, centr. ogrzew., elektr. oświetl., łazienka, entrée, centrum okolica zamek, także na biuro oddam. — Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdw 50 044

Willa
parter czteropokojowy ogród, elektryczność Puszczykowie, oddam. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 49 971

2
pokoje komfortem 1 500. Zgłoszenia Sołtysiak, Prusa 18. zdw 49 994

Pokój
kuchnia roczna dzierżawa 2 pok. jako sublokator, centrum. Cyraniak, Poznań, Kozia 12. zd 50 094

Poważnym
reflektantom wynajmę dwa pokoje, późniejszym czasem objęcie mieszkania Adres Kurjer Poznański zdw 50 097

2 pokoje
kuchnia, czynsz zgóry odda gospodarz. Długa 3. zdw 50 099

9 SZUKA MIESZK.

Mieszkania
ośm do dziewięciu pokoi parter, lub I. piętro, dzielnica Łazarz lub Jeżyce poszukuję od 1 października. Kurjer Poznański zdw 49 596

Mieszkania
2—3 pokojowego z wygodami, słonecznego, piętrowego blisko tramwaju poszukuję. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego pod zdw 49 865

Pokoju
z kuchnią względnie 1 dużego pokoju wprost od gospodarza za roczną dzierżawę zgóry poszukuję. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 49 884

Poszukuję
3 pokoi, kuchni, łazienki. Pośrednictwo pożądane Kurjer Poznański zdw 49 907

Mieszkania
pokoju i kuchni poszukuję najchętniej od gospodarza, czynsz miesięczny według umowy Oferty Kurjer Poznański zdw 49 885

Młode
małżeństwo poszukuje 2—3 pokoi, roczna dzierżawa zgóry. Oferty Kurjer Poznański zdw 49 901

Mieszkania
3 pokojowego z kuchnią i wygodami w mieście poszukuje em. wojsk., mogę wpłacić zaliczkowo czynsz 1 000 zł. Pożądane wprost od właściciela. Oferty z podaniem czynszu miesięcznego i adresu do Kurjera Poznańskiego zdw 49 879

1—2
pokoi kuchnią od gospodarza poszukuje urzędnik bankowy. Dzierżawa rok zgóry. Oferty Kurjer Poznański zdw 49 931

Poszukuję
trzy lub czteropokojowego komfortowego, czynsz 2 lata zgóry. Oferty Kurjer Poznański zdw 49 949

Mieszkanie
4—6 pokoi z przynależytościami, wprost od gospodarza poszukuję. Oferty Kurjer Pozn. zdw 49 951

Trzypokojowego
mieszkania komfortowego śródmieściu poszukuje lekarz bezdzietny od gospodarza. Czynsz roczny. Oferty Kurjer Pozn. zdw 49 961

Poszukuję
3 pokoi, wygody stary dom, czynsz naprzód, lub zamienię za 2 pokoje, dopłata. Oferty Kurjer Pozn. zdw 49 990

Próżnego
pokoju lub mieszkania za miesięczną dzierżawę poszukuje pracująca pani. Oferty Kurjer Poznański zdw 50 026

Trzy
do sześciopokojowego spiesznie poszukuję. Kurjer Poznański zdw 50 016

1—2 pokoje
na biuro poszukiwane wprost od gospodarza tylko w lepszym domu śródmieścia. Kurjer Poznański zdw 50 010

Urzędnik
poszukuje pokoju kuchni, cośkolwiek czynsz zgóry. Kurjer Poznański zdw 50 115

Pod Poznaniem
w odległości do 30 kilometrów szukam 3—4 pokojowego mieszkania z wygodami od 1. 10. 31. — czynsz nie wyżej 60 zł miesięcznie wpłacę za rok zgóry Oferty z podaniem szczegółów do Kurjera Poznańskiego zdw 49 878

10 ZAMIANA MIESZKANIA

Zamienię
3 pokojowe, balkon II. ptr Wielkie Garbary na 4—5 lub skład z mieszkaniem w centrum Oferty Kurjer Poznański zdw 49 853

11 POKOJE UMEBL.

Pokój
umeblowany. Kreta 22. III., lewo. zdw 49 486

Dwuosobowy
panom obiadami. Mickiewicza 11. III. prawo. zdw 49 617

Pokój
jedno lub dwuosobowy. Dąbrowskiego 33. m. 8 zdw 49 619

Klatki
niekrępujące, gabinet, sypialnia panu. Wysoka 4. I., prawo. zdw 49 649

Pokoje
czyste. Strusia 2. mieszkanie 10. zdw 48 901

Willa
pokój umeblowany wynajmę. Topolowa 6. I. (koniec Ratajczaka) zdw 49 852

Pokój
umeblowany zaraz panu. Kościelna 31, m. 1. front, parter. zdw 49 850

Pokoik
czysty słoneczny, elektryczność. Skryta 1. m. 5. zdw 49 847

Pokój
balkonowy frontowy używaniem kuchni małżeństwu od 1. 9. — Grunwaldzka 33. mieszkanie 7. II zdw 49 845

Pokój
dla uczni, uczennic, troskliwa opieka, dozór nad lekcjami. Śniadeckich 6 a. m. 9. zdw 49 835

Małżeństwu
pokój. Grobla 7. III. prawo. zdw 49 905

Podgórna
utrzymaniem bez. 2 a. III. prawo. zdw 49 502

Pokój
od 15. do wynajęcia. Konopnickiej 13. zdw 49 918

Jasna 16
mieszkanie 7. jedno — dwuosobowy inteligentnym. zdw 49 920

Balkonowy
pokój i pokoik, elektryka Różana 23. II. zdw 49 943

Pokoje
dwuosobowe, jednoosobowy wynajmę. Skarbowa 4. mieszkanie 14. zdw 49 833

1
lub 2 umeblowane pokoje wynajmę. Jackowskiego 39. mieszkanie 6 zdw 49 921

Pokoje
czyste, elektryczność, centralne, łazienka. Łazarz, Wyspiańskiego 12, mieszkanie 7. zdw 49 886

Pokój
frontowy dwom lub jednej osobie Maleckiego 3 m. 5 zdw 49 894

Sołacz
umeblowany pokój do wynajęcia. Sołacz, Podolska 8 zdw 49 908

Frontowy
elegancki spokojny inteligentnej osobie. Mickiewicza 13. I prawo zdw 49 910

Pokój
wspólny panom. Ogrodowa 5. m. 9 zdw 49 875

Pokój
Śniadeckich 6 a. m. 1. zdw 49 874

Elegancki
Glinkiewiczowa Strzelecka 18, II. zdw 49 928

Pokoik
od 15. elektryczność. Żupańskiego 13. m. 5. zdw 49 930

Pokój
Piekary 13 b parter. lewo. zdw 49 932

Pokój
umeblowany Marszałka Focha 25 Miklaszowa. zdw 49 933

Pokój
uczniowi szkolnemu. Klasztorna 9 m. 3. zdw 49 934

Pokój
dwuosobowy wynajmę. telefon. Ogrodowa 11 III., lewo. zdw 49 935

Panom
Zielona 7. 1. ptr., prawo. zdw 49 938

Panu
solidnemu lepszy. Półwiejska 5, III., lewo. zdw 49 942

Panom
panienkom dwadzieściapięć. — Wrocławska 13, m. 11. zdw 50 005

Pokój
wolny. Wrocławska 30, mieszkanie 9. zdw 49 957

Pokój
wynajmę. Skryta 9. m. 3. zdw 49 955

Pokój
front. 2 inteligentnym osobom. Maleckiego 14, II. ptr., lewo. zdw 49 950

Wspólny
panienkom lub panom Kwiatowa 13, III., prawo zdw 49 958

Pokój
odnajmę. Piekary 5. m. 8. zdw 49 962

Tani
pokój Grunwaldzka 11, m. 6. zdw 49 988

Pokój
czysty elektryczność, wolny. — Kwiatowa 7, II., m. 4. zdw 49 986

Balkonowy
Grobla 30, II., lewo, narożnik Garbar. zdw 49 985

Pokój
umeblowany solidnym. Żupańskiego 21, II., m 5 zdw 49 979

Wspólny
panu. Półwiejska 35, I. zdw 50 043

Pokój
umeblowany korzystnie wynajmę. Łąkowa 19, I., lewo. zdw 50 042

Pokój
wynajmę. Marcina 64, III. zdw 50 041

Pokój
utrzymanie lub bez. Składowa 1, III. wejście m. 20 zdw 49 963

Słoneczny
frontowy, parterowy Grunwaldzka 5. zdw 49 964

Dwuosobowy
elektryczne światło. Półwiejska 39 a, mieszkanie 15. zdw 49 965

Panience
pokój pościel pożądana. Piekary 6. III., prawo. zdw 49 969

Pokoik
panience. Kręta 4. II., prawo. zdw 49 972

Pokój
niekrępujący dla 1 lub 2 panów zaraz. Kanałowa 4. m. 10. zdw 50 022

Pokój
frontowy, balkon, 1—2 osób wynajmę. Zielona 2. I. piętro. zdw 50 019

Elegancki
pokój wynajmę. Piekary 2, mieszkanie 4. zdw 50 017

Ładny
dwom panom. Jerzego 5, II., lewo. zdw 50 008

Niekrępujący
pani lub panu. Podgórna 3, m. 2. zdw 50 006

Przyjmę
gimnazjastów na stancję lub studentów (rodzina francuska). Piotra Wawrzyniaka 33, m. 4. zdw 49 821

Pokój
wynajmę. Michalska św. Marcin 14. zdw 49 995

Dobrze
umeblowane, pianino Kraszewskiego 5, mieszkanie 5. zdw 50 035

Pokój
niekrępujący, elektryczność 1—2 panów. Strzelecka 20, II., m. 9. zdw 50 032

Pokój
ładnie umeblowany, telefon światło elektryczne solidnemu panu wynajmę. Działyńskich 9, m 8. Pw 5 992-32.31

Pokój
niekrępujący dla pani lub małżeństwa używaniem kuchni Mostowa 37. III lewo. rw 2 365

Małżeństwu
trzy osobowy Szewska 2 m. 4 rw 2 368

Pokój
panienkom. Słowackiego 39. III., lewo. jw 1 234

Dąbrowskiego
27 a panowie — panie. Dorna. jw 1 235

Pokój
zaraz. Staszica 4 Banaszak jw 1 237

Dwom
panom (panienkom) pokój. Ammer, Aleje Marcinkowskiego 28. zdw 50 054

Gimnazjastów
przyjmę do roku szkolnego, staranna opieka. Dams, Wielkie Garbary 8. zdwp 50 055

Sypialnia
używana tanio. Staszica 1. II., lewo. zdw 50 026

Panienkom
czysty Jankowska, Przecznica 6. IV. piętro zdw 50 107

Elegancki
pokój umeblowany w górnej części miasta z telefonem zaraz do wynajęcia Adres Kurjer Poznański zdw 50 113

Pokój
do wynajęcia. Grobla 19. m. 10. zdw 50 114

Pokoje
słoneczne korzystnie wynajmę. Plac Nowomiejski 5, III. wejście, ogród, mieszkanie 30. zdw 50 118

Pokój
wynajmę. Strzelecka 5. I., lewo. zdw 50 120

Pokój
umeblowany Wały Zygmunta Augusta 2. I., lewo. zdw 50 084

Pokoje
umeblowane. Piotra Wawrzyniaka 24, m. 4. zdw 50 075

Pokój
dla dwóch panów lub małżeństwa Kilińskiego 9. I., prawo. zdw 50 068

Pokój
1—2 osobowy obiadami, bez. — Grunwaldzka 17. I. zdw 50 064

Pokój
słoneczny, łazienką i telefonem. Św. Wojciech 16, wysoki parter. zdw 50 063

Umeblowany
Zygmunta Augusta 10. IV. zdw 50 125

12 SZUKA POKOJU

Poszukuję
skromnego pokoju, śródmieście lub Jeżyce. Oferty ceną Kurjer Poznański zdw 49 860

Pan
na stanowisku poszukuje na stałe niekrępującego pokoju umeblowanego bezwarunkowo czystego ewentl. całe utrzymanie. Ofert bez cen nie rozpatruję. Kurjer Poznański zdw 49 858

Pan
poszukuje skromnie umeblowanego pokoiku (możliwie z obiadami) Podanie ceny Kurjer Poznański zdw 49 913

Pokoju
dobrze umeblowanego w centrum poszukuje urzędnik Zgłoszenia z ceną Kurjer Poznański zdw 49 903

Próżny
dla urzędniczki możliwie śródmieście. Oferty Kurjer Poznański zdw 49 872

Panienka
szuka małego pokoju 25 zł. Oferty Kurjer Poznański zdw 49 996

Pokoju
umeblowanego do 40 zł 1. 9. poszukuje pani na Wildzie. Oferty do Kurjera Pozn. zdw 50 037

Pokoju
dla 2 panów nie wyżej 60 zł śródmieście. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 50 052

Pokoju
stałego 30. poszukuje solidny. Kurjer Poznański zdw 50 106

Pokoju
centrum koniecznie z telefonem, łazienką możliwie niekrępującego, poszukuje pan Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 50 121

13 LOKALE

Lokal
parter i piętro 14 okien w podwórzu. Wielka, nadający się na biura magazyny, intersy handlowe wynajmie zaraz solidnej firmie administrator Bukowska 43, mieszkanie 5. zdw 47 944

Lokalu
taniego na skład poszukuję. Oferty Kurjer Poznański jw 1 228

Instytucja
Społeczna wynajmie w gmachu własnym lokal o powierzchni ok. 270 m² wyłącznie instytucji państwowej lub samorządowej Bliższe informacje otrzymać można u kierownika Funduszu Bezrobocia ul. Czarnieckiego 9. zdw 49 900

Piwnice
obszerne, nadające się do przechowania wszelkiego materjału od zaraz do wynajęcia Ch. Wronker. Małe Garbary 7 a. zdw 49 960

Skład
frontowy ze sklepem i używalnością części podwórka na skład ryb poszukiwany. Oferty Kurjer Poznański zdw 50 007

14 DZIERŻAWY

Skład
w Jarocinie blisko rynku zaraz do wynajęcia Wróblewski, ulica Warszawska 7. zdw 49 862

Poszukuję
dzierżawy ogrodnictwa blisko Poznania. Oferty Kurjer Poznański zdw 49 926

Dzierżawa
150 mórg Kujawy, 2 ctr. z morgi objęcie 12 000 Rutkowski, Grobla 29. zdw 49 937

15 LETNISKA

Rabka - „Łowiczanka"
poleca pokoje na sezon jesienny po cenach zniżonych. nw 5 010

Krynica — Dom Urzędników Skarbowych
przyjmuje począwszy od września urzędników wszystkich działów służby państwowej i autonomicznej. Pełny pensjonat wynosi od osoby od 7.50—8.50 zł dziennie. W porze zimowej zalicza się za opał 1 zł od osoby. zdw 50 088

Miłowody", Zakład przyrodoleczniczy
leczy nerwy i choroby wewnętrzne, ceny niskie. Poczta, stacja kol. Oborniki Wlkp. zdw 50 085

16 OSOBISTE

Panią
złotowłosą, która jechała o godz. 10 w niedziele tramwajem ze Sołacza do ul. Dąbrowskiego prosi zainteresowany (w mundurze) o możność poznania. Kurjer Poznański zdw 49 851

Nie odpowiadam
za udzielenie kredytów i pieniędzy lub towarów na skradziony dowód tożsamości nr 67 474, wystawiony przez Dyr. Kol. Państw. w Poznaniu na nazwisko Eufrozyna Kujawa Franciszek Kujawa. Poznań ul. Graniczna 6. zdw 49 973

21 ZGUBY

W pociągu
w dniu 12. ub. m. na linji Leszno—Poznań zabrano żołnierzowi czarną tekę z żywnością i rzecz. wojsk. Proszę o łaskawy zwrot teki ul. Śniadeckich 3. m. 2.

Zgubiłem
książeczkę wojskową, którą unieważniam. Feliks Jakubowski, Poznań. 27 Grudnia 10. dw 802

22 ROZMAITE

4,90
fartuch biały z rękawami kolorowy od 8.90 — Płaszcz biały od 5.90 kolorowy od 9.80 poleca fabryka Bielizny — J. Schubert, ulica Wrocławska 3 Pw 5 903-31,43

Przyjmę
zaraz zastępstwo adwokata. Wiadomość do biura adwokata dr. Ostrowskiego, Wąbrzeźno. zdw 49 431

Strojenie
fortepianów i pianin nowym sposobem tylko 5 zł Długa 4 p Dyoniak, dla K. Wasilewskiego zdw 49 610

Akuszerka
Kleinwächterowa, Poznań, centrum ulica Romana Szymańskiego 2, pierwsze piętro, lewo, drugi dom od pl. Świętokrzyskiego. zdw 45 299/300

Na delikatną i wrażliwą cerę
używaj tylko mydło Vaselan Chemergon Poznań Żądać w aptekach i drogerjach Pw 5172-27.53

Dziurkuję
wszelką bieliznę. Rekord, St. Rynek 48, II. zdw 50 030

Reparację
zegarków i wszelkiej biżuterji wykonuje prędko i solidnie F. Tarkowska Poznań Plac Wolności 11. Pw 12 992-24.15

Detektywne Greif
biuro, 20 lat w Poznaniu Ratajczaka 15 (Apollo). Wywiady obserwacje zdw 49 849

8,50 zł
płaszcz męski biały panów lekarzy i drogerzystów. Płaszcz męski, zawodowy, kolorowy od 9.80, bluzy rzeźnickie od 4.90 poleca Fabryka bielizny J. Schubert, ul Wrocławska 3. Pw 5 904-31.44

Dziecko
z lepszej rodziny przyjmę za własne za jednorazowem wynagrodzeniem. Oferty Kurjer Poznański zdw 49 840

Krawcowa
w dom 3 zł dziennie. Oferty Kurjer Poznański zdw 49 890

Kołdry
wykonuje, stare przerabia. Smoczyńska Kwiatowa 8. zdw 49 876

Telefon 15-60
Czyszczenie parkietów elektroluxem, odkurzanie, przewózki bagażów doręczenie listów, paczek załatwiają Posłańcy Miejscy, biuro ul. Woźna 11. Pw 5 990-32.28

Podręczniki
szkolne zużywane zakup, sprzedaż, zamiana. Najkorzystniej „Książka Antykwarjat", Woźna 12. zdw 49 948

Koszule
męskie szyje Rekord. St. Rynek 48. II. zdw 50 028

Krawcowa
wykonuje specjalnie garderobę chłopięcą: ubranka sportowe, fantazyjne, mundurki szkolne, płaszcze, przerabiam także z odłożonych ubrań, od lat 2—17, podług miary i żurnala. Turkiewicz, Kopernika 5. zdw 50 002

Masaże
dyplomowana absolwentka Ecole de massage prof. H. Durville'a w Paryżu, wykonuje wszelkie masaże hygieniczne i lecznicze w schorzeniach reumatyzmu, artretyzmu, ischias, nerwobólach i t. p., jelit i żołądka. Poznań, Fr. Ratajczaka 28. I. p., front, lewo. Z. Marczewska. zdw 50 071

23 OŻENKI

Dla
kuzynki, jedynaczki, blondynki, lat 27 wykształconej, obecnie w urzędzie państwowym, posiada majątek ziemski wartości do 60 tys., z braku znajomości, poszukuje męża. Panowie doktorzy, adwokaci, porucznicy lub dyrektorzy ziemscy, agronomi posiadający własność lub majątek, zechcą szczegółowe oferty z fotografją, którą się zwraca, nadesłać do Kurjera Poznańskiego zdw 49 682

Pozna
panią młodą przystojną, urzędnik państwowy na średniem stanowisku w celu matrymonjalnym. Warunek wypożyczenie za gwarancją tysiąc złotych. Zgłoszenia Kurjer Poznański rw 2 362

Posiedziciel
(kawaler) pięknej posiadłości w tem restauracji letniej, z własną kamienicą i jeziorem rybnem poszukuje zdrowej i ładnej towarzyszki życia. Gotówka na spłacenie hipotek potrzebna około 20 tys zł. Anonimy do kosza Pośrednictwo krewnych chętnie przyjęte. Agencje do kosza Oferty Kurjer Poznański zdw 49 854

Panna
przystojna, inteligentna, gospodarna, lat 36 mieszkanie 3 pokojowe poszukuje męża. Urzędnicy, nauczyciele. Łaskawe oferty Kurjer Poznański zdw 49 844

Wdowiec
rolnik 50 000 gotówki szuka żony, wdowy i starsze panny, posiadające gospodarstwo rolne, zechcą złożyć oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 49 891

Kawaler
posiadający gościniec 120 mórg ziemi, szuka żony. Panie z odpowiednią gotówką zechcą złożyć oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 49 892

Bogate
Pomorzanki, majętne Wielkopolanki, posażne Kujawianki pragną wyjść zamąż za inteligentnych panów na stanowiskach. Informacyj udzieli Piotr Mrówka, Ostrów (Wlkp.) Kościuszki 2. zdw 49 380

Krawcowa
wdowa, bezdzietna lat 38, zapozna pana fachowca, cel matrymonjalny. Oferty Kurjer Pozn. zdw 49 953

Ziemianin
Wielkopolanin rzymsko-kat. lat 40 inteligentny przystojny, wysokiego zwrostu posiadający 400 morgowe pierwszorzędne gospodarstwo poszukuje w celu matrymonjalnym panny lub wdowy w stosownym wieku z odpowiednim majątkiem. Łaskawe oferty pod „Ziemianin" do „Par" Bydgoszcz, Dworcowa 54. Pw 5 994-63,439

Panna
lat 42, gotówki 12 000 poszukuje męża etatowego urzędnika. Oferty Kurjer Poznański zdw 49 867

„Przyszłość"
biuro matrymonjalne załatwia najdyskretniej sprawy małżeńskie. Dąbrówki 13 I piętro. zdw 50 061

Wytwornego
przystojnego inteligenta, wzrostu wysokiego, pozna celem zamążpójścia osamotniona, elegancka, wysoka blondynka, posiadająca 10 000 zł gotówki i nowy motocykl. Oferty osób zdecydowanych nieanonimowe do „Par", Aleje Marcinkowskiego 11, pod 56.191. Pw 5 988-56.191

24 NAUKA

Nauka
pisania na maszynach metodą nowoczesną. Zapisy codziennie w firmie Block Brun w Poznaniu, Plac Wolności 8, I piętro. Pw 5712-30.90

Polskiego
2 razy w tygodniu poszukuje u siebie w domu Niemka. Oferty Kurjer Poznański zdw 49 909

Matematyki
fizyki udziela nauczyciel gimnazjum. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 49 911

Szkoła tańców
Baletmistrza Szczurka 20 8. rozpoczynam kurs początkujący. — Zgłoszenia Dom Rzemieślniczy, Ratajczaka. zdw 49 712

Gimnazjastów
na stancję blisko Paderewskiego, Marcinkowskiego, Mickiewicza przyjmę. Oferty Kurjer Poznański zdw 50 024

Angielka
łatwą, szybką metodą tanio. Św. Marcin 18, m 3. zdw 50 036

Kto
udzieli niemieckiej mowy panience? Adres Kurjer Poznański Stary Rynek rw 2 367

25 MUZYKA

Pianino
krzyżowe do wynajęcia. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 49 621

27 SZUKA PRACY

Ogłoszenia do 30 słów dla poszukujących posady w tej rubryce obliczamy po jednej trzeciej cenie drobnych

Leśnik strzelec
dobrze obeznany z wyrąbami, odnowieniem lasu, prowadzeniem szkółek, bardzo dobry strzelec myśliwy z dobremi świadectwami poszukuje posady za wynagrodzeniem mieszkanie i życie. Zgłoszenia Świgoń, Sieraków p. Miedzychód. zdw 48 990

Szofer mechanik żonaty
włada doskonale językiem francuskim, niemieckim, ze świadectwami z Paryża, poszukuje posady, okolica obojętna. C. Kreła, Kiełczewo nr. 8, Kościan. zdw 48 495

Wychowawczyni
ochroniarka z ukończonym kursem, umiejąca szyć, szuka posady Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 49 870

Dziewczyna
poszukuje posady do wszystkiego z praniem i gotowaniem. Oferty Kurjer Poznański zdw 49 877

Rysownik
z kilkoletnią praktyką, obeznany w każdej dziedzinie rysownictwa poszukuje posady zaraz lub później. Oferty Kurjer Pozn. zdw 49 944

Piekarz - cukiernik
obeznany w swym zawodzie poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdw 49 880

Dziewczyna
sumienna i pracowita szuka posady do pracy domowej jako przychodnia. Oferty Kurjer Poznański zdw 49 906

Dziewczyna
z gotowaniem i szyciem szuka posady do wszystkiego u mniejszej rodziny. Oferty Kurjer Poznański zdw 49 904

DZISIAJ w KINIE

Apollo: Złotowłosy Anioł.
Aurora: Chaplin jako bokser.
Colosseum: Rycerze miłostek.
Corso: Piraci Panamscy.
Edison: W nocnym lokalu.
Harfa: Człowiek bez nóg.
Metropolis: Piekło miłości i rewja p. t. Dobry wieczór Państwu.
Odeon: „Poganin".
Renaissance: „Rozszalałe żywioły" i „Trzymajcie lwa".
Słońce: „Quo Vadis".
Tęcza: Królewska tancerka.
Wilsona: Zagłada od wschodu

Sierota
poszukuje posługi. Stelmaszyk, Wierzbięcice 22. zdw 49 881

Mamka
czysta i zdrowa poszukuje posady Oferty Kurjer Poznański zdw 49 912

Służąca
szuka posady do wszystkiego zaraz od 15 z samodzielnem gotowaniem Oferty Kurjer Poznański zdw 49 346

Książkowa kasjerka
lat 24, z 6-letnią praktyką w majątkach, dokładną znajomością książkowości gospodarczej korespondencji, gospodarstwa podwórzowego i domowego poszukuje odpowiedniej posady we większym majątku od 1. 10 Łask, oferty Kurjer Pozn. zdw 49 433

Kto
przyjmuje w naukę prasowania sztywnej bielizny. Oferty i warunki do Kurjera Poznańskiego zdw 49 681

Dziewczyna
poszukuje posady do lekkich prac domowych lub do dzieci zaraz lub 15. Oferty Kurjer Poznański zdw 49 690

Nauczycielka
dłuższą praktyką w służbie państwowej poszukuje posady nauczycielki prywatnej od 1 września. Oferty Kurjer Poznański zdw 49 778

Ślusarz - mechanik
rzymsko - katolik, lat 45 poszukuje jakiejkolwiek pracy ewentl. jako woźny lub portjer w fabryce biurze, majątku lub t. p. Łaskawe oferty Kurjer Poznański zdw 49 523

Technik
dentystyczny siła pierwszorzędna samodzielny w technice i operatywie technicznej, katolik z dobremi świadectwami zmieni posadę. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdw 49 452

Gosposia
dobrze polecona, wiek średni, poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdw 49 731

Praczka
czysta, sumienna poszukuje prania. Oferty Kurjer Poznański zdw 49 857

Starsza
sierota szuka posady jako elewka. Oferty Kurjer Poznański zdw 49 846

Pomocnik
siodlarsko-rymarski poszukuje posady najchętniej w majątku może też zająć się podwórzem Łaskawe zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 49 843

Sierota
uczciwa, pracowita, prędka poszukuje posady cośkolwiek gotowaniem lub bez od 15 Oferty Kurjer Poznański zdw 49 841

Panienka
biegła poszukuje posady do składu piekarskiego od 15 września lub później. Oferty Kurjer Poznański zdw 49 837

Panienka
młodsza wesoła, wymowna, poszukuje posady do dzieci od 1-go września lub później Oferty Kurjer Poznański zdw 49 836

Dziewczyna
uczciwa poszukuje posługi od 15. Oferty Kurjer Poznański zdw 49 834

Pomocnik
ślusarski z ukończoną Państwową Szkołą Rzemieślniczo - Przemysłową w Poznaniu posiadający praktykę na przykroje, oraz może przyjąć posadę jako początkujący rysownik techniczny. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 49 832

Dziewczyna
do wszystkiego z samodzielnem gotowaniem przyjmie posadę 15. Oferty Kurjer Poznański zdw 49 927

Dziewczyna
poszukuje posady do wszystkiego prasowaniem sztywnej bielizny. Oferty Kurjer Poznański zdw 49 925

Drukarz
maszynista lat 17, władający polskim i francuskim szuka posady. Oferty Kurjer Poznański zdw 49 824

Pomocnica
aptekarska egz. wojewódzk. poszukuje posady lub zastępstwa w Poznaniu lub prowincji. Oferty Kurjer Poznański zdw 49 924

Szyję
tanio poza domem. Marszałka Focha 163, mieszkanie 12. zdw 49 914

Chłopiec
porządnych rodziców, poszukuje posady do posyłek Oferty Kurjer Poznański zdw 49 919

Dziewczyna
poszukuje posady do dzieci lub do lekkich prac domowych zaraz lub od 15. Oferty Kurjer Pozn. zdw 49 975

Dziewczyna
czysta, uczciwa poszukuje posady do wszystkiego od 15 Oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 49 888

Służąca
do wszelkiej pracy z cośkolwiek gotowaniem, z długoletniemi świadectwami szuka posady od 15. — Oferty Kurjer Poznański zdw 49 889

Książkowa - zarządczyni
dzielna w swym zawodzie, energiczna sumienna poszukuje posady od 1 9 lub 1. 10. 1931 r. okolica obojętna Oferty Kurjer Poznański zdw 49 896

Biegła
maszynistka z 8 letnią praktyką poszukuje posady. Łaskawe oferty Kurjer Poznański zdw 49 898

Polecona
krawcowa akuratna, prędka szuka posady dziennie 2.50 Oferty Kurjer Poznański zdw 49 899

Poszukuję
posługi. Oferty Kurjer Pozn. zdw 49 941

Posługaczka
szuka posługi zaraz. Oferty Kurjer Pozn. zdw 49 959

Sierota
szuka pracy domowej lub do dzieci. Oferty Kurjer Pozn. zdw 49 954

Posługaczka
uczciwa, poszukuje posługi. — Oferty Kurjer Pozn. zdw 49 980

Bufetowa
dobremi świadectwami poszukuje posady. Miejscowość obojętna. Oferty Kurjer Pozn. zdw 49 978

Pw 5878-31.19

Dziewczyna
z dobrem gotowaniem poszukuje posady od 15. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdw 50 039

Młoda
czysta, uczciwa, poszukuje posługi. Oferty Kurjer Poznański zdw 50 031

Gosposia
w wieku średnim inteligentna, zaufana, z porządnej rodziny, szuka posady do prowadzenia całkowitego gospodarstwa domowego. Oferty Kurjer Poznański zdw 50 018

Wiejska
dziewczyna, uczciwa, czysta do wszystkiego przyjmie posadę w domu religijnym, od 15. bm. — Oferty Kurjer Poznański zdw 50 013

Służąca
bardzo uczciwa i pracowita z dobremi świadectwami, poszukuje posady od 1 września. Oferty Kurjer Poznański zdw 50 003

Dziewczyna
z prowincji, lat 18, poszukuje posady służącej do wszystkiego. — Oferty Kurjer Poznański zdw 49 999

Gospodyni
przyjmie posadę u samotnej osoby lub samotnego państwa. Oferty Kurjer Poznański zdw 49 998

Panienka
młoda, chętna i uczciwa, szuka posady do jednej lub dwojga osób z dobrem gotowaniem, dobremi świadectwami. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 49 997

Panienka
jako początkująca, biuralistka lub kasjerka obejmie posadę, coś kaucji. Oferty Kurjer Pozn. zdw 50 033

Kucharka
młoda (ukończyła szkołę gospodarczą) szuka posady w lepszym domu. Oferty Kurjer Poznański zdw 50 053

Kucharka
samodzielna poszukuje posady do wszelkiej pracy domowej. W Wesołowska, Ostrów, Rynek 36 I., m. 1. zdw 50 050

Panienka inteligentna
przyjmie posadę gosposi wzgl. do dzieci, możliwie zaraz. Oferty Kurjer Poznański zdw 50 034

Posługi
poszukuję. Oferty Kurjer Poznański zdw 50 102

Uczeń
do piekarni potrzebny zaraz. — Wiedeńska piekarnia Aleje Marcinkowskiego 17 a. zd 49 454

Kobieta
do pracy domowej raz na tydzień potrzebna. Staszica 9 m. 4. zd 49 861

Ręczniarka
na płaszcze damskie zaraz. — Grochowe Łąki 6, m 8. r 2364

Uczeń
krawiecki potrzebny zaraz. — Ign. Kostka, Poznań, Kozia 4. zd 50 040

Dekarz
dzielny potrzebny zaraz. Reimann Warszawska 5 a. zd 50 073

Panienka
zgrabna rosła, lat 16, z prowincji, potrzebna do prac domowych i pomoc w składzie. Zgłoszenia Orędownik zd 50 079

Marszantka
potrzebna wykwalifikowana samodzielna Salon Mód, Gwarna 11 Hw 3

Krawcowe
potrzebne siły tylko pierwszorzędne samodzielne. Salon Mód, Gwarna 11 Hw 2

Uczennica
potrzebna. Salon Mód, Matejki 40-41. zdw 49 660

Uczennice
krawieckie. Piekary 7, 7. zdw 49 655

Dziewczyna
do wszystkiego z szyciem. Ratajczaka 11 a mieszkanie 29. zdw 49 670

Lepsza dziewczyna
która potrafi dobrze gotować potrzebna od 15. bm. Zgłoszenia przyjmuje od 4—5. Wielka 11, Ziółkowski. zdw 49 678

Podkuwacz
z udziałem potrzebny. Poznań Warszawska 164, Osiedle. zdw 49 762

Pieśniarkę
uczennice do baletu partnerkę przyjmie balmistrz Szymański Zgłoszenia Salon fryzjerski, Adama Jeskiego zdw 49 770

Kucharka
restauracyjna umiejąca samodzielnie gotować oraz przyszykować bufet zimny i ciepły może się zgłosić z podaniem pensji i referencyj. Agentura Kurjera Poznańskiego Leszno, Komeniusza 42. nw 5 019

Zastępstwo
firmy chemicznej na własny rachunek oddaje. Warunek objęcia składnicy Szczegółowe zgłoszenia Kurjer Poznański pod zdw 49 761

Dziewczyna
ze wsi poszukuje posady do wszystkiego. Oferty Kurjer Poznański zdw 50 100

Poszukuję
posady pokojowej hotelowej lub praczki restauracyjnej. Oferty Kurjer Poznański zdw 50 104

Szofer
mechanik z dobremi świadectwami i poleceniem szuka posady zaraz. Miejscowość obojętna. Oferty Kurjer Poznański zdw 50 105

Ogrodnik
kawaler poszukuje posady od 15. VIII., mogący także objąć stanowisko samodzielne. Łaskawe zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 50 112

Praczka
poszukuje prania. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 50 093

Służąca
poszukuje posady do wszystkiego zaraz lub od piętnastego. Oferty Kurjer Poznański zdw 50 074

Dziewczyna
uczciwa z dobrem gotowaniem, dobremi świadectwami, szuka posady. Oferty Kurjer Poznański zdw 50 070

Panienka
inteligentna, uczciwa, poszukuje posady do dzieci. Oferty Kurjer Poznański zdw 50 065

28 WOLNE MIEJSCA

Pomocnik
fryzjerski potrzebny zaraz. Józef Borowski, Koźmin Krotoszyńska 1. nw 5 018

Chcesz
otrzymać posadę? Musisz ukończyć kursy korespondencyjne im Sekułowicza. Warszawa Żórawia 42 Wyuczają listownie: buchalterji, rachunkowości korespondencji, stenografji, handlu prawa, kaligrafji, daktylografji towaroznawstwa, języków pisowni — gramatyki polskiej ekonomji Żądajcie prospektów! np 4860

Pomocnik
piekarz - cukiernik zaraz potrzebny. Oferty Kurjer Poznański zdw 49 866

Uczciwa
dziewczyna do wszelkich prac domowych potrzebna. Hucińska, Wały Kościuszki 9, parter. zdw 50 038

Pomocnik
szewski potrzebny. A. Grezicki, Szkolna 10. zdw 50 000

Dobra
manikurzystka na stałą posadę potrzebna. Zjednoczeni Fryzjerzy, Aleje Marcinkowskiego 8. zdw 49 993

Ogrodnika (czki)
z wykształceniem praktycznem i teoretycznem, zmysłem organizacyjnym do większego ogrodnictwa pod Gdynią poszukuje się. Kandydaci zechcą zgłosić się z odpisami świadectw, podaniem referencji i pretensji oraz fotografji pod 543 ekspozytura Kurjera Poznańskiego w Gdyni. nw 5 031

Stanowisko
kasjerki biurowej z kaucją 1 000 zł zaraz do objęcia. Oferty do „Par", Aleje Marcinkowskiego 11 pod 32.27 Pw 5 989-32.27

Szwaczki
na odzież zawodową poszukuję. Zgłoszenia Kurjer Pozn. rw 2 363

Fryzjerski
pomocnik potrzebny Bydgoska 5, Środka. zdw 50 049

Chłopiec
który pracował w biurze adwokackiem potrzebny. Zgłoszenia Pocztowa 21, I. piętro. zdw 50 109

Nauczycielki
wychowawczyni ze znajomością muzyki (fortepian) oraz mówiącej po niemiecku, poszukuje na wieś do 3 dzieci od 15 sierpnia. Pomorzany - Nadleśnictwo, Małopolska, woj. Tarnopolskie. zdw 50 086

Introligator
potrzebny. Ślusarska 7. zdw 50 083

Fryzjerski
pomocnik dzielny. Kanałowa 3. zdw 50 081

Posługaczka
niezamężna z Łazarza potrzebna. Marszałka Focha 95, I. piętro, mieszkanie 3. zdw 50 069

Podróżujący
z branży win i soków na Poznań zaraz. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 50 067

200,—
dam osobie za wyszukanie pracy pracownik umysłowy. Oferty Kurjer Poznański zdw 49 558

Służąca
z samodzielnem gotowaniem poszukuje posady do wszystkiego. Oferty Kurjer Poznański zdw 49 554

Praczka
czysto pierze poszukuje prania. Oferty Kurjer Poznański zdw 49 530

Nadzorca meljoracyjny
szuka zajęcia drenuje, zakłada gospodartwa rybne, ewentl przystąpi do spółki. Oferty Kurjer Poznański zdw 49 559

Bona - wychowawczyni
młoda z dłuższą praktyką poszukuje posady najchętniej na wieś. Łaskawe oferty proszę skierować do Kurjera Poznańskiego zdw 49 536

Osoba
średniego wieku inteligentna z dobrej rodziny, znająca się dobrze na wszelkich pracach kobiecych poszukuje posady jako zarządzająca u pana wyższego urzędnika przemysłowca lub księdza. Oferty Kurjer Poznański zdw 49 542

Stenotypistka
dzielna z stenografją polską i niemiecką potrzebna zaraz początkowo na 4 godziny dziennie a później ewentl. na cały dzień. Zgłoszenia z podaniem dokładnego życiorysu oraz pretensyj do ekspedycji Kurjera Poznańskiego pod nw 5 026

Dziewczynka
do dzieci przychodnia potrzebna. Adres Kurjer Poznański zdw 50 001

Śpiewaczki
kupleciatki tancerki młode i ładne potrzebne zaraz albo później na prowincję. Również eleganckie parkietówki. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 49 855

Dziewczyna
skromna na cały dzień bez spania potrzebna Adres wskaże Kurjer Poznański zdw 49 887

Dziewczynka
młoda z uczciwej rodziny potrzebna do lekkich prac domowych na 3 tygodniowe zastępstwo. Zgłoszenia z świadectwami do Kurjera Poznańskiego zdw 49 897

Potrzebna
dziewczyna kochająca dzieci do 5 letniej dziewczynki i małego dziecka oraz do sprzątnia pokoi od zaraz Proszę zgłosić się Poznań ul Słowackiego 48 mieszkanie 3. zdw 49 936

Pomocnik
fryzjerski może się zgłosić. Urbanowo, Źródlana 19. zdw 49 947

Panna
do krawieczczyzny potrzebna. — Sulewska, Mostowa 5. zdw 49 991

Bufetową
z gwarancją zaraz. Adres Kurjer Pozn. zdw 49 976

Zarobek uboczny
dający wysokie dochody, bez uszczerbku dla pracy zawodowej, znajdą osoby mające szerokie koła znajomości. Zgłoszenia „Gozakred", Lwów, Wałowa 11 a. zdw 50 129

Służąca
potrzebna. Ratajczaka 2, mieszkanie 5. zdw 49 968

Ucznia
fryzjerskiego do damsko - męskiej praktyki z utrzymaniem lub bez w Poznaniu. Zgłoszenia piśmienne Kurjer Poznański zdw 50 046/7

Fryzjerski
pomocnik damsko-męski może się zgłosić zaraz Trzemeszno Plac Kilińskiego 16. nw 5 034

Starsza
dziewczyna skromna i uczciwa, z dobremi świadectwami, szuka posady od 15 sierpnia z gotowaniem do wszelkiej pracy domowej Zgłoszenia Fr. Woźniczka Poznań Wspólna 59 u p. Kociałkowskich zdw 49 598

Dziewczyna
do wszystkiego poszukuje posady od 15. Oferty Kurjer Poznański zdw 49 527

Fryzjerka
dzielna potrzebna Wrocławska 30. zdw 49 992

Znakomity
napój domowy
daje

Karamel MALTO
paczka 1,— zł
Wszędzie do nabycia.
dp 801

Humor zagraniczny

— Gdyby nie te przeklęte góry — mielibyśmy stąd wspaniały widok! (Judge — N. Jork) S. F.

Przedpłata na sierpień 1931, za oba wydania razem włącznie tygodniowego dodatku ilustr. „Ilustracja Poznańska" i „Nowiny Sportowe" w Poznaniu w ek[illegible] -t 4.00, w agencjach w mieście zł 4.50, z odnoszeniem do domu w Poznaniu zł 4.70, z odnoszeniem przez pocztę poza Poznaniem miesięcznie zł 5.01 kwartalnie zł 15.03, pod opaską miesięcznie w Polsce zł 9.00, w innych krajach zł 11.00. W razie wypadków spowodowanych siłą wyższą, przeszkód w zakładzie, strajków i t. p. wydawnictwo nie odpowiada za dostarczenie pisma, a abonenci nie mają prawa domagania się niedostarczonych numerów lub odszkodowania.

Ogłoszenia na stronie 6-łamowej 30 gr. na stronie 4-łamowej przy końcu tekstu redakcyjnego 75 gr. na stronie czwartej 120 gr. na stronie drugiej 150 gr. przed wiadomościami potocznemi 240 gr od 1-łamowego milim. Ogłoszenia skomplikowane oraz z zastrzeżeniem miejsca 20% nadwyżki. Ogłoszenia do wydania porannego przyjmujemy do godz. 18.30, w nagłych wypadkach do godz. 22 u stróża, do wydania wieczornego do godz. 10, w dni przedświąt. do godz. 9 przedpołudn. Drobne ogłoszenia: słowo napisowe (tłuste) 30 gr. każde dalsze słowo 20 gr. Za różnicę między zestawem a wysokością ogłoszenia, powstałe wskutek matrycowania, wydawnictwo nie odpowiada.

W wydaniach wielkoświątecznych i uroczystościowych poprzedza normalną codzienną część numeru z reklamami i ogłoszeniami, materjał poświęcony danej uroczystości.

Telefony do Redakcji i Administracji: 4461, 1476, 3307, 3524, 3525, 4072, w niedzielę, święta i nocą tylko 1476 i 3524, filja Stary Rynek 2305. — P. K. O. Poznań nr. 200 149.